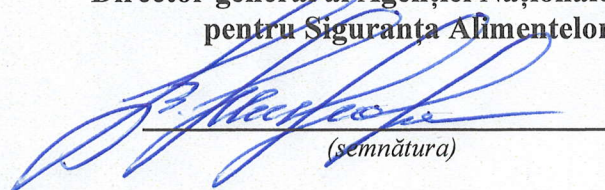

APROBAT:
Radu MUSTEATA,
Director general al Agenției Naționale
pentru Siguranța Alimentelor

(semnătura)

„31” ianuarie 2022

REPUBLICA MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

Raportul anului 2021 privind implementarea
Planului Național Multianual de Control 2018-2022

Chișinău 2022

CUPRINS

1	Noțiuni introductive	3
1.1	Generalități	3
1.2	Obiective	5
1.3	Domeniul de aplicare	6
2	Implementarea Planului Național Multianual de Control în anul 2021	8
2.1	Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar	8
2.2	Sistemul de supraveghere zootehnică	14
2.3	Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar	17
2.4	Sistemul de control al hranei pentru animale și nutriția animalelor	19
2.5	Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală	21
2.6	Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine non-animală	25
2.7	Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice	38
2.8	Sistemul de control al unităților de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului	47
2.9	Sistemul de control al sănătății plantelor și a produselor de protecție a plantelor	53
	2.9.1 Sistemul de control al materialului semincer	56
	2.9.2 Sistemul de control al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți	58
2.10	Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente	60
3	Concluzii privind performanța Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor	64
3.1	Declarația privind performanța generală	64
3.2	Rezultatele auditului intern de profil	64
3.3	Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020	68
3.4	Comunicarea cu mass-media	70
3.5	Cooperarea internațională	70
3.6	Acțiuni prioritare pentru anul 2022	82

CAPITOLUL 1 Noțiuni introductive

1.1 Generalități

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare Agenția) a fost creată la 16 ianuarie 2013 și își desfășoară activitatea în baza Hotărârii Guvernului nr. 600 din 27.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

În activitatea sa, Agenția se conduce de Constituția Republicii Moldova, Legea nr.136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern, Legea nr.221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, Legea nr.228 din 23 septembrie 2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară și de alte acte normative, de decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului.

Agenția este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care implementează politica statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Agenția are misiunea de a asigura implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii, întreținerea unui sistem de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, precum și protecția consumatorilor în domeniul alimentar.

Obiectivul general al Agenției este de a atinge un nivel înalt al siguranței alimentelor pe tot parcursul lanțului alimentar, de la producția de materie primă până la distribuția produselor alimentare către consumator.

Anul 2021 a fost caracterizat de activitate intensă în consolidarea instituțională a Agenției care a continuat menținerea și dezvoltarea competențelor existente prin promovarea modificărilor operate în Hotărârea Guvernului nr. 600/2018, ca urmare a modificărilor operate în Legea nr. 208/2020 pentru modificarea Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară prin angajarea la nivel teritorial a 202 medici veterinari și felcer veterinari care urmează a fi responsabili pentru executarea măsurilor sanitar-veterinare, prevăzute conform programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, precum și asigurarea identificării și înregistrării gratuite a animalelor din exploatații non-profesionale.

Agenția a participat activ la promovarea unor acte normative și modificări conceptuale ale legislației, de implementarea căreia este responsabilă, asigurând astfel armonizarea actelor normative la prevederile legislației UE.

Astfel, a fost elaborat, aprobat și publicat în monitorul oficial, Ordinul Agenției nr. 5 din 13.01.2021 privind aprobarea listei substanțelor active din punct de vedere farmacologic și clasificarea lor în funcție de limitele reziduale maxime din produsele alimentare de origine animală (armonizat la cerințele Regulamentului UE nr. 37/2010). Această acțiune susține eforturile Republicii Moldova în contextul exportului produselor de origine animală prin alinierea listei substanțelor active din punct de vedere farmacologic la cerințele UE.

La fel, pe domeniul siguranța și calitatea alimentelor au fost înaintate propuneri de revizuire și modificare a:

- Legii nr. 296 din 21.12.2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare;
- Hotărârii Guvernului nr. 773 din 03.10.2013 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare de stabilire a cerințelor de comercializare a cărnii de păsare;

- Hotărârii Guvernului nr. 1208 din 27.10.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea ouălor pentru consum uman;
- Hotărârii Guvernului nr. 221 din 16.03.2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare.

Procesul de consolidare instituțională a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a continuat pe parcursul anului 2021 atât prin dezvoltarea competențelor structurilor existente în cadrul Agenției și a laboratoarelor de referință, unde Agenția exercită funcția de fondator, cât și prin implementarea modificărilor operate în legislația referitoare la restructurarea organelor de control.

Tabelul 1

Informație generală privind Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

Date referitor la personal		
Numărul total de angajați conform HG nr. 600/2018 - 1510 La data de 31.12.2021 numărul de angajați - 1135	În aparatul central	181
	De facto	144
	Posturile de inspecție la frontieră	150
	De facto	95
	La nivel de Subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție și personalitate juridică - STSA) ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor	1179
	De facto	896
	Moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante (Hotărârea Guvernului nr.672 din 17.12.2019)	254
Date privind procedurile aprobate de Agenție în anul 2021		
	Total - 20	
	Generale - 4	
	Specifice - 16	
Planificare		
Documentele normative care prevăd planurile controalelor oficiale pentru anul 2021	Planul Național Multianual de Control 2018-2022, aprobat prin Ordinul nr.618 din 13.11.2018; Programele de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor, hranei pentru animale și calității produselor de uz fitosanitar pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul 23 din 20 ianuarie 2021; Planul de monitorizare al reziduurilor în produse de origine animală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul 92 din 23.02.2021; Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om, aprobat prin Ordinul nr.390 din 09.11.2020; Programul Influența Aviară, aprobat prin Ordinul nr.115 din 20.03.2019;	

	Programul National de control al <i>Salmonellei</i> control oficial, aprobat prin Ordinul nr.281 din 04.07.2019; Programul de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar, aprobat prin Ordinul nr. 232 din 11.06.2021		
	Instruire personal		
Activitatea privind instruirea și evaluarea personalului implicat în controale	Planul anual de dezvoltare profesională pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul nr. 1239 p din 09.03.2021.		
	Numărul total de specialiști instruiți	La nivel central	La nivel de Subdiviziuni Teritoriale
	675	75	600
	Anual, performanțele profesionale ale funcționarilor publici din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor implicați în activitățile de inspecție sunt evaluate în baza anexelor nr. 6 și 7 al Hotărârii Guvernului nr. 201/2009 cu privire la completarea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.		
Structura organizatorică conform Hotărârii de Guvern nr. 600/2018			
Direcțiile aparatului central	Servicii	Subdiviziuni teritoriale (cu statut de direcție și personalitate juridică)	Posturi de Inspecție la Frontieră
19	3	23	7

1.2 Obiective

Obiectivul strategic - Asigurarea siguranței alimentelor, de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane bazat pe analiza riscului, prin aplicarea unui sistem modern și performant de supraveghere și monitorizare a proceselor pe întreg lanțul alimentar în vederea asigurării accesului consumatorului final la produse sigure și sănătoase.

Obiective specifice:

- Asigurarea aplicării și respectării legislației în domeniul de competență al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- Organizarea activităților sanitar-veterinare, fitosanitare și a activităților ce țin de siguranța alimentelor, în scopul realizării obiectivelor propuse;
- Protecția animalelor, protecția plantelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om, siguranța alimentelor destinate consumului uman, salubritatea furajelor pentru animale, în raport cu creșterea animalelor, monitorizarea, notificarea și controlul bolilor și a trasabilității animalelor;
- Asigurarea siguranței alimentelor, de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane bazat pe analiza riscului;
- Protejarea intereselor consumatorilor incluzând aspecte referitoare la sistemul de relații creat în cadrul pieței, generat de confruntarea consumului de alimente oferite de producător.

1.3 Domeniul de aplicare

Raportul privind implementarea Planului Național Multianual de Control pentru anul 2021 este elaborat în conformitate cu prevederile art.27 din Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor:

”(1) *Autoritatea competentă întocmește un raport anual care va include:*

- a) toate modificările făcute în planul de control multianual;*
  - b) rezultatele controalelor realizate pe parcursul unui an în baza prevederilor planului de control multianual;*
  - c) tipul și numărul de cazuri de neconformitate identificate;*
  - d) măsurile privind asigurarea funcționării eficiente a planului de control multianual, inclusiv măsurile de implementare și rezultatele acestora.*
- (2) Raportul anual se elaborează în conformitate cu liniile directoare.*
- (3) Raportul anual se prezintă Guvernului până la data de 1 februarie a anului imediat următor și se aduce la cunoștința societății civile.”*

Deși, în principiu, prevederile Regulamentului Uniunii Europene(CE) nr.882/2004, la care este armonizată Legea 50/2013 nu se aplică și controalelor privind sănătatea plantelor, controalelor oficiale ale produselor de protecție a plantelor la comercializare și utilizare, precum și celor referitoare de calitatea produselor de protecție a plantelor, Regulamentul solicită să se includă în planul național de control măsuri referitoare la aceste subiecte. Astfel, atât planul multianual, cât și raportul reflectă activitatea pe toate domeniile de activitate ale Agenției.

Având în vedere că Planul Național Multianual de Control este un document strategic și oferă orientări pentru prevederile planurilor de control anuale, raportul anual a fost elaborat reieșind din sarcinile concrete prevăzute pentru anul 2021 în planuri naționale aprobate de Guvern și Programele/planurile de control și monitorizare aprobate în cadrul Agenției.

Astfel, pornind de la principiile comune și aspectele specifice ale domeniilor, activitatea de control oficial, desfășurată de către Agenție a avut ca scop verificarea respectării legislației aplicabile, cât și întreprinderea acțiunilor de eliminare sau micșorarea nivelului riscului produselor alimentare pentru viața și sănătatea oamenilor până la limite acceptabile.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este abilitată cu funcții de control în următoarele domenii:

- *Sanitar – veterinar și zootehnie;*
- *Fitosanitar și protecția plantelor;*
- *Siguranța și calitatea alimentelor;*
- *Producerea și circulația vinului și a produselor alcoolice;*
- *Protecția consumatorului în domeniul alimentar;*
- *Respectarea condițiilor de licențiere conform domeniului aferent.*

Tabelul 2

Rezultatele controalelor oficiale pe toate sistemele de control

<i>Număr unități controlate 2021</i>	<i>Număr unități controlate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2021</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2020</i>
21142	18653	10901	8793	3636	4962

Conform Planului anual al controalelor pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul Agenției 405 din 17.11.2020, au fost planificate **11980** controale, dintre care **10529** controale se regăsesc în Registrul de Stat al Controalelor (RSC). Din numărul total de controale planificate pentru anul 2021 s-au executat **10901**, dintre care **9370** dosare au fost efectuate în SIA RSC, iar pe suport de hârtie au fost efectuate **1531** controale.

Totodată, au fost efectuate **3636** controale inopinate, dintre care **551** în baza petițiilor, **650** în baza sesizărilor, **1821** în baza autosesizărilor și **1463** în baza solicitării pentru eliberarea actului permisiv și/sau licenței. În total pentru anul 2021 s-a raportat **125756** acte permissive eliberate.

În conformitate cu prevederile art. 26 din Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, în calitate de punct național de contact al Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (RASFF) pe parcursul anului 2021 Agenția a recepționat 14 notificări RASFF, în baza cărora inspectorii Agenției au efectuat controale inopinate la operatorii economici vizați. În urma examinării notificărilor disponibile pe portalul RASFF au fost identificate 7 notificări cu privire la depistarea oxidului de etilenă în diferite categorii de produse alimentare.

În temeiul art. 17 al Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a efectuat în anul 2021 controale comune cu alte entități cu funcție de control. Numărul și obiectele supuse controalelor comune, în fiecare an, este generat în Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Controalelor” (SIA RSC) în urma contrapunerii planurilor de control a tuturor entităților.

Pentru anul 2021, Agenția a avut planificate 430 de controale în comun cu alte entități cu funcție de control, după cum urmează:

Tabelul 3 Controalele comune cu alte entități cu funcție de control pentru anul 2021

Denumirea entității	Număr de controale
ANSP	20
ANTA	1
APC	9
AST	20
IPM	215
ISM	142
IST	1
SFS	1
ANSP, APM	1
ANSP, IPM	3
ANSP, IMP	3
APC, ANSP	1
APC, AST	1
APC, IPM	3
IPM, AST	2
IPM, ISM	7

Pe parcursul anului 2021 au fost constatate **2692** de contravenții, au fost adoptate **2644** de hotărâri (decizii), au fost aplicate **2585** de amenzi, au fost aplicate sancțiuni în formă de amendă în suma totală de **5687800** MDL, dintre care au fost achitate în sumă totală de **2752640** MDL. Au fost întocmite **232** planuri de remediere, anexă la procesele-verbale cu privire la contravenție.

CAPITOLUL 2. Implementarea Planului Național Multianual de Control în anul 2021

2.1 Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar

Raportarea controalelor oficiale

La nivelul unităților/exploatațiilor în care sunt menținute animale de fermă se realizează anual controale oficiale, efectuate în conformitate cu prevederile Legii nr. 50 din 28.03.2013 *cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor* și a Legii nr. 131 din 08.06.2012 *privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, frecvența de efectuare a acestora fiind stabilită în baza unor factori de risc asociați fiecărei categorii de unitate supusă controlului sanitar - veterinar.

Inspectorii din Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor în anul 2021 au supus controlului oficial toate tipurile de unități: ferme de animale, ferme de carantină, tabere de vară, stâne, târguri de animale, gospodării individuale, grădini zoologice, canise, magazine pentru comercializarea animalelor, menajerii, mijloace de transport implicați în transportul animalelor vii.

Astfel, activitatea privind controalele oficiale efectuate pentru verificarea prevederilor legislative din domeniul sanitar-veterinar a contribuit la atingerea unui nivel ridicat de protecție a vieții și sănătății consumatorilor, la apărarea sănătății și bunăstării animalelor precum și la protecția mediului.

Tabelul 4

Rezultatele controalelor oficiale în domeniul sanitar-veterinar

<i>Nr. unități controlate 2019</i>	<i>Număr unități controlate 2020</i>	<i>Număr unități controlate 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2019</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>
1449	111	1723	1755	111	2280

Implementarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2021

Programul prevede acțiuni sanitar - veterinare de combatere și profilaxie a bolilor la animale domestice și sălbatice pentru anul 2021 a fost aprobat prin Ordinul Agenției nr. 390/2019 în conformitate cu prevederile alin.(2), art.29 al Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară.

Scopul programului: controlul și combaterea bolilor la animale, înlăturarea posibilităților de transmitere a bolilor cu caracter zoonotic. Aceste acțiuni sunt în scopul garantării principiilor „*De la furcă la furculiță*” și principiului „*One Health*”. Aplicarea unui astfel de Program este imperativ astfel încât să fie asigurat animalelor fie cele agricole, sălbatice sau de companie și agrement, condiții de sănătate și bunăstarea, care ulterior se pot răsfrânge în sens pozitiv asupra sănătății umane, economiei republicii, principiilor morale și a mediului înconjurător.

Informația privind îndeplinirea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2021 se prezintă în următorul tabel.

Îndeplinirea programelor de monitorizare

N/o	Denumirea programului național	Nr. de vaccinări/ probe/ masuri realizate 2019	Nr. de vaccinări /probe/ masuri realizate 2020	Nr. de vaccinări /probe/ masuri realizate 2021	Nr. de vaccinări /probe pozitive 2019	Numărul de vaccinări / probe pozitive 2020	Nr. de vaccinări /probe pozitive 2021
1.	Vaccinări conform Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om, aprobat prin Ordinul nr.390 din 09.11.2020	1084487	1787975	275363	-	-	-
2.	Cercetări conform Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, și prevenirea a transmiterii bolilor de la animale la om, aprobat prin Ordinul nr.390 din 09.11.2020	346796	378945	95104	130	137	39
3.	Programul Influența Aviară, aprobat prin Ordinul nr.115 din 20.03.2019	3148	2321	2114	-	-	-
4.	Programul Național de control al <i>Salmonellei</i> control oficial, aprobat prin Ordinul nr.281 din 04.07.2019	304	187	254	-	1	-

Analiza datelor din tabel:

Programul strategic în anul 2021 a fost îndeplinit în proporție de 27%, cercetări conform programelor au fost mai puține, neconformitățile probelor prelevate reies din particularitățile morfologice ale acestora și prelevări de noi probe implică cheltuieli suplimentare.

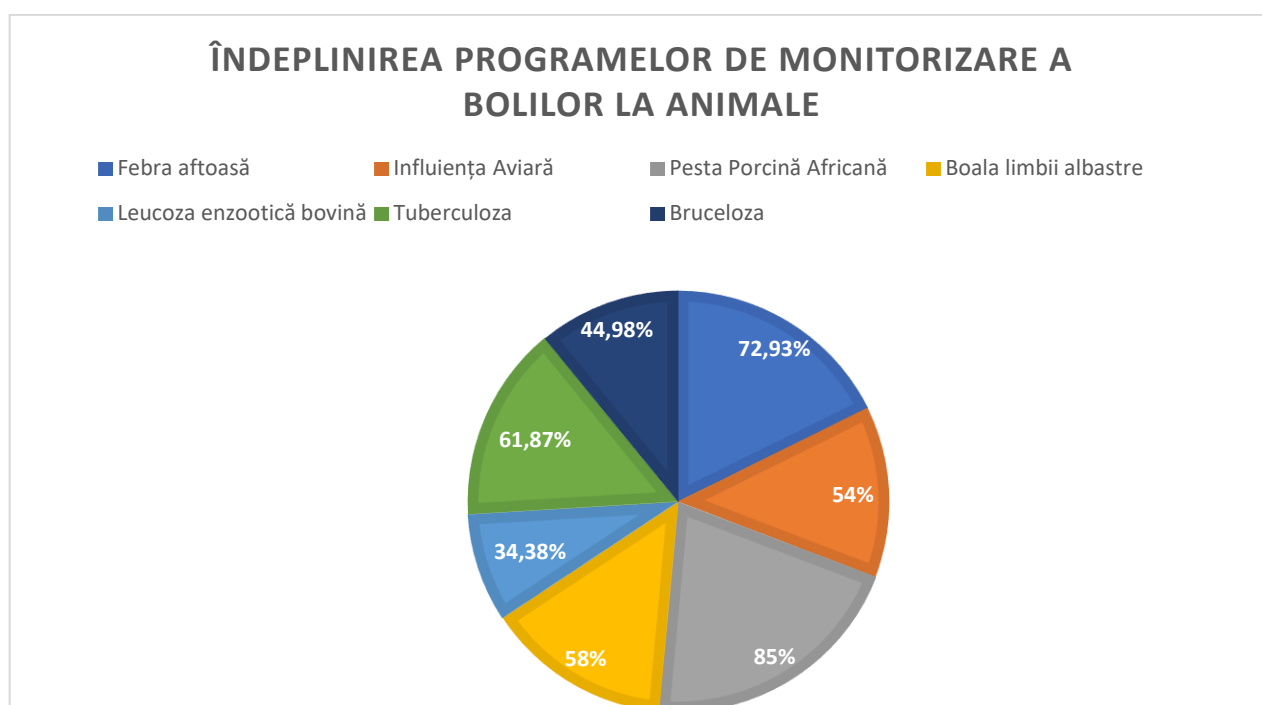
Cuantumul probelor neconforme se încadrează în limitele admisibile, marja respectivă fiind până la 0,05%.

Pentru anul 2022 se propune de intensificat supravegherea pentru pesta porcină africană la porcii din gospodăriile private și mistreți precum și intensificarea supravegherii pasive a efectivelor aviare la Boala de Newcastle și Influența Aviară, dar și potențarea supravegherii active a rabiei.

La fel se propune drept obiectiv nou implementarea unui program de monitorizare a encefalopatiilor spongiforme la bovine, conform prevederilor Hotărârii Guvernului 404/ 2016 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea măsurilor de control și combatere a anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă la animale.

Analizând datele referitoare la acțiunile de supraveghere sanitar - veterinară a bolilor înalt contagioase deducem că cea mai mare pondere este pentru supravegherea la influența aviară fapt ce este în concordanță cu necesitățile dictate de situația epizootică în regiune. Cea mai mică pondere o deține supravegherea la Febra Aftoasă datorată faptului că Republica Moldova este liberă de această boală din anul 2009 recunoscut oficial de către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor.

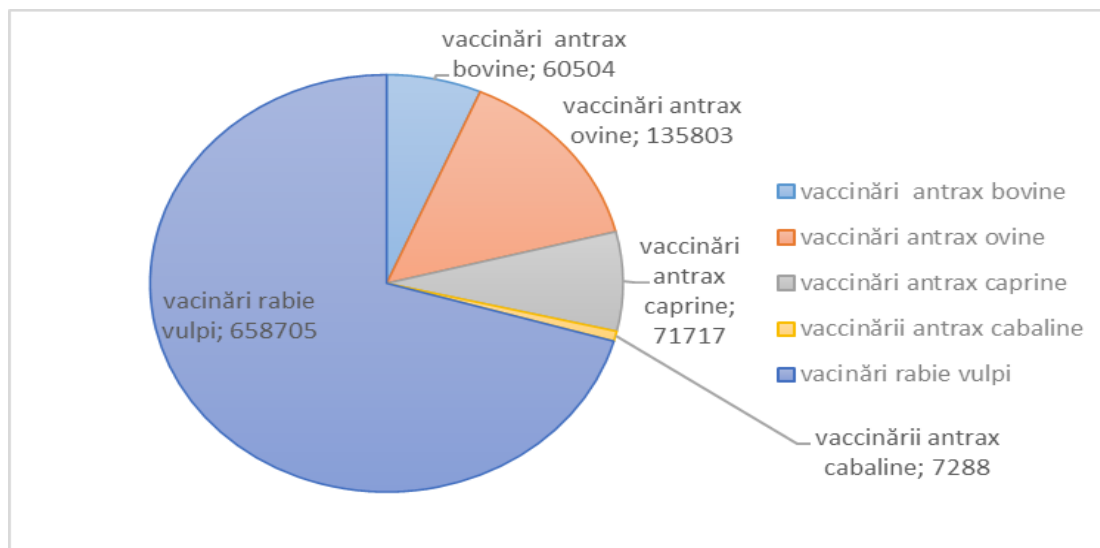
Analizând îndeplinirea acțiunilor de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor contagioase concluzionăm că cel mai mare volum de acțiuni l-a constituit screening-ul la Bruceloză și Leucoza Enzootică Bovină și Pesta Porcină Africană, Influența Aviară etc., boli strategice importante pentru statutul de sănătate al animalelor pentru comerțul inter și extern cu acestea sau produse obținute de la ele, însă care nu a atins cifrele planificate datorită descreșterii numărului de animale, precum și angajării tardive a medicilor/ felcerilor veterinari în cadrul circumscripțiilor sanitar veterinară în urma reformelor inițiate.

Figura 1. Îndeplinirea programelor de monitorizare a bolilor la animale

Controlul zoonozelor este un obiectiv primordial al Agenției, astfel din diagrama de mai sus observăm că în mare parte obiectivele stabilite au fost îndeplinite în proporții situate între 34,38% și 85%.

Bolile cu caracter zoonotic, vor continua să rămână strategice reieșind din riscurile majore pe care le prezintă pentru societate și în deosebi tuberculoza incidența căreia este destul de înaltă în rândul populației umane.

Figura 2 Numărul vaccinărilor efectuate pe parcursul anului 2021

Aplicarea vaccinărilor ca măsură de profilaxie specifică este esențială în controlul bolilor la animale, astfel pe parcursul anului 2021 au fost supuse vaccinărilor animalele susceptibile și expuse riscului anumitor boli.

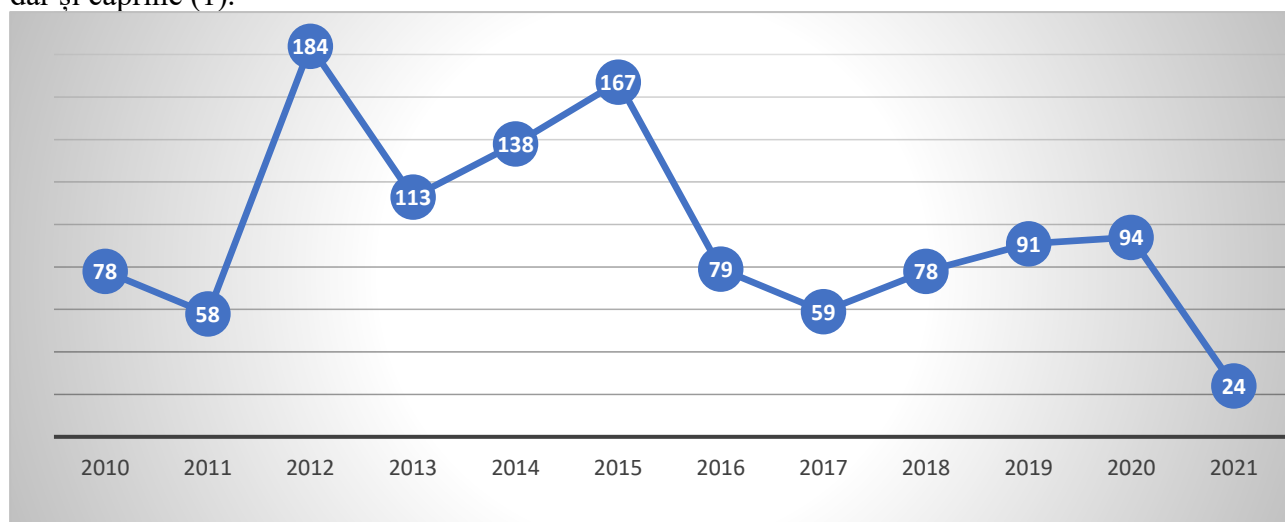
În acest an, Planului măsurilor de supraveghere, control și eradicare a rabiei la vulpi în Republica Moldova pentru anii 2019–2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.185/ 2019, a avut continuitate prin desfășurarea vaccinării antirabice în campania de toamnă.

Este de menționat că acest Plan este susținut de România și cofinanțat de Uniunea Europeană.

Principalul obiectiv al Programului este diminuarea progresivă a rabiei în Republica Moldova până la obținerea statutului de țară liberă până în anul 2023, în acest sens sunt acordate fonduri financiare de Uniunea Europeană pentru eradicarea rabiei prin Decizia Grant SANTE/VP/2018/RO/SI2.774145, cofinanțarea fiind extinsă pe întreg teritoriul țării.

Astfel, datorită implementării coerente a programului pe parcursul anului 2021 se atestă o diminuare cu 74,5% a cazurilor de rabie, iar în ultimele șase luni ale anului au fost înregistrate **zero cazuri de rabie**.

Cele mai multe cazuri de rabie au fost înregistrate la bovine (8), câini (8), vulpi (4) și pisici (3) dar și caprine (1).

Figura 3 Numărul cazurilor de rabie la animale înregistrate în Republica Moldova pentru anii 2010-2021

În anul 2021 au fost înregistrate 2 focare de PPA la porci domestici, fiind nimiciți 84 de porci, indicator destul de bun comparativ cu anii precedenți, dar și situație epizootică destul de precară în mai multe țări din regiune.

Menționăm că boala nu s-a răspândit în fermele de porcine datorită implementării măsurilor impuse, dar și respectarea cerințelor de biosecuritate în fermele comerciale. Toate focarele înregistrate au fost notificate către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE) în conformitate cu procedurile de notificare stabilite, dar și către DG SANTE prin intermediul sistemului informațional ADIS.

Tabelul 6

Evoluția focarelor de Pestă porcină africană în Republica Moldova, anul 2021

Nr.	Localitatea	Confirmarea	Închiderea focarului	Nr. de porci afectați
1	R-nul Leova, s. Hănășenii Noi	10.08.2021	Dispoziția nr. 147 din 13.09.2021	10
2	R-nul Briceni, s. Cărăcușenii Noi	31.12.2021	Continuă monitorizarea	74
Total	Raioane afectate 2 Raioane în care evoluează la moment -0 Total 2 focare	-	• 1 focare rezolvate, • 1 focare monitorizare; • 0 în evoluție	84 - porci domestici nimiciți

În prezent, Republica Moldova se află într-o zonă cu risc foarte sporit al virusului PPA, din cauza evoluției bolii în mai multe țări din regiune, în deosebi la mistreți.

În scopul trasării unei strategii coerente de profilaxie și combatere a PPA a fost implementat Programul de profilaxie și combatere a PPA aprobat prin Ordinul Agenției nr. 272/2019 care prevede o serie de acțiuni specifice și nespecifice de profilaxie și combatere a PPA, axate în deosebi pe supravegherea pasivă și după caz activă a efectivelor de porci domestici și mistreți.

Tabelul 7

Supravegherea peștei porcine africane la porcii domestici

	Numărul de exploatații eșantionate	Numărul de animale eșantionate	Numărul de PCR efectuate	Număr de PCR pozitive	Numărul de ELISA efectuate	Numărul de ELISA pozitive
Total cercetări	258	482	482	2	493	0

Tabelul 8

Supravegherea peștei porcine africane la mistreți

	Tip de supraveghere (activă (animale vâdate) sau pasivă (mistreț găsit mort))	Numărul de mistreți sălbatici eșantionați	Numărul de PCR efectuate	Număr de PCR pozitive	Numărul de ELISA efectuate	Număr de ELISA pozitive
Total cercetări	Activă			0		0
	Pasivă	5	5	-	5	-

Concluzii privind eficacitatea controalelor:

În cursul anului 2021, principalele activități sanitar-veterinare desfășurate de către medicii veterinari din Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de Direcție și personalitate juridică) pe domeniul sănătății animalelor au fost îndeplinite sub indicatorii planificați. Cu toate acestea, pe parcursul anului 2021 se atestă o diminuare cu 74,5% a cazurilor de rabie, iar în ultimele șase luni ale anului au fost înregistrate zero cazuri de rabie, la fel nu s-au înregistrat cazuri de alte boli infecto-contagioase, boli cu transmitere de la animale la om (zoonoze) sau alte boli oficial

notificabile. De asemenea, în contextul evoluției a două focare de pestă PPA pe teritoriul Moldovei, medicii veterinari, au analizat și monitorizat eventualele riscuri ce puteau să apară.

La întocmirea planului de control pentru anul 2021 au fost evidențiate aceleași criterii de stabilire a frecvenței controalelor la nivelul unităților supuse controlului sanitar-veterinar pentru a se verifica conformitatea cu cerințele specifice bunăstării și protecției animalelor. În urma analizării rezultatelor controlului oficial s-a concluzionat că, sistemul de control asigură verificarea unui procent însemnat de unități și deținători de animale care practică activitatea de întreprinzător din domeniu, creșterea numărului exploatațiilor verificate fiind determinată și de numărul fermierilor care se supun astfel controalelor conform Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

În urma analizei neconformităților identificate în timpul controalelor efectuate, s-a constatat că acestea țin în continuare de menținerea necorespunzătoare a evidențelor obligatorii la nivelul exploatațiilor de animale, a transportatorilor și a mijloacelor de transport de animale vii.

În anul 2021, la fel ca și în anul 2020, ponderea cea mai mare a fost înregistrată pentru neconformitățile privind menținerea necorespunzătoare și incompletă a evidențelor. Statistica rezultatelor controalelor din ultimii cinci ani la nivelul exploatațiilor comerciale a evidențiat o scădere a numărului de neconformități înregistrate în condițiile în care nu s-au înregistrat modificări majore la nivelul unităților incluse în catagrafie. În consecință și numărul sancțiunilor aplicate a fost mai redus față de anii precedenți.

Tabelul 9

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/măsurii întreprinse</i>	<i>Nr. în anul 2021</i>
1.	Prescripții emise	477
2.	Procese-verbale de sancționare	137
3.	Suspendare activități	5

De la sfârșitul anului 2021, se asigură protecția animalelor și în exploatațiile non-profesionale prin implementarea identificării gratuite a animalelor din exploatațiile non-profesionale și asigurarea trasabilității acestora.

Propuneri pentru anul 2022:

- aplicarea și respectarea normelor sanitar-veterinare privind sănătatea, bunăstarea, biosecuritatea, identificare și trasabilitatea animalelor;
- punerea în aplicare a Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2022;
- identificarea gratuită a animalelor din exploatații non-profesionale;
- eliminarea carențelor sistemului de identificare și trasabilitate a animalelor;
- implementarea Planului măsurilor de supraveghere, control și eradicare a rabiei la vulpi în Republica Moldova pentru anii 2019–2023;
- elaborarea și implementarea unui nou Program de supraveghere, control, combatere și eradicare a pestei porcine africane;
- fortificarea sistemului de notificare prin implementarea unor sisteme informaționale.

2.2 Sistemul de supraveghere zootehnică

Prin noțiunea de zootehnie se înțelege o ramură a agriculturii, care are drept obiect cunoașterea, creșterea, reproducerea, alimentarea, ameliorarea raselor și exploatarea animalelor agricole fiind de interes național, care au ca scop asigurarea populației cu produse animaliere, a industriei alimentare și ușoare cu materii prime, și respectiv legislația prevede controlul oficial al performanței animalelor.

Fundamentul legal privind controlul oficial în domeniul zootehniei îl constituie Legea zootehniei nr.412 din 27.05.1999 art.11, alin.(2) conform căreia, controlul oficial în acest domeniu este efectuat de către Agenție (inspectorii în domeniul zootehniei).

Legea nr.371-XIII din 15.02.1995 stabilește bazele juridice și economice de organizare a selecției și reproducerii, reglementează relațiile dintre stat, proprietarii, posesorii și beneficiarii resurselor de prăsilă în scopul creării premiselor economice pentru sporirea calității și creșterea producției animaliere globale pe baza ameliorării raselor existente, creării și implementării în producție a unor noi rase, tipuri, linii, crosuri și hibrizi de animale cu un înalt potențial productiv și adaptiv.

Relațiile în domeniul apiculturii sunt reglementate de Legea nr.70 din 30.03.2006 ce constituie crearea de condiții pentru creșterea cantității și îmbunătățirea calității producției apicole.

În perioada anului 2021 inspectorii în domeniul zootehniei au întreprins 785 controale la fermele zootehnice situate în extravilan, inclusiv fermele de diferite specii atestate în categoria de prăsilă, prisăci apicole, oficii locale pentru înșămânțarea artificială a bovinelor, pășunatul animalelor în localități și lichidarea taurilor neautorizați.

Tabelul 10

Rezultatele controalelor oficiale

N/o	Tipul unității	Număr unități 2021	Număr unități 2020	Controale planificate efectuate 2021	Controale planificate efectuate 2020	Controale inopinate efectuate 2021	Controale inopinate efectuate 2020
1.	Ferme de bovine (în extravilan)	252	205	252	200	37	58
2.	Ferme de porcine	108	114	108	114	28	56
3.	Ferme de ovine	287	188	287	188	93	70
4.	Ferme cabaline	5	6	5	6	-	-
5.	Întreprinderi avicole	67	67	67	67	-	-
6.	Stupine apicole	7450	7998	5594	3311	243	310
7.	Oficii locale pentru înșămânțarea bovinelor	503	535	270	330	87	101
8.	Respectarea cerințelor la pășunatul animalelor	327	408	153	170	57	80
Total		8999	9521	6736	4386	545	617

Desfășurarea controalelor oficiale la fermele zootehnice situate în extravilan (bovine, porcine, ovine, cabaline, păsări și prisăci apicole) au fost efectuate în baza Planului de acțiuni și Ordinului Agenției nr.372 din 19.10.2021 cu privire la evaluarea nivelului de pregătire pentru perioada de iarnă 2020-2021, Ordinului Agenției nr. 165 din 14.04.2021 cu privire la efectuarea reviziei de primăvară, precum și Ordinului Agenției 354 din 08.10.2021 în ramura apicolă. În perioada respectivă în rezultatul controalelor efectuate se menționează tendința de îmbunătățire a respectării normelor tehnologice de întreținere a animalelor de toate speciile la fermele zootehnice ce duce la obținerea produselor de o calitate mai înaltă.

La stupinele apicole controalele sunt efectuate în perioada reviziilor de primăvară și toamnă cu acordarea consultațiilor deținătorilor apicoli pe problemele zoo-veterinare de creștere, ameliorare, exploatare rațională a albinei melifere, profilaxiei bolilor, administrarea medicamentelor permise și obținerii produselor apicole calitative, cât și polenizarea florei entomofile. Controalele inopinate în ramura apicolă sunt efectuate la solicitarea persoanelor în scopul obținerii pașaportului prisăcilor, în cazul petițiilor parvenite de la cetățeni, dar și din cauza amplasării prisăcilor la pastoral și în localități.

Totodată un lucru voluminos a fost efectuat la fermele zootehnice atestate în categoria de prăsilă (42 ferme) monitorizând aprecierea valorică a tineretului de prăsilă, a animalelor de diferite specii, informație prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 11

Aprecierea valorică a tineretului de prăsilă

N/o	Tipul unității	Apreciate în anul 2020	Apreciate în anul 2020
1.	Bovine	90	13
2.	Porcine	360	245
3.	Ovine	202	1094
4.	Cabaline	-	10
Total		652	1362

Totodată, la acest capitol ce privește activitatea în apicultură au fost înregistrate și pașaportizate 277 prisăci în anul 2021 și 350 stupine în anul 2020, în același timp fiind evaluate și eliberate certificate pentru mătcă de albine la realizare de la stupinele atestate în categoria de prăsilă 3915 în anul 2021 și 5415 în anul 2020.

Controalele efectuate la oficiile locale pentru însămânțarea artificială a bovinelor prevăd respectarea cerințelor tehnologice și graficului de împerecheri a bovinelor ce ține de menținerea fondului genetic valoros.

Controalele petrecute în localități la pășunatul animalelor țin de respectarea cerințelor la exploatare a pășunilor și termenilor de folosire. Controalele inopinate sunt petrecute în cazurile de menținere a taurilor netestați în cireadă, pășunatul în comun cu deferite specii de animale ce este interzis, precum și prezența animalelor bolnave.

Realizarea obiectivelor stabilite nu a fost posibilă în toate localitățile republicii din lipsa inspectorilor în domeniul zootehniei ce sunt responsabili pe 10 raioane ale republicii, cât și din cauza epidemiei COVID-19.

Tabelul 12

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsură întreprinse	Nr. în 2021	Nr. în 2020
1.	Prescripții emise	347	683
2.	Procese verbale de sancționare	45	93

Analiza neconformităților (indicii)

În rezultatul controalelor efectuate la fermele zootehnice în anul 2021 au fost depistate **376** încălcări ale actelor normative în domeniul zootehniei. Majoritatea încălcărilor țin de următoarele probleme:

- a) Încălcarea normelor de menținere a animalelor conform cerințelor zoo-veterinare, evidența la un nivel scăzut;
- b) Furajarea animalelor, nebalansarea rațiilor de furajare și calitatea lor;
- c) Folosirea la înșămânțarea clandestină a bovinelor specii de taurine de proveniență necunoscută;
- d) Nerespectarea termenilor la pășunatul animalelor, menținerea în cireadă a taurilor neautorizați, animalelor bolnave și pășunatului în comun a diferitor specii de animale;
- e) Neînregistrarea prisăcilor la primărie, lipsa contractelor cu deținătorii de terenuri;
- f) Nerespectarea cerințelor legislative pentru protecția în apicultură (folosirea pesticidelor și insecticidelor la prelucrarea culturilor agricole).

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților

Ca rezultat în perioada respectivă au fost lichidate 304 încălcări depistate în urma controalelor efectuate de către inspectorii în domeniul zootehniei.

Rapoartele de activitate ale inspectorilor sunt prezentate lunar la Agenție, rezultatele fiind sistematizate.

Acțiuni întreprinse pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control pe parcursul anului 2021 au fost convocate întruniri de instruire a inspectorilor zootehnici din cadrul subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de Direcție și personalitate juridică) ale Agenției cu tematicile:

- Orânduirea realizării programului de activitate pentru anul 2021, pregătirea și implementarea materialelor de activitate ce contribuie la dezvoltarea profesională, sporirea activismului, spiritului de inițiativă a acestora cât și îndeplinirea obligațiilor funcționale în domeniul zootehniei.
- Instruirea adăugătoare îndeplinirii cerințelor Codului contravențional ce ține de dezvoltarea sectorului zootehnic.
- Instruirea și evaluarea inspectorilor în domeniul zootehniei cu privire la implementarea procedurilor specifice privind verificarea respectării normelor tehnologice de menținere a animalelor la fermele zootehnice de bovine, porcine, ovine, cabaline, păsări și piscicole.
- Informarea, lunară cu instrucțiunea pentru bonitarea ovinelor, scopul și organizarea bonității, selectarea, aprecierea și dezvoltarea tineretului bovin, aprecierea productivității ovinelor, evidența etc.
- Corectitudinea bonității taurinelor reproducătoare.
- Creșterea tineretului bovin de prăsilă.
- Eficacitatea activității lunare a inspectorului în zootehnie, sarcinile de activitate, elaborarea consecințelor la acest capitol etc.
- Instruirea inspectorilor tineri cu o practică mai vastă în domeniu ce privește pregătirea și implementarea materialelor de activitate ce contribuie la dezvoltarea profesională a acestora.
- S-au elaborat formulare și recomandări pentru petrecerea evaluării reviziei de primăvară în ramura apicolă dispuse sezonului apicol 2020 (Ordinul Agenției nr.165 m din 14.04.2021).
- Instruirea inspectorilor în domeniul zootehniei ce privește îndeplinirea Ordinului Agenției nr.372 din 19.10.2021 cu privire la instituirea grupurilor de lucru privind evaluarea nivelului de pregătire către iarnă a fermelor zootehnice din țară în perioada de toamnă 2021-2022.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Inspectorii în domeniul zootehniei au acordat și prestat ajutor practic consultativ, recomandări (870) persoanelor juridice, fizice privind aplicarea legislației în domeniu, aplicarea tehnologiilor moderne în ramură ce duc la sporirea productivității animalelor și eficacității în ramură. Participarea inspectorilor în acest domeniu la adunări și discuții (303) cu deținătorii de animale pe problemele respectării normelor tehnologice de întreținere a acestora. Pentru propagarea dezvoltării sectorului zootehnic prin intermediul presei (radio, televiziune, publicații etc), discursuri la diferite întruniri au fost prezentate și înregistrate mai mult de 38 emisiuni și discuții la acest capitol.

2.3 Sistemul de control al medicamentelor de uz veterinar

Baza legală pentru efectuarea controlului oficial în unitățile care operează cu medicamente de uz veterinar o constituie Legea nr. 131/2012 *privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, Legea nr. 119/2018 *cu privire la medicamentele de uz veterinar* și Hotărârea Guvernului nr. 696/2020 *cu privire la aprobarea Cerințelor privind dotarea și exploatarea unităților autorizate pentru deținerea, distribuția și eliberarea medicamentelor de uz veterinar*.

Tabelul 13

Rezultatul controalelor oficiale

N/o	Tipul unității	Număr unități 2020	Număr unități 2021	Controale planificate efectuate 2020	Controale planificate efectuate 2021	Controale inopinate efectuate 2020	Controale inopinate efectuate 2021
1.	Farmacii veterinare	8	8	8	8	-	-
2.	Puncte farmaceutice veterinare	268	269	84	288	-	8
3.	Depozite farmaceutice	37	54	53	16	1	-
4.	Fabrici de producere a medicamentelor de uz veterinar	5	4	4	2	1	-
5.	Clinici veterinare	9	14	9	5	-	-
6.	Cabinete veterinare	40	50	33		-	-
Total		367	358	191	319	2	8

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Pe parcursul anului 2021, inspectorii din Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor au efectuat 319 controale la unitățile, care fabrică, depozitează, distribuie, comercializează și utilizează medicamente de uz veterinar.

Analiza neconformităților

Neconformitățile cel mai des înregistrate:

- comercializarea medicamentelor de uz veterinar neînregistrate;
- eliberarea medicamentelor fără prescripție medicală;
- lipsa certificatelor ce confirmă calitatea medicamentelor;
- etichetarea necorespunzătoare a medicamentelor de uz veterinar.

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurî întreprinse	Nr. în 2020	Nr. în 2021
1.	Prescripții emise	29	78
2.	Procese-verbale de contravenție	9	28
3.	Suspendare activității	0	2

Tipurile de acțiuni**De sancționare**

În cazul neconformităților minore constatate în urma controalelor s-au acordat avertismente, termene de remediere ale neconformităților și s-au efectuat controale repetate, pentru a constata starea ulterioară a lucrurilor. În cazul deficiențelor majore s-au aplicat sancțiuni contravenționale.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurii de control

- ❖ Implementarea cadrului legal și operațional în domeniul farmaceutic veterinar conform Legii nr. 119 din 17.08.2018 cu privire la medicamente de uz veterinar.
- ❖ Implementarea Programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2021.
- ❖ S-a îmbunătățit baza de date privind Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar din Moldova.
- ❖ A fost creată modalitatea de îmbunătățire a controlului asupra importului, producerii și comercializării medicamentelor de uz veterinar, prin raportarea anuală de distribuția cantităților de medicamente de uz veterinar importate/fabricate de către operatorii din domeniul farmaceutic veterinar.
- ❖ Au fost organizate două instruirii cu specialiștii Direcțiilor teritoriale pentru siguranța alimentelor pentru dezvoltarea și menținerea competențelor profesionale la următoarele subiecte:
 „Condiții noi de funcționare și organizarea a unităților autorizate pentru distribuția angro și comercializarea cu amănuntul a medicamentelor de uz veterinar”
 „Implementarea Programului anual de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar”
 S-au modificat, conform legislației și aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 79 din 02.04.2019 listele de verificare, care se aplică în cadrul controalelor de stat:
  - lista de verificare a farmaciei veterinare;
  - lista de verificare privind depozitarea și distribuția angro a medicamentelor de uz veterinar;
  - lista de verificare privind fabricația de medicamente de uz veterinar;
- În scopul executării obiectivului de informare și școlarizare a sectorului privat (fabricanți, distribuitori și comercianți de medicamente de uz veterinar, unități ce practică asistență veterinară, crescători profesioniști de animale etc.) ce operează cu antibiotice au fost repartizate materiale informative (postere, pliante, buletine informative), pentru grupuri țintă (Subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor, medici veterinari de liberă practică, farmaciști, deținători de ferme și proprietari de animale);
- A fost organizat un comunicat de presă care a fost publicat pe site-ul Agenției;
- A fost organizată o conferință de presă cu mass-media privind fenomenul de rezistență la antibiotice.

Tabelul 15

Realizarea programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar

<i>Denumirea programului</i>	<i>Nr. de probe/măsurii planificate 2022</i>	<i>Nr. de probe/măsurii planificate 2021</i>	<i>Nr. de probe/măsurii realizate 2021</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2021</i>
Programul de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar, aprobat prin Ordinul nr. 232 din 11.06.2021	92/184	97/194	57/127	1

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Pentru monitorizarea medicamentelor de uz veterinar, probele au fost prelevate și transmise prin intermediul inspectorilor Subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor la laboratorul IP „Centrul Republican de Diagnostică Veterinară” – **57 probe**.

Gradul de executare a Programului de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2021 a fost realizat la 59%, deoarece planul de monitorizare a fost elaborat în semestrul II al anului 2021.

Prioritățile pentru anul 2022: Implementarea Programului anual de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar pentru anul 2022, aprobat prin Ordinul Agenției nr. 1 din 03.01.2022.

2.4 Sistemul de control al hranei pentru animale și nutriția animalelor

Baza legală pentru controlul oficial al hranei pentru animale și nutriția animalelor o constituie Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, art.3, alin (3).

Tabelul 16

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Nr/o</i>	<i>Tipul unității</i>	<i>Număr unități 2020</i>	<i>Număr unități 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2020</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2021</i>
1	Fabrici de nutrețuri combinate (FNC)	41	42	18	31	2	2
2	Malaxoare de pe lângă ferme	137	92	36	59	12	5
3	Depozite de furaje	112	113	57	85	6	10
4	Magazine de furaje	32	45	4	23		2
5	Magazine cu hrană p/u animale	120	125	61	67	3	1
TOTAL		423	417	176	265	23	20

Analiza datelor prezentate în tabel

Pe parcursul anului 2021, inspectorii din Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de Direcție și personalitate juridică) au efectuat 265 controale la unitățile, ce desfășoară activități în domeniul hranei pentru animale, din totalul de 417 controale planificate pentru anul 2021, gradul de realizare fiind de 64 %. Motivul realizării joase a controalelor planificate este neincluderea acestora în Registrul de Stat al Controalelor.

Controalele inopinate pe parcursul anului 2021, în număr de 20 controale au fost efectuate în urma sesizărilor parvenite de la agenți economici.

Tabelul 17

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2020</i>	<i>Nr. în 2021</i>
1.	Prescripții emise	15	18
2.	Procese-verbale de sancționare	2	4
3.	Suspendare activității	-	7

Analiza neconformităților

Cele mai frecvente neconformități constatate sunt:

- etichetarea necorespunzătoare a hranei pentru animale;
- lipsa documentelor de însoțire a hranei pentru animale;
- lipsa dovezilor de aplicare a procedurii pentru combatere a dăunătorilor;
- lipsa registrului de intrare a materiei prime;
- lipsa registrului de ieșire a hranei pentru animale;

Tipurile de acțiuni

De sancționare

În cazul neconformităților minore constatate în urma controalelor s-au acordat avertismente, termene de remediere ale neconformităților și s-au efectuat controale repetate, pentru a constata starea ulterioară a lucrurilor.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

S-au modificat, conform legislației și aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 79 din 02.04.2019 listele de verificare, care se aplică în cadrul controalelor de stat:

- *lista de verificare a fabricii de producere a furajelor combinate/furajelor medicamentate/aditivilor pentru hrana animalelor/premixurilor pentru hrana animalelor;*
- *lista de verificare a unității de producere a hranei pentru animale fără utilizarea aditivilor (malaxor, moară);*
- *lista de verificare a depozitului angro de furaje/hrană pentru animale;*
- *lista de verificare a unității de comercializare a hranei pentru animale (de interes economic și/sau animale de companie);*
- *lista de verificare a unității de transport pentru hrana animalelor.*

Tabelul 18

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe /măsur planificate 2021</i>	<i>Nr. de probe/ măsur realizate 2021</i>	<i>Nr. de probe/ măsur realizate 2020</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2021</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2020</i>
Programul național de monitorizare a furajelor, aprobat prin Ordinul nr. 26 din 25.01.2021	430	430	465	2	-

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Pentru monitorizarea inofensivității hranei pentru animale, probele au fost prelevate și transmise prin intermediul inspectorilor Subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor la laboratoarele:

- IP „Laboratorul central Fitosanitar” - 75 probe;
- IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate” - 245 probe;
- IP „Centrul Republican de Diagnostică Veterinară” – 110 probe.

Gradul de executare a Programului de supraveghere a materialelor furajere pentru anul 2021 a fost realizat la 100%;

În probele testate s-au depistat depășiri de LMA stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 910 din 16.12.2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale*. Neconformitățile au fost înregistrate la probele de hrană pentru animale prelevate din unitățile autorizate la indicii:

- *Ochratoxina A, în hrana pentru porci* – STSA Cantemir;
- *Ochratoxina A, în hrana pentru rumegătoare* – STSA Florești/Șoldănești.

Prioritățile controlului oficial pentru anul 2022

- Implementarea Hotărârii Guvernului 910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale;
- Implementarea Hotărârii Guvernului 27/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de aditivii pentru hrana animalelor;
- Elaborarea, la solicitarea operatorilor din domeniul hranei pentru animale și aprobarea prin ordin al Agenției a listei naționale a aditivilor pentru hrana animalelor autorizați pentru import, comercializare și utilizare pe teritoriul Republicii Moldova.

2.5 Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul fabricării produselor alimentare de origine animală o constituie Legea nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, prevederile căreia sunt armonizate cu Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004.

Tabelul 19

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități 2020</i>	<i>Număr unități 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>	<i>Controale inopinate 2020</i>	<i>Controale inopinate 2021</i>
1468	1515	833	1402	370	320

Analiza rezultatelor controalelor:

În anul 2021 au fost autorizate 87 de unități și suspendate la cererea agentului economic 63 unități, astfel diferența din anul 2020 este de 47 unități mai multe.

Numărul de controale efectuate planificate s-a mărit cu 569 controale. Proporția dintre numărul controalelor efectuate de tip planificat și de tip inopinat este efectuat în conformitate cu procedura specifică: „Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei de risc”.

Tabelul 20

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe planificate 2021</i>	<i>Nr. de probe realizate 2021</i>	<i>Nr. de probe realizate 2020</i>	<i>Nr. de probe neconforme 2021</i>	<i>Nr. de probe neconforme 2020</i>
1.	Planul de monitorizare a reziduurilor în produsele de origine animală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul nr. 92 din 23 februarie 2021	1051	924 până la 31.12.2021, programul se finisează în martie 2022	1070	-	1
2.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor aprobat prin Ordinul nr. 31 din 25 ianuarie 2021	2099	2032	1020	120	55

Analiza datelor prezentate în tabel

Nivelul de realizare al Programului național este realizat în proporție de peste 95% . Conform rezultatelor analizelor de laborator obținute de la IP „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”, SRL „Imunotehnomed” și alte laboratoare internaționale contractate au fost analizate 2956 mostre prelevate și au fost depistate 120 probe neconforme, ceea ce reprezintă 4% din probele planificate.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurî întreprinse</i>	<i>Nr. în 2020</i>	<i>Nr. în 2021</i>
1.	Procese-verbale de sancționare	126	183
2.	Suspendare activității	28	63

Activitățile suspendate în anul 2021 a fost doar la cererea agentului economic în număr de 63 de cereri.

Analiza cifrelor prezentate în tabel:**Cele mai des neconformități depistate în activitatea operatorilor**

- ❖ lipsa instruirii personalului cu atribuții de domeniu din cadrul unităților;
- ❖ neimplementarea principiile de bune practică de igienă și HACCP (puncte critice de control și analiză a pericolelor);
- ❖ nerespectarea cerințelor generale și specifice de igienă;
- ❖ abateri de la procesul tehnologic;
- ❖ nerespectarea lanțului frigorific / regimului termic;
- ❖ nerespectarea condițiilor de igienă la întreprinderi;
- ❖ lipsa evidențelor care atestă efectuarea inspecțiilor zilnice;
- ❖ lipsa înregistrărilor privind monitorizarea cantităților de materie primă la intrare pentru procesare;
- ❖ lipsa înregistrărilor privind monitorizarea evidenței produselor finite;
- ❖ etichetare necorespunzătoare;
- ❖ lipsa buletinelor de analiză care să ateste calitatea apei.

Date privind expertiza sanitar-veterinară a produselor de origine animală

S-a efectuat expertize sanitar-veterinare la miere de albi – 1395 loturi, ouă – 7393 loturi, produse fabricate din carne – 93105 loturi, produse fabricate din pește – 10130 loturi, lapte și produse lactate – 155335 loturi, dintre care au fost prelucrate/nimicite produse neconforme:

- miere de albi – 5,4 kg;
- ouă – 8852 buc;
- produse fabricate din carne – 236246,8 kg;
- produse fabricate din pește – 30727,4 kg;
- lapte și produse lactate – 49086,2 kg.

În urma supravegherii sanitar-veterinare în anul 2021 au fost exportate următoarele categorii de produse de origine animală:

- carne de pasăre – 424,78 tone
- carne bovină – 441,344tone
- carne ovină – 711,485tone

- carne cabalină – 138,952tone
- produse lactate – 1607,61tone
- înghețată - 1721,23 tone
- pește și produse din pește – 51,497tone
- miere de albine – 1149,456tone
- ouă pentru consum – 11 258 510 bucăți

Analiza acțiunilor întreprinse

Tipurile de acțiuni:

Cu scop de sancționare

Au fost aplicate avertismente, suspendări ale activităților desfășurate de operatori și acordarea de termeni de remediere, în funcție de gravitatea neconformităților identificate în cadrul controalelor oficiale.

Pentru neconformitățile grave identificate cu un grad ridicat de risc au fost întocmite 183 procese-verbale de contravenție în valoare de 428450 de lei.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Au fost organizate instruirii/seminare cu inspectorii oficiali/ specialiștii aparatului central și teritorial cu următoarele tematici:

1. La data de 20 mai 2021, în comun cu proiectul Twinning finanțat de UE a organizat instruirea referitor la Implementarea standardelor de comercializare privind calitatea cărnii de pasăre și a ouălor și controlul oficial, unde au participat 34 de inspectorii.
2. La data de 10 iunie 2021, Agenția a organizat un seminar de instruire „Implementarea legislației în domeniul siguranței și calitatea produselor alimentare de origine animală”, unde au fost incluse următoarele tematici: Controlul sanitar-veterinar privind cerințele de calitate a ouălor de consum, Cerințele sanitar-veterinare cu privire la igiena, calitatea și siguranța laptelui materiei prime, Aplicarea mărcii de sănătate în cadrul abatoarelor, Certificarea sanitar-veterinară a peștelui și produselor de pescuit, unde au participat 84 de inspectorii.
3. La data de 30 iunie 2021, Agenția în comun cu proiectul Twinning finanțat de UE a organizat instruirea referitor la Regulamentul UE privind produsele compuse destinate exportului în UE și Controlul oficial asupra sistemului de certificare a produselor de origine animală destinate exportului în UE, unde au participat 34 de inspectorii.
4. La data de 08-09 iulie 2021, Agenția în comun cu proiectul Twinning finanțat de UE a organizat instruirea referitor la „Implementarea planului național de monitorizare a reziduurilor” și „Procedura privind prelevarea probelor pentru reziduuri în produse de origine animală”, unde au participat 62 de inspectorii.

Colaboratorii Agenției au participat și organizat la următoarele instruirii pentru operatori economici din domeniul alimentar:

1. La data de 1 iulie 2021, Agenția în comun cu proiectul Twinning finanțat de UE a organizat instruirea referitor la Principalele reguli ale produselor compuse destinate exportului în UE și Obligațiile operatorilor din sectorul alimentar care intenționează să exporte produse compozite în UE , unde au participat 19 agenți economici.
2. La data de 20 mai 2021, Agenția în comun cu proiectul Twinning finanțat de UE a organizat instruirea referitor la Implementarea standardelor de comercializare privind calitatea cărnii de pasăre și a ouălor și controlul oficial, unde au participat 13 agenți economici.
3. La data de 16 noiembrie 2021 a fost asigurată participarea la atelierul regional de instruire cu tematica: Măsurarea, raportarea și analiza risipei și deșeurilor alimentare, organizat de către Organizația pentru alimentație și Agricultură în Moldova(FAO).

Agenția în comun cu Proiectul Twinning „Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentară” a organizat vizite la operatori economici din domeniul alimentar cu scop consultativ pentru promovarea exportului produselor avicole în UE:

1. La data de 16.06.2021 a avut loc vizita la unitatea „AXEDUM” SRL, domeniul siguranța alimentelor referitor la pregătirea domeniilor pentru auditul DG SANTE, care va avea loc anul curent.
2. La data de 6-10 iulie 2021 a avut loc simulării inspecției oficiale de control în vederea evaluării conformității centrelor de ambalare a ouălor „PASARE ARGINTIE” SRL și ROM-CRIS” SRL.
3. La data de 13-17.07.2021 a avut loc asigurarea simulării inspecției oficiale de control referitor la evaluarea conformității unității SRL „SANDRILONA”.

La fel, în anul 2021, Agenția a asigurat buna desfășurare a 2 audituri ale Comisiei Europene pe domeniul siguranței alimentelor:

1. DG (SANTE) 2021-7237 Audit al Republicii Moldova efectuat de la distanță în perioada 27 septembrie – 8 octombrie 2021 în scopul evaluării controlului reziduurilor și contaminanților la animalele vii și produse de origine animală, inclusiv controale în medicamentele de uz veterinar;
2. DG (SANTE) 2021- 7195 Audit al Republicii Moldova efectuat de la distanță din 8 până la 19 noiembrie 2021, pentru a evalua sistemul de control pentru producția de carne de pasăre și de produse derivate din acestea și ouă de categoria B destinate exportului în Uniunea Europeană.

2.6 Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine non-animală

Baza legală: Controlul unităților de procesare a alimentelor de origine non-animală este reglementat de actele legislative, prevederile cărora sunt armonizate cu Regulamentele Uniunii Europene. Conform Legii nr.50 din 28.03.2013 *cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor*, art.3, alin (3), care prevede: „*Controalele oficiale se efectuează pe întreg lanțul alimentar. Acestea includ controale la întreprinderile care operează în domeniul hranei pentru animale și în sectorul alimentar, controale privind utilizarea și depozitarea hranei pentru animale și produselor alimentare și controale asupra oricărui proces, material sau substanță, activitate sau operațiune, inclusiv al transportului aplicat hranei pentru animale și produselor alimentare și al animalelor vii, necesare pentru realizarea obiectivelor prezentei legi*”

Tabelul 22

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități 2020</i>	<i>Număr unități 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2020</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2021</i>
2630	2754	578	747	357	287

Analiza datelor prezentate în tabel

- Numărul unităților controlate din domeniu a crescut în anul 2021 comparativ cu anul 2020, în urma reluării activității unor unități cu activitate sezonieră. Totodată s-au înregistrat noi unități/activități din domeniul procesării produselor alimentare de origine non-animală;

- Tendința sporirii numărului de controale oficiale planificate în anul 2021 comparativ cu anul 2020 se explică prin anularea moratoriuului instituit asupra controalelor de stat în anul 2020 din cauza situației epidemiologice de pandemie Covid-19;

- Numărul controalelor inopinate în anul 2021 s-a micșorat cu 20% comparativ cu anul precedent;

Tabelul 23

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurî întreprinse</i>	<i>Nr. în 2020</i>	<i>Nr. în 2021</i>
1.	Prescripții emise	242	289
2.	Procese-verbale de sancționare	70	90
3.	Suspendarea activității	53	72

Tabelul 24

Îndeplinirea programelor naționale de monitorizare

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/măsurî planificate 2021</i>	<i>Nr. de probe/măsurî realizate 2021</i>	<i>Nr. de probe/măsurî realizate 2020</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2021</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2020</i>
1.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021 aprobat prin Ordinul nr. 23/2021, din care au derivat:					
1.1	Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală, aprobat prin Ordinul nr. 113/2021 și Ordinul nr. 29/2021	678	602	729	80	162
1.2	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021, aprobat prin Ordinul nr. 114/2021 și Ordinul nr. 287/2021	996	845	1021	49	28

Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anul 2021

Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală (Program) este aprobat în temeiul **Legii nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, Hotărârii de Guvern nr. 600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru**

Siguranța Alimentelor. Lista produselor agroalimentare de origine autohtonă, cât și de import, planificate pentru monitorizarea respectării limitei maxime admisibile (LMA) a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați, inclusiv numărul de probe preconizate spre prelevare pentru anul 2021, au fost aprobate prin **Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr. 23 din 20.01.2021** cu privire la aprobarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor, hranei pentru animale și a calității produselor de uz fitosanitar pentru anul 2021.

Laboratorul desemnat pentru efectuarea investigațiilor în scopul implementării programului de monitorizare a respectării LMA a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați este IP „**Laboratorul Central Fitosanitar**”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole nr.4, et. 7-8, pentru care Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor exercită calitatea de fondator. Numărul probelor de produse vegetale autohtone, ce urmează a fi prelevate, au fost repartizate fiecărei Subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de Direcție și personalitate juridică), conform *Ordinului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr. 113 din 10.03.2021 cu privire la implementarea Programului de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați din produsele alimentare de origine vegetală, pentru anul 2021.*

Totodată, conform *Ordinului nr. 29 din 25.01.2021* a fost stabilit numărul de probe de produse vegetale provenite din import, care urmează a fi prelevate în anul 2021 în scopul implementării *programului de monitorizare a conținutului de nitrați și a reziduurilor de pesticide în produsele alimentare de origine vegetală.*

Pentru monitorizarea respectării LMA a reziduurilor de pesticide, pentru anul 2021 a fost preconizată analiza a 291 probe, dintre care produse autohtone – 190 și 101 de import (în conformitate cu anexa nr.2 la Ordinul nr. 23 din 20.01.2021).

Pentru monitorizarea respectării LMA a conținutului de nitrați, pentru anul 2021 a fost preconizată analiza a 387 probe, dintre care produse autohtone – 255 și 132 de import (în conformitate cu anexa nr.2 la Ordinul nr. 23 din 20.01.2021).

În urma implementării programului de monitorizare, au fost depistate următoarele:

■ **Depășirea reziduurilor de pesticide** – 8 loturi dintre care 5 loturi de fructe, 2 loturi de legume și 1 lot de cereale:

1. Struguri: 2 loturi, țara de origine: Republica Moldova, mărimea loturilor de 15000,00 kg și respectiv 500000,00 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Flutriafol și Captan.

2. Struguri: 3 loturi, țara de origine: Italia - 2 loturi în mărime de 11793,50 kg și respectiv și Turcia - 1 lot în mărime de 20500,00 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Acetamiprid.

3. Ridiche: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 100 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Dimetoat + Ometoat (suma);

4. Ardei dulce: 1 lot, țara de origine: Republica Moldova, mărimea lotului 120 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Famoxadon;

5. Orez: 1 lot, țara de origine: India, mărimea lotului 19520,00 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Clorpirifos (L);

■ **Depășirea conținutului de nitrați:**

1. Pepene galben: 10 loturi, dintre care 4 loturi autohtone mărimea loturilor 9200 kg și 6 loturi de import (Turcia – 3, Grecia – 1, Kazahstan - 1) mărimea loturilor 48950,00 kg;

2. Dovlecei: 20 loturi, dintre care 14 loturi autohtone mărimea loturilor 51133,50 kg și 6 loturi de import (Ucraina – 4, Turcia - 2) mărimea loturilor 27390,00 kg.

3. Varză: 12 loturi, dintre care 8 loturi autohtone mărimea loturilor 125140,00 kg și 4 loturi de import (Republica Macedonia – 1, Albania - 3) mărimea loturilor 53450,00 kg;

4. Castraveți: 1 lot autohton mărimea lotului 300 kg;
5. Sfeclă roșie: 22 de loturi autohtone mărimea loturilor 235237,00 kg;
6. Cartofi timpurii: 4 loturi, dintre care 2 lot autohton mărimea lotului 15100,00 kg și 2 loturi de import (Republica Macedonia) mărimea loturilor 4470,00 kg;
7. Morcov: 3 loturi, dintre care 1 lot autohton mărimea lotului 300000,00 kg și 2 loturi de import (Polonia - 1, Ucraina - 1) mărimea loturilor 31900,00 kg;
8. Spanac proaspăt: 1 lot autohton mărimea lotului 0,40 kg;

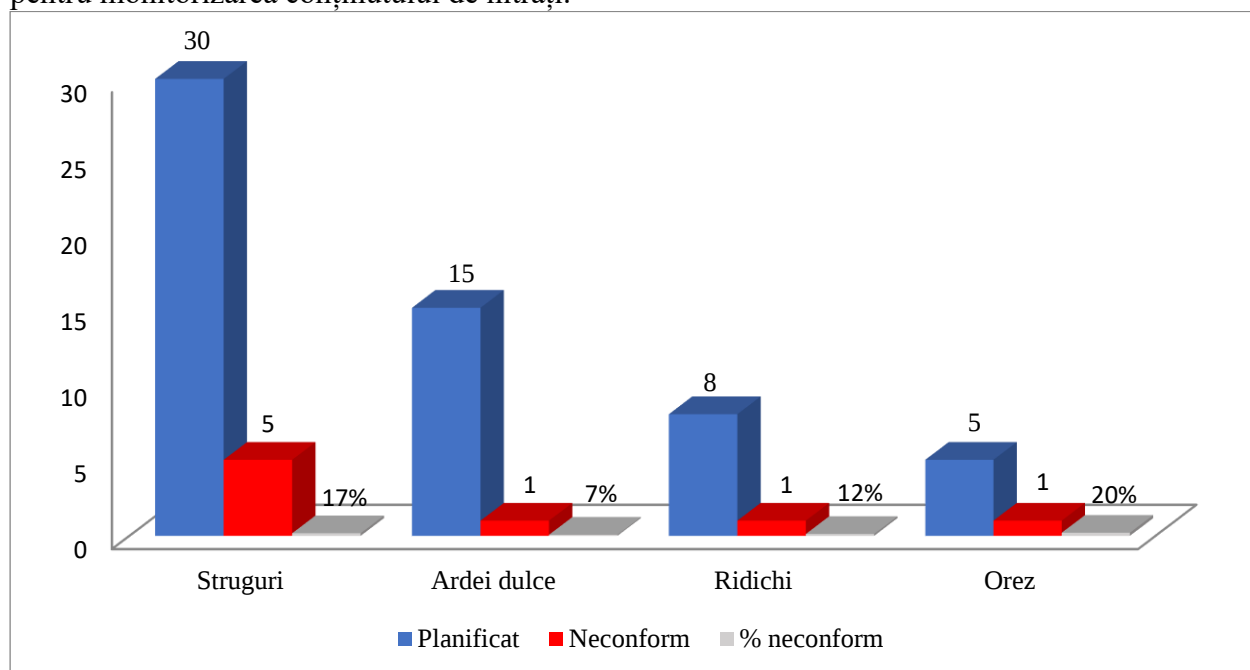
În urma controalelor efectuate, inspectorii responsabili de prelevarea probelor au întreprins următoarele măsuri și au oferit recomandări pentru loturile neconforme:

1. Nimicirea/denaturarea mecanică prin discuire (distrugere cu tractorul) – 6 loturi/10500,00 kg;
2. Pentru loturile neconforme în care limita maximă admisibilă (LMA) a conținutului de nitrați nu a fost depășită cu mult, s-a luat de comun acord decizia ca produsele să fie utilizate drept hrană pentru animale – 11 loturi/102260,00 kg.

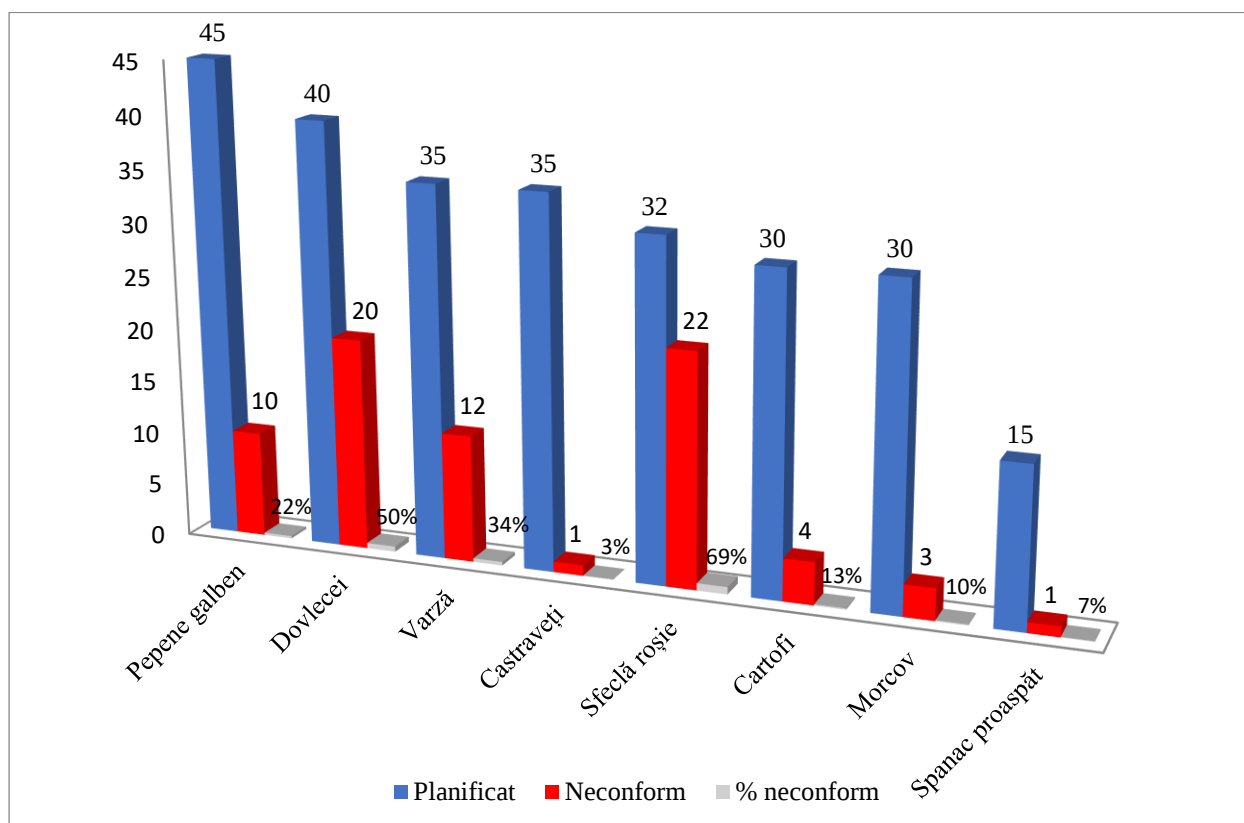
3. Pentru loturile neconforme care au fost identificate în rețelele de comerț/plasate pe piață s-au întocmit procese-verbale de contravenție și a fost pusă interdicția de comercializare ulterioară, până la obținerea rezultatelor investigațiilor repetate – 5 loturi.

4. Pentru loturile care au prezentat rezultat negativ la testarea contraprobelor, și la prezentarea certificatelor de inofensivitate, loturile au fost declarate conforme. În anul 2021 pentru 26 loturi (477823,00 kg), în urma investigațiilor repetate de laborator, a fost stabilită conformitatea produselor.

Neconformitățile atestate, inclusiv % de neconformitate, în baza fiecărui tip de produs alimentar de origine vegetală analizat în cadrul programului pot fi observate în diagramele de mai jos pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale și respectiv pentru monitorizarea conținutului de nitrați.

Figura 4 Monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

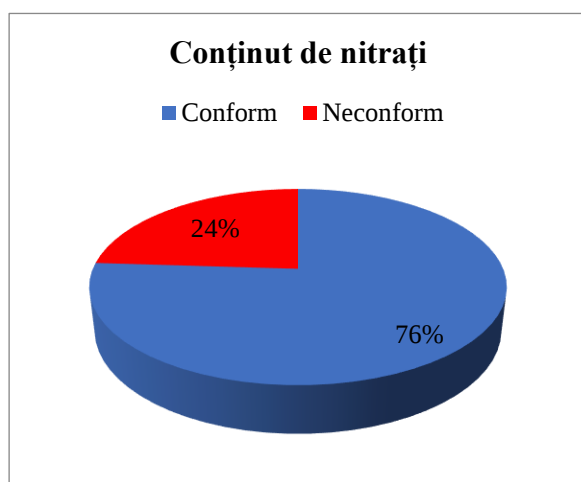

Figura 5 Monitorizarea conținutului de nitrați în produsele agroalimentare vegetale

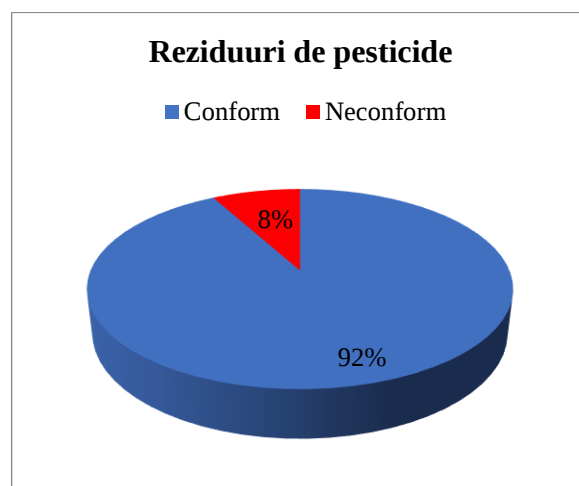
Din totalul de 255 probe de produse vegetale autohtone, pentru monitorizarea conținutului de nitrați au fost analizate 247 probe, care constituie 97%. În cazul probelor de produse vegetale din import, din 132 planificate s-au prelevat doar 54 probe, sau cca 41%. Astfel, analizând din totalul probelor se constată o realizare a programului în proporție de 78%.

În urma prelevărilor și investigațiilor de laborator s-a stabilit depășirea LMA a conținutului de nitrați pentru 73 de loturi de produse vegetale. Din punct de vedere al originii loturilor neconforme, procentul este de 68 % produse autohtone și 32 % produse de import. Neconformitățile raportate la cazuri conforme constituie 24,2 % din totalul probelor supuse investigațiilor.

Din totalul de 190 probe de produse vegetale autohtone, pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide au fost analizate 189 probe, care constituie marja de realizare de 99%. În cazul probelor de produse vegetale din import, din 101 planificate s-au prelevat 88 probe, sau cca 87%. Astfel, analizând din totalul probelor, se constată o realizare a programului în proporție de 95%. În urma prelevărilor și investigațiilor de laborator s-a stabilit depășirea LMA a reziduurilor de pesticide pentru 23 de loturi de produse vegetale. Din punct de vedere al originii loturilor neconforme, procentul este de 17 % produse autohtone și 83 % produse de import. Neconformitățile raportate la cazuri conforme constituie 8 % din totalul probelor supuse investigațiilor.

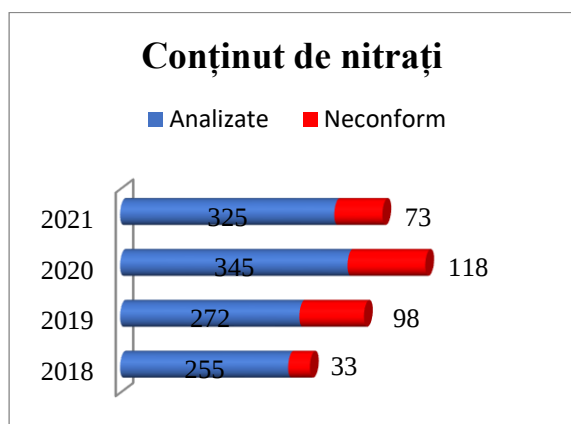
a)

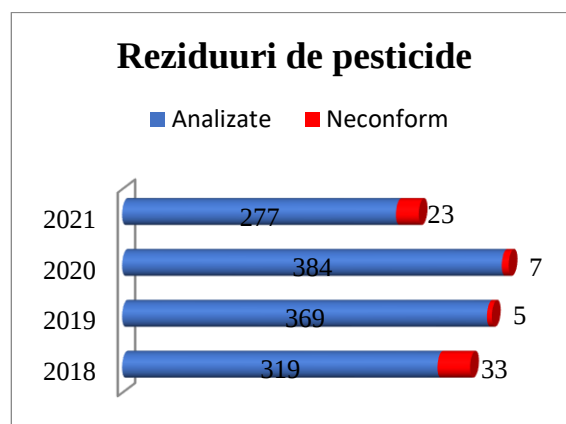
b)

Figura 6 Raportul cazurilor conforme și neconforme în cadrul monitorizării:
a) conținutului de nitrați; b) reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

Comparativ cu anii 2018, 2019 și 2020 pentru monitorizarea conținutului de nitrați în anul 2021 au fost planificate și analizate 325 de probe, iar neconformitățile depistate au scăzut de 0,6 ori. În cazul monitorizării reziduurilor de pesticide, valoarea procentuală a neconformităților, este egală cu cea raportată la anul 2020, fiind totuși într-o diminuare considerabilă, comparativ anului 2018, ceea ce este reprezentat în figurile de mai jos.

a)

b)

Figura 7 Comparția numărului de probe analizate și cazuri neconforme în cadrul monitorizării din anii 2018, 2019, 2020 și 2021

a) conținutul de nitrați
 în produsele agroalimentare vegetale

b) reziduuri de pesticide
 în produsele agroalimentare vegetale

Neconformități privind produsele de origine vegetală pentru care a fost stabilit Control Întărit la vamă

În baza neconformităților depistate urmare a implementării Programului național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală, în baza Hotărârii de Guvern nr.115/2013 *cu privire la controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală*, cât și a Hotărârii de Guvern nr. 1191/2010 *cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale* dar și a unui șir de rapoarte de încercări cu depășirea LMA a conținutului de nitrați în produsele vegetale provenite din import, precum: cartofi timpurii, varză, dovlecei, pepeni galbeni, struguri, rodii au fost întocmite

și aprobate ordine interne cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de rodii, grapefruit, lămâi, struguri, portocale, nectarine, cartofi timpurii, varză, dovlecei, pepeni galbeni.

Astfel, pe parcursul anului 2021, inspectorii din cadrul posturilor de inspecție la frontieră PIF ale Agenției au prelevat probe pentru toate loturile importate, sus menționate.

Rezultatele repetate obținute în urma analizelor de laborator pentru determinarea conținutului de nitrați au demonstrat conformitatea următoarelor produse (probe): varză - 7 loturi din cele 7 importate; pepene galben - 4 loturi din 5 importate și cartofi timpurii - 2 loturi din 2 importate și dovlecei – 6 loturi din 7 importate.

În urma analizelor de laborator repetate pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide a fost stabilit că:

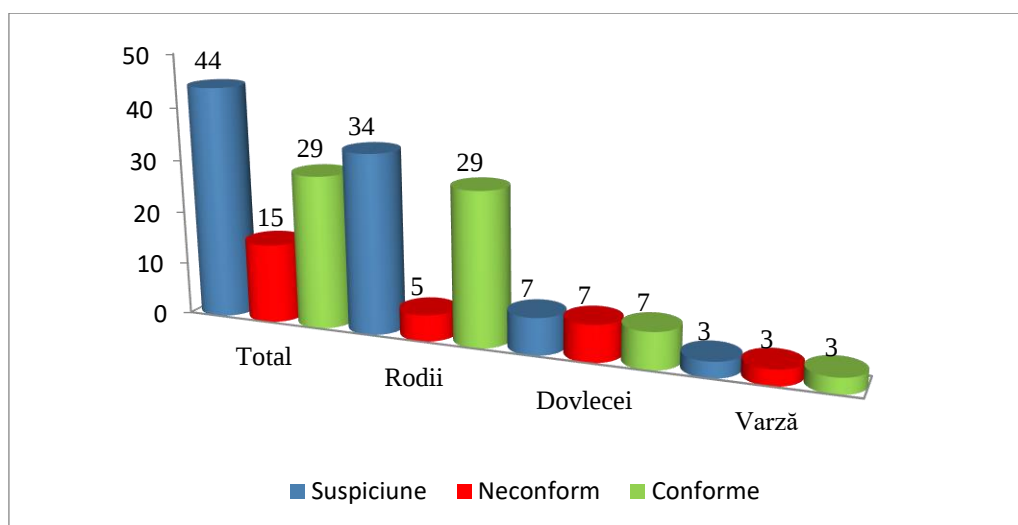
1. 15 loturi de rodii țara de origine: Turcia, 10 loturi în mărime de 100730,00 kg a prezentat depășirea reziduurilor de Acetamiprid, care în urma investigațiilor repetate au fost declarate conforme. Iar 5 loturi în mărime de 40210,00 kg care sunt neconforme.

2. 1 lot de dovlecei țara de origine: Turcia, în mărime de 4350,00 kg a prezentat depășirea LMA a conținutului de nitrați, din motivul că produsul a fost crescut în condiții de seră, respectiv LMA a nitraților în legislația națională, nu prevede normarea acestora.

3. 3 loturi de varză țara de origine: Albania și Republica Macedonia în mărime de 46863,00 kg a prezentat depășirea LMA a conținutului de nitrați, care în urma investigațiilor repetate au fost declarate conforme.

Totodată, pentru 2 loturi neconforme de rodii au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție și au fost supuse nimicirii.

Rezultatele controalelor întărite sunt prezentate grafic în figura de mai jos.

Figura 8 Rezultatele controalelor întărite

Rezultatele implementării Ordinului Nr. 430 din 30 noiembrie 2020 cu privire la intensificarea controlului asupra loturilor importate de hrișcă și produsele derivate din acestea

În urma depistării la import în mai multe loturi de hrișcă și produsele derivate din acestea, un conținut depășit de reziduuri de glifosat, a fost implementat Ordinul nr. 430/2020 prin care toate loturile de hrișcă importate în Republica Moldova au fost supuse încercărilor de laborator la conținutul de reziduuri de glifosat. În anul 2021 au fost investigate 296 de loturi.

Pe parcursul anului 2021 au fost interzise spre comercializare 67,4 t de hrișcă și produse derivate din acestea, ceea ce reprezintă cu 58% mai puțin decât în anul 2020. Din totalul loturilor neconforme 63,5 t au fost returnate în țara de origine, iar restul 3,9 t – distruse.

Importul de hrișcă pentru anul 2021 este redat în tabelul de mai jos în baza rapoartelor generate de Portalul Serviciului Vamal (codului poziției tarifare 11042917000 crupă de hrișcă):

Tabelul 25

Importul de hrișcă în anul 2021

<i>Țara de import</i>	<i>Cantitatea importată de hrișcă și produse derivate (tone)</i>
Federația Rusă	4839
Ucraina	554
Alte țări	2
Total	5395

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021

Selectarea produselor alimentare de origine non-animală și numărul de probe preconizate pentru investigare în anul 2021 a fost aprobat prin **Ordinul nr. 23 din 20 ianuarie 2021** cu privire la aprobarea Programelor de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor, hranei pentru animale și calității produselor de uz fitosanitar pentru anul 2021.

În scopul implementării Ordinul nr. 23/2021 repartizarea probelor preconizate spre analiză de laborator pentru fiecare Direcție Teritorială pentru Siguranța Alimentelor, în dependență de metodele de laborator acreditate a fost aprobată prin:

a) Ordinul nr. 113 din 10 martie 2021 pentru determinarea Organismelor Modificate Genetic în cereale și produse alimentare de origine non-animală la IP „Laboratorul Central Fitosanitar”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 4;

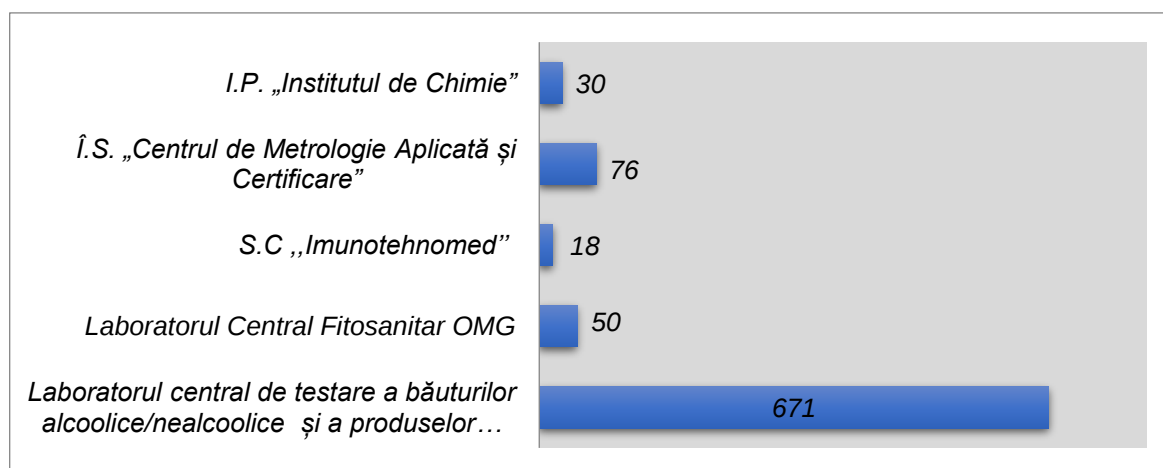
b) Ordinul nr. 114 din 10 martie 2021 pentru încercările de laborator efectuate la IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, mun. Chișinău, or. Codru, str. Grenoble 128 „U”;

c) Ordinul nr. 287 din 28 iulie 2021 pentru încercările de laborator efectuate la laboratoarele:

- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”, mun. Chișinău, str. Eugen Coca, 28;
- IP „Institutul de Chimie”, mun. Chișinău, str. Academiei 3;
- S.C. „Imunotehnomed” S.R.L., mun. Chișinău, sec. Centru, str. Asachi Gh., 42.

Prelevarea probelor, ambalarea, etichetarea, sigilarea, întocmirea proceselor-verbale de prelevare s-a efectuat în baza **Procedurii PG-08/01 – Procedura generală „Prelevarea probelor de produse alimentare”**.

Pentru monitorizarea calității și siguranței produselor alimentare de origine non-animală, pentru anul 2021 au fost preconizate 996 investigații de laborator dintre care au fost efectuate 845 investigații, ponderea de realizare a programului fiind 85 %. Repartizarea investigațiilor de laborator pe parcursul anului 2021 este prezentată în figura de mai jos.

Figura 9 Repartizarea investigațiilor de laborator pe parcursul anului 2021

Au fost selectate spre monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor de origine non-animal pentru anul 2021 următoarele grupe de produse:

- semințe oleaginoase și produse prelucrate din acestea (arahide, migdale, fistic, sâmburi de caise, nucifere, semințe de floarea soarelui);
- boabe de grâu, boabe de orez; tărate de grâu și germeni de grâu pentru consumul direct, boabe de soia, crupe de hrișcă;
- cereale și produse derivate din cereale (făină de cereale, tărate și germeni de grâu, porumb, snack-uri pe bază de porumb și cereale pentru micul dejun pe bază de porumb);
- pâine, produse de patiserie și cofetărie, biscuiți;
- paste făinoase;
- uleiuri și grăsimi vegetale;
- produse de cofetărie zaharoase inclusiv produse specifice pe bază de cacao și de ciocolată;
- alimente conservate inclusiv măslinile conservate în oțet ulei sau saramură;
- fructe și legume proaspete, inclusiv ciuperci;
- fructe uscate și produse prelucrate din acestea (inclusiv stafide și smochine uscate);
- sucuri și nectaruri de fructe/legume;
- conserve din fructe și legume;
- băuturi nealcoolice cu suc de fructe și/sau de legume;
- băuturi aromatizate pe bază de vin;
- preparate pentru copii și sugari
- suplimente alimentare;

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală 2021 a inclus V compartimente, în funcție de grupa indicatorului studiat:

A. Indicatorii de siguranță alimentară

1. Micotoxine (aflatoxine, ocratoxina A, patulina, deoxinivalenol, zearalenonă, fumunozine);
2. Metale grele (plumb, cadmiu, mercur, staniu, arsen);
3. Hidrocarburi aromatice policiclice (benzo(a)piren);
4. Aditivii alimentari din categoria conservanților (E200-E213; E220-E228, E 950; E 952; E 954);
5. Fortificanți ai făinii (fier);
6. Organisme modificate genetic;
7. Alergenii din produse de patiserie și panificație (gluten, proteine de ouă, proteine de soia);

B. Indicatorii de calitate ai produselor alimentare de origine non-animală

C. Criterii microbiologice ale produselor alimentare de origine non-animală
(*Salmonella*, *E. coli*, *Listeria monocytogenes*, *Stafilococi coagulazo-pozitivi*, *Enterobacteriaceae*);

D. Parametrii indicatori ai apei potabile îmbuteliate atât de producție autohtonă, cât și din import;

E. Parametrii microbiologici ai apei potabile:

1. Apă potabilă din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine non-animală;
2. Apă potabilă îmbuteliată;

Astfel, în baza *Ordinului Agenției nr. 114 din 10 martie 2021* au fost planificate pentru analiză microbiologică 80 de probe (realizate 79), atât de producție autohtonă, cât și de import după cum urmează:

Probe de apă potabilă planificate pentru prelevare

Nr.	Denumire indicator	Denumire produse	Nr. Investigații
1.	<i>Escherichia coli (E.coli)</i> , Enterococi (Streptococi fecali)	Apă potabilă din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine non-animală	60
2.	<i>Escherichia coli (E.coli)</i> , Enterococi (Streptococi fecali), <i>Pseudomonas aeruginosa</i> Număr de colonii la 22°C Număr de colonii la 37°C	Apă potabilă îmbuteliată de la producători autohtoni	10
3.	<i>Escherichia coli (E.coli)</i> , Enterococi (Streptococi fecali), <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	Apă potabilă îmbuteliată din import	10

Prelevările de probe pentru apa potabilă s-au efectuat în baza Procedurii **PS/SA-PP-03/1: Procedură Specifică „Prelevarea probei de apă pentru analiză microbiologică”**. Încercările de laborator s-au efectuat la IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate,” mun. Chișinău, str. Uzinelor, 19.

Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021 sunt afișate în figura de mai jos, în care putem observa că din cele 845 probe investigate, au fost atestate următoarele **neconformități**:

1. Lipsa mențiunilor obligatorii conform art. 8 din Legea nr. 279/2017 „privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare” fapt ce induce în eroare consumatorul cu privire la compoziția produsului alimentar după cum urmează:

- 2 probe de maioneză – țara de origine Republica Moldova, s-a depistat necorespondența informației de pe etichetă privind conținutul de grăsime, conținutul de grăsime real fiind mai mic decât cel declarat;
- 6 probe de maioneză de import nu aveau indicate pe etichetă conținutul procentual de sare indicat în mod lizibil în lista de ingrediente și pct.36 sbp.4 din Hotărârea Guvernului nr. 16/2009 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Produse pe bază de grăsimi vegetale”;
- 2 probe de ulei din cătină albă, țara de origine Republica Moldova a fost omisă mențiunea „Cupaj” din denumirea produsului, conform pct.3 sbp.25 din Hotărârea Guvernului 434/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor „Uleiuri vegetale comestibile”. Totodată din lista de ingrediente era omis „Uleiul de floarea soarelui utilizat la amestecarea cu uleiul de cătină albă”.

2. Necorespondența reglementărilor aplicabile din domeniul alimentar după cum urmează:

- 2 loturi de Caramele și 1 lot de marmelade s-a depistat depășirea fracției masice a substanțelor reducătoare;
- 4 loturi de uleiuri (ulei din semințe de dovleac, din semințe de struguri, din semințe de armurariu) s-a depistat depășirea indicelui de aciditate;
- 8 loturi de uleiuri (ulei de floarea soarelui, din semințe de dovleac, semințe de struguri, ulei din semințe de armurariu, din cătină albă) și 1 lot de margarină s-a depistat depășirea Indicelui de peroxid;
- 1 lot de făină de grâu de calitate superioară a prezentat aciditate sporită;
- 4 loturi de prune uscate au prezentat depășirea fracției masice de umiditate;
- 1 lot de mere uscate a prezentat depășirea fracției masice a fructelor cu defecte particulare;
- 1 lot de boabe de porumb cu umiditate sporită;

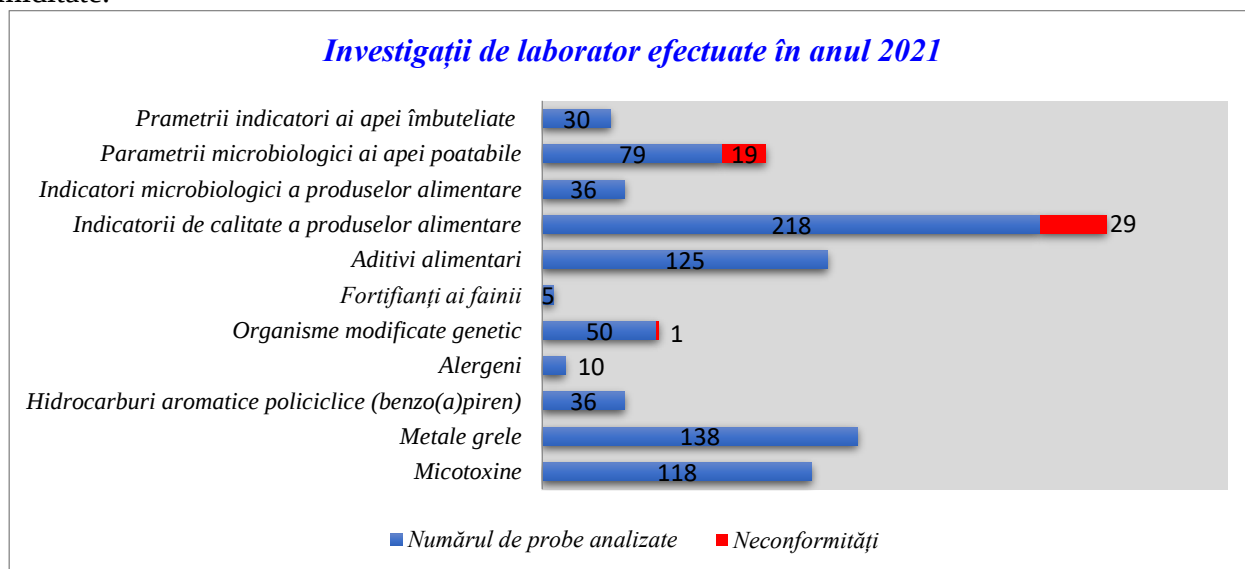
- 8 loturi de maioneză au prezentat un conținut ridicat de sare dintre care 4 loturi au prezentat aciditate necorespunzătoare;
- 1 lot de cotlet de soia ce conține organisme modificate genetic (Promotor 35S și Terminator NOS)

3. Rezultate neconforme pentru criteriile microbiologice în apă potabilă:

Prezența *Escherichia coli* (*E.coli*), Enterococi (*Streptococi fecali*) și *Pseudomonas aeruginosa*, depășirea numărului de colonii la 37°C și 22°C în 19 probe de apă potabilă:

- **2 probe neconforme** de apă potabilă îmbuteliată;
- **17 probe de apă potabilă** din unitățile de procesare a produselor alimentare de origine non-animală, apa neconformă provenind atât din rețelele publice de distribuție, cât și din surse proprii (sonde arteziene).

Urmare a desfășurării anchetelor de serviciu s-a stabilit că principalele cauze de apariție a neconformităților sunt nerespectarea cerințelor de igienă ale produselor alimentare inclusiv depozitarea/comercializarea produselor în condiții de temperatură și umiditate relativă a aerului necorespunzătoare produselor respective, precum și utilizarea materiei prime oleaginoase de calitate inferioară la obținerea uleiurilor vegetale comestibile. Totodată, condițiile meteorologice din timpul recoltării cerealelor de toamnă (în special porumbul) au contribuit la umiditatea sporită a acestora, fiind necesare recondiționarea acestora la uscătoarele de cereale pentru eliminarea surplusului de umiditate.

Figura 10 Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021

Lipsa sau acreditarea parțială a metodelor de determinare, lipsa ofertelor, inclusiv spectrul limitat de investigații ale laboratoarelor naționale a determinat excluderea investigării unor indicatori planificați în cadrul programului, printre care:

1. Toxinele T-2 și HT-2 în cereale și produsele pe bază de cereale;
2. Dioxine și bifenili policlorurați;
3. Melamina;
4. Acid erucic;
5. Conținutul rezidual al solvenților în uleiuri obținute prin extracție (propan, butan, acetonă pentan, ciclohexan, eter de petrol, heptan 1,1,2-tricloretilenă);
6. Aditivi alimentari din categoria coloranților sintetici (E 110; E 104; E 122; E 129; E 102; E 124);
7. Fortificarea făinii cu acid folic
8. Compoziția în acizi grași în uleiuri vegetale pentru identificare
9. Originea zahărului (sfeclă ori trestie de zahăr)

Măsurile întreprinse

În conformitate cu art.30 al Legii nr. 50 din 28.03.2013 „Cu privire la cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor” și în baza Procedurii Generale: PG-12/01: „Acțiunile măsurile întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme” s-au luat următoarele măsuri:

I. S-au efectuat controale inopinate la producătorii și importatorii la care s-au identificat neconformități;

II. Au fost retrase din comerț 453 de produse pe bază de grăsimi vegetale de diferite mărci comerciale pentru reetichetare. Importatorii de maioneză au fost atenționați despre obligativitatea de a plasa pe piață produse alimentare de import conforme cu cerințele conținute în reglementările în domeniul alimentar aprobate de către Guvern;

III. A fost retrase din comerț 12,9 kg de produse de cofetărie și supuse nimicirii;

IV. Au fost utilizate condiționat în calitate de hrană pentru animale 115 litri de ulei vegetal și supuse nimicirii 570 litri de uleiuri vegetale;

V. Au fost utilizate condiționat ca hrană pentru animale 500 kg de mere uscate;

VI. Au fost retrase din comerț și supuse nimicirii 64 kg de făină de grâu de calitate superioară;

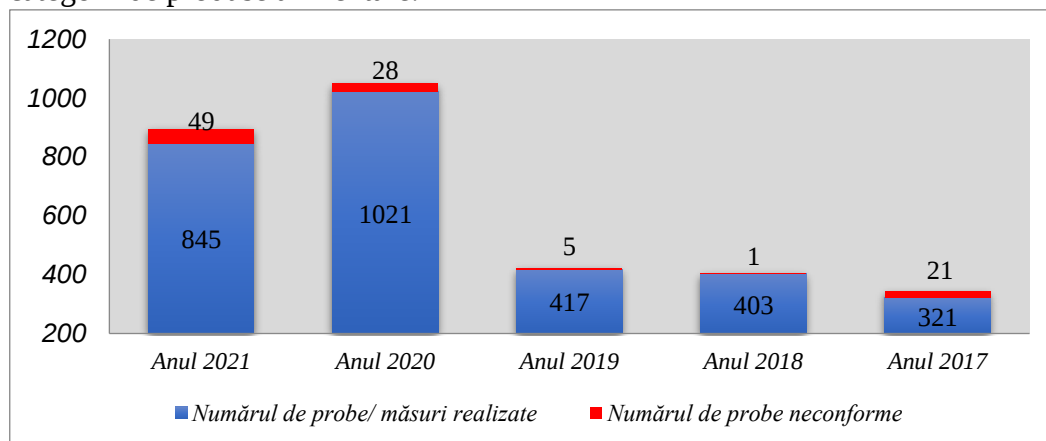
VII. Au fost retrase din comerț și supuse nimicirii 32 ambalaje de cotlet de soia ce conțin organisme modificate genetic (OMG);

VIII. Produsele alimentare depistate cu umiditate sporită au fost supuse recondiționării prin uscare repetată până la umiditate necesară conform legislație în vigoare.

În cazul apei potabile:

- S-a suspendat exploatarea surselor de apă potabilă neconformă și s-a dispus folosirea surselor alternative de apă confirmate de laborator;
- S-a dispus efectuarea de lucrări de dezinfecție și reparație a rețelelor de distribuție;
- S-a prescris efectuarea procedurilor sanitare mai riguroase la liniile de îmbuteliere a apei potabile;
- În urma realizării măsurilor prescrise, s-au prelevat repetat probe de la operatorii la care s-au identificat neconformități. Investigațiile repetate de laborator au demonstrat că probele de apă potabilă corespund Legii nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile.

Rezultatele implementării „Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2021” comparativ cu anii 2017-2020 sunt prezentate în figura de mai jos. Ponderea produselor alimentare la care s-au identificat neconformități a crescut comparativ cu anul 2020, datorită includerii în Programul de monitorizare a unor noi categorii de produse alimentare.

Figura 11 Rezultatele implementării Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anii 2017-2021

Analiza acțiunilor întreprinse

Tipurile de acțiuni:

Conform art.30 al Legii nr. 50 din 28.03.2013 „cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor”, pentru fiecare caz neconform se efectuează anchete de serviciu prin care se determină cauza apariției neconformității și se prescriu măsurile de înlăturare/prevenire a neconformităților.

În scopul asigurării inofensivității și calității înalte a produselor alimentare de origine non-animală în 2021, Agenția a întreprins o serie de măsuri:

I) pentru eficientizarea procedurii de control și prelevări de probe:

a) Instruirea inspectorilor cu funcții de inspecție referitor la:

- Înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor de origine non-animală;

- Prelevarea probelor de produse alimentare de origine non-animală: pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3- MCPD și hidrocarburi policiclice aromatice, controlul conținutului de nitrați și reziduuri de pesticide în produsele alimentare de origine vegetală;

- Acțiunile întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme;

- Utilizarea Sistemului Informațional de Management al Laboratoarelor (LIMS).

b) Cooperarea eficientă cu subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție și personalitate juridică) privind:

- planificarea controalelor oficiale;

- gradul de implementare a planurilor anuale de control;

- repartizarea lunară a prelevării probelor pentru programele de monitorizare;

- elucidarea neclarităților;

II) pentru conformarea operatorilor economici din domeniul alimentar la normele legislative în vigoare și eficientizarea măsurilor întreprinse

- Informarea operatorilor din domeniul alimentar despre obligativitatea respectării reglementărilor din domeniul alimentar;

- Elaborarea programelor naționale anuale de control prin actualizarea indicatorilor/substanțelor active, listei de produse alimentare de origine vegetală și a numărului de investigații preconizate spre testare în funcție de evaluarea riscurilor (neconformități depistate, volumul de producție, popularitatea produsului etc pentru anii precedenți).

- Planificarea controalelor oficiale la nivel național în funcție de evaluarea riscului, frecvența controalelor fiind determinată de gradul de risc.

- Gestionarea neconformităților autohtone prin desfășurarea anchetelor de serviciu, cu întreprinderea măsurilor de rigoare (actualizarea gradului de risc, monitorizarea loturilor de produse plasate pe piață ulterioare, prescripții și controale repetate).

III) informarea consumatorului

- Organizarea briefing-urilor de presă, aparițiilor TV cu dezbateri, emiterea publicațiilor în ziare sau în mediul online sau publicarea diferitor informații pe site-ul oficial al Agenției.

2.7 Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și producției alcoolice

Conform prevederilor alin. (2), art.5¹ din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător pentru activitatea de control efectuat pentru domeniul siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice al Agenției au fost aprobate prin ordinul MADRM nr. 79 din 02.04.2019, iar ulterior, modificate prin ordinul nr. 110 din 16.05.2019 și publicate în Monitorul Oficial nr. 132-138 din 12.04.2019, art. 672. șase liste de verificare.

Urmare a misiunii de audit intern al domeniului dat cu tema „Evaluarea sistemului de control oficial în domeniul produselor alcoolice” 05P/19-2020, care a avut loc în perioada 14.09.2020 - 06.11.2020, au fost implementate recomandările echipei de audit, care s-au soldat cu elaborarea și aprobarea a 3 proceduri specifice și o instrucțiune de lucru (în vigoare din 30.06.2021):

De asemenea, a fost elaborată Lista de verificare SA-41 pentru controlul de stat referitor la deținerea utilajului tehnologic principal la fabricarea alcoolului etilic rectificat și a băuturilor alcoolice tari, fiind aprobată prin Anexa nr. Z-31 (anexa 58) la Ordinul Ministerului nr.79 din 2 aprilie 2019.

Tabelul 27

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Tipul de unități</i>	<i>Număr unități 2020</i>	<i>Număr unități 2021</i>	<i>Controale planificate efectuate 2020</i>	<i>Controale planificate efectuate 2021</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2020</i>	<i>Controale inopinate efectuate 2021</i>
Întreprinderi producătoare de produse vitivinicole, de bere și de alcool	82	88	60	86	22	38
Depozite specializate	42	39	37	38	5	11
Total	124	127	97	124	27	49

Analiza datelor din tabel

Numărul de unități planificate controlate în 2021 reprezintă executarea în volum de 97,6% din graficul controalelor planificate pentru domeniul siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice pentru anul 2021 și este mai mare față de anul 2020 cu 27 unități, datorită ne-executării integrale a graficului controalelor planificate în anul 2020 din cauza situației pandemice precum și a instituirii moratorului la controale (prin Legea nr. 69/2020, ordinul Agenției nr. 219 din 28.05.2020 și dispoziția Agenției 07/1-3-27 din 16.03.2020).

Astfel, pentru anul raportat, executarea graficului controalelor planificate pe domeniu siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice s-a realizat înregistrând o neîndeplinire de 2,4 % din obiectivul stabilit (97,6 % din 100%), ceea ce constituie numeric 3 entități economice (124 din 127). Aceasta se explică prin generarea din sistemul RSC (Registrul de Stat al Controalelor) a delegațiilor de control de către alte subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție și personalitate juridică) (pe alt domeniu de control, iar conform prevederilor art. 14 alin. (1) al Legii nr. 131/2012, unul și același organ de control nu este în drept să efectueze controlul planificat mai mult decât o dată într-un an calendaristic asupra uneia și aceleiași persoane sau asupra unuia și aceluiași obiect al controlului, fapt pentru care în consecință nu s-au putut efectua controalele respective.

Totodată, comparativ cu anul 2020, în anul 2021 se atestă o majorare cu 29,3% a controalelor sumar efectuate (planificate și inopinate), fiind efectuate 173 controale (în anul 2020 -124 controale). Aceasta se datorează, în mare parte numărului mare de controale inopinate (49) efectuate pe domeniul

de control siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice.

De menționat că controalele inopinate în anul 2021 constituie 39,5% din controalele planificate efectuate și 28,3 % din totalul controalelor efectuate. În anul 2020 controalele inopinate efectuate – au constituit 21,8% din totalul controalelor planificate 27,8 % și din numărul controalelor efectuate.

Prin urmare, se atestă o majorare a numărului de controale inopinate (cu 22 controale, ce reprezintă peste 11 %) comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, care se poate explica prin numărul mare de neconformități raportate de către IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și produselor conservate” la etapa de certificare a producției vitivinicole și alcoolice, examinarea petițiilor parvenite în adresa Agenției, precum și neconformitățile identificate ca urmare a executării programului de monitorizare.

Subsidiar menționăm, că în anul curent au fost efectuate **7 controale suplimentare** (3 din care s-au efectuat în rezultatul controalelor inopinate), conform prevederilor art. 29 alin. (10) al Legii nr. 131/2012, pe motivul neexecutării în termenul stabilit a prescripțiilor identificate în cadrul controalelor inițiale.

Eficacitatea controalelor planificate pe domeniul siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice se poate reda prin 3 aspecte:

- Obținerea în rezultatul controalelor efectuate a actului permisiv stabilit în art.23¹ alin.(3) lit.a) din Legea nr. 50/2013 și pct.16 a tab.II din anexa nr.1 la Legea nr. 160/2011, și anume - certificatul de înregistrare oficială în domeniul siguranței alimentelor, **fiind înregistrați ca operatori din domeniul alimentar - 17 agenți economici controlați;**
- Înregistrarea în SIA Registrul vitivinicol, a unor depozite specializate, care desfășoară activitate de comercializare cu ridicata a produselor vitivinicole și alcoolice, nefiind înregistrați conform prevederilor art.21 alin.(1) din Legea vici și vinului nr. 57/2006. În rezultatul controalelor efectuate **s-au înregistrat 9 unități vinicole noi;**
- Radierea din SIA Registrul vitivinicol a unor unități vinicole, care din cauza neactivării, sistării activității, sau falimentării în domeniu, dar care sunt pasibili controlului, datorită înregistrărilor efectuate anterior. Astfel, ca urmare a controalelor planificate efectuate, **s-au radiat 23 agenți economici controlați.** Printre aceștia sunt și 4 agenți economici care nu au fost găsiți la adresa indicată în SIA Registrul vitivinicol, iar după solicitarea unor informații suplimentare de la administrația locală și Serviciul Fiscal de Stat s-au înaintat către Oficiul Național al Viei și Vinului scrisori cu solicitarea radierii celor 4 unități vinicole din SIA Registrul vitivinicol.

Tabelul 28

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2020</i>	<i>Nr. în 2021</i>	<i>Suma aplicată, lei, 2021</i>	<i>Suma achitată, lei, 2021</i>
1.	Procese-verbale de control întocmite	124	173		
2.	Prescripții emise	116	132		
3.	Măsurile restrictive aplicate	18	25		
4.	Procese-verbale de contravenție întocmite	22	22	78500	39250
5.	Suspendarea activității	-	-		

Analizând datele din tabelul de mai sus, menționăm că în anul 2021, urmare a controalelor efectuate de către inspectorii Agenției pe domeniul siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice au fost emise 132 prescripții de înlăturare a neconformităților depistate în cadrul controalelor și aplicate 25 măsuri restrictive prin care au fost interzise spre comercializare la circa 699 loturi de producție alcoolică, ceea ce reprezintă sumar 108600 ambalaje de desfacere (sticle, butelii, pet-uri, doze metalice) de producție vitivinicolă și alcoolică (inclusiv bere) și 80189,3 dal de producție vitivinicolă în vrac.

Ținem să accentuăm, că în rezultatul controalelor oficiale efectuate a fost propus spre nimicire de către organul de control și supraveghere de stat în raza căreia activează agentul economic 1 lot de vin perlant demisec roz de import „Maschio Pinot Rosa” (țara de proveniență Italia) în cantitate de 2112 sticle depistat neconform după indicii de siguranță (depășită valoarea concentrației în masă a dioxidului de sulf totală – 488 mg/dm³, la norma de 250 mg/dm³).

Sistemul de control al unităților de fabricare a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice în baza sesizărilor IP „Laborator central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”

Pe parcursul anului 2021, în baza celor 12 sesizări parvenite din partea IP „Laborator central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, de către Agenție au fost efectuate controale inopinate, cu emiterea notei de motivare respective, iar informația este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 29

Numărul controalelor efectuate în baza sesizărilor IP „LCTBANPC”

Numărul sesizărilor	Numărul de loturi cu refuz la certificare	Procese verbale de control inopinat emise	Prescripții de recomandare	Nr. de măsuri restrictive aplicate/cantitatea, sticle
12	45	20	23	9 / 22417

Urmare a adresărilor parvenite din partea IP „Laborator central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, s-au efectuat 20 controale inopinate, cu scopul de a verifica trasabilitatea loturilor refuzate de la certificare, inclusiv cu identificarea cauzelor ce au stat la baza refuzurilor de certificare. Astfel, au fost emise întocmite 20 procese-verbale de control inopinate, respectiv 23 prescripții de recomandare și aplicate 9 măsuri restrictive pentru 22417 sticle de produse vitivinicole și alcoolice în asortiment de diferită capacitate și ambalaj.

De menționat, ca aceste sesizări, reprezintă raportarea neconformităților identificate în cadrul certificării loturilor de produse vitivinicole și alcoolice. Ca urmare, în scop de comercializare și livrare pe piața internă, sau externă întreprinderile producătoare s-au conformat cerințelor cadrului legal și toate loturile raportate au fost ulterior certificate, fiindu-le eliberate certificate de conformitate corespunzătoare.

Sistemul de control efectuat de către reprezentanții Agenției responsabili de zonele cu indicație geografică protejată cu locul de muncă în teritoriu

Conform ordinului Agenției nr. 49 din 06.02.2019 au fost aprobate responsabilitățile zonelor cu indicație geografică protejată (IGP) în zonele teritoriale în domeniul controlului siguranței și calității produselor vitivinicole și alcoolice, fiind divizate în 4 zone înregistrate cu IGP pe teritoriul Republicii Moldova, respectiv: „Valul lui Traian”, „Ștefan Vodă”, „Codru” și „DIVIN”. Ulterior prin ordinul Agenției nr. 93 din 27.02.2020 au fost delegate persoanele responsabile de participare în controale oficiale planificate la unitățile de comerț cu amănuntul cu aplicarea listei de verificare SA-26 (aprobată prin anexa nr. 43 la ordinul nr. 11 din 20.01.2020 de modificare a ordinului MADRM nr 79 din 02.04.2019 cu sediul de activitate în subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție și personalitate juridică) Cahul și Căușeni cu raza de acoperire și a raionului Ștefan -Vodă.

Totodată, una din principalele atribuții ale inspectorilor delegați prin ordinul nominalizat, este supravegherea activității operatorilor economici din teritoriu prin monitorizarea fabricării, păstrării și comercializării vinurilor cu IGP, verificarea depunerii declarațiilor vitivinicole obligatorii în termenii prevăzuți de legislație, precum și implicarea lor în procesul de prelevare a probelor de produse vitivinicole și alcoolice de import. Entitățile monitorizate și supravegheate sunt redată în tabelul de mai jos.

Tabelul 30

Zone cu indicație geografică protejată

Nr. d/o	Indicatorul monitorizat, supravegheat	Zona cu IGP „Valul lui Traian”	Zona cu IGP „Ștefan Vodă”	Zona cu IGP „Codru”	Zona IGP „Divin”	Total
1.	Numărul de raioane din RM ce sunt supravegheate și înregistrate	7	4	9	5	25
2.	Producători de produse vitivinicole cu IGP	17	9	16	5	47
3.	Producători de produse vitivinicole fără IGP	48	27	105	-	180
4.	Depozite specializate	16	4	72	-	92
5.	Producători de struguri cu IGP	24	2	8	-	34
6.	Nr. de prelevări de probe de import	16	4	2	-	22
7.	Volumul de vin și țara de import, dal: - Spania - Italia - Franța - Ucraina - Romania	78897,9 37756,4 17438,0 13050,0 16800,0	91127,9	121522,0	-	291547,8 37756,4 17438,0 13050,0 16800,0

Este necesar de menționat, că în anul 2021 pentru prima dată operatorii economici din domeniul producerii vinurilor (respectiv cu volume mari de producere) pentru a-și onora obligațiile contractuale, au importat vinuri materie primă din alte țări vinicole ale lumii, din cauza recoltei scăzute de struguri din anul de recoltă 2020. Primordial s-au importat din 5 țări în cantitate totală de 376592,2 dal de vinuri materie primă în asortiment.

Realizarea programului național de monitorizare

În cadrul controalelor de stat efectuate, inspectorii Agenției pe domeniul siguranța și calitatea produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice prelevă aleatoriu mostre de produse vitivinicole (vinuri de diferite categorii, distilate de vin, divin, rachiuri), bere și altă producție alcoolică în vederea determinării indicilor de calitate, inofensivitate și a naturaleții mostrelor prelevate. În anul 2021, prin ordinul Agenției nr. 23 din 23.01.2021 a fost aprobat Programul anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii.

În acest scop, Agenția a colaborat cu un laborator competent acreditat în domeniu (deja pentru al 3-lea an consecutiv), contractat în România pentru analiza de determinare a naturaleții produselor vitivinicole și alcoolice, analizele fiind bazate pe amprentare izotopică (determinarea raporturilor izotopilor: deuteriu, C^{13}/C^{12} și O^{18}/O^{16}), pentru care nu există laborator dotat și acreditat în acest domeniu în Republica Moldova. Astfel, a fost încheiat contractul nr. 175 MV din 15.03.2021 cu Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice – ICSI din Râmnicu Vâlcea, România, fiind acreditat/certificat la standardele internaționale ISO/IEC 17025, ISO/IEC 14001 și ISO/IEC 9001.

În partea ce ține de determinarea indicilor organoleptici, fizico-chimici și de siguranță s-a colaborat cu laboratorul IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, al cărui fondator este Agenția.

Tabelul 31

Îndeplinirea programului de monitorizare și supraveghere

N/o	Denumirea programului	Nr. de analize planificate 2021	Nr. de analize efectuate 2021	Nr. de analize efectuate în probele prelevate 2020	Numărul de probe neconforme 2021	Numărul de probe neconforme 2020
1.	Programului anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii, aprobat Ordinul nr. 23 din 23.01 2021	415	416	318	10	3 + 5 (rapoartele de analize obținute în 2021)

Analiza datelor din tabel

Realizarea Programului național de monitorizare s-a efectuat în proporție de peste 100% cu următoarele descifrări:

1. Conform rezultatelor analizelor de laborator obținute de la IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate” în baza a 13 acte de codificare au fost analizate **177 mostre** prelevate și depistate **7 produse neconforme**, ceea ce reprezintă circa 4 % din totalul probelor analizate.

Natura neconformităților în probele prelevate și analizate:

Neconformitățile depistate la analiza indicilor organoleptici, fizico-chimici și de siguranță țin de nerespectarea cadrului legal și normativ în procesul tehnologic de fabricare a produselor vitivinicole și alcoolice, inclusiv la cele de import și anume:

- Depășirea valorii concentrație în masă a acidului citric - 2,04 g/dm³, la norma de max 1,0 g/dm³ la un vin materie primă pentru vinuri spumante alb, de import în cantitate de 9586 dal;
- Depășirea valorii concentrației în masă a sodiului excedentar (la norma de 80 mg/dm³ s-a înregistrat valoarea de 224-330 mg/dm³) pentru 3 loturi de vinuri materie primă de import în cantitate totală de 23724,8 dal;
- Necoresponderea cerințelor după indicii organoleptici a unui vin spumant, fiind examinat în cadrul Comisiei de degustare a degustătorilor autorizați.

Menționăm, că în urma unui control inopinat efectuat în baza (petiției nr. 147/20 din 28.12.2020) au fost prelevate **2 mostre de produse vitivinicole și alcoolice** (spumant și vodcă), care au fost dirijate spre analiză la IP „LCTBANPC” **extraplan**, iar în rezultatul rapoartelor de încercări s-a constatat, că sunt falsificate, fiind notificat ulterior Inspectoratul de Poliție din zonă pentru aplicarea măsurilor de rigoare.

Repetat menționăm, că în rezultatul sesizărilor IP „LCTBANPC” și a controalelor oficiale efectuate a fost propus spre nimicire 1 lot de vin perlant demisec roz de import „Maschio Pinot Rosa” (țara de proveniență Italia) depistat neconform după indicii de siguranță (depășită valoarea concentrației în masă a dioxidului de sulf totală – 488 mg/dm³, la norma de 250 mg/dm³).

2. Conform rezultatelor analizelor la indicii de naturalețe (adaosul de apă exogenă, natura botanică de proveniență a alcoolului și natura botanică de proveniență a zahărului) obținute de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice din Râmnicu-Vâlcea, România în baza a 3 acte de codificare au fost analizate **33 mostre** din care până la moment au fost depistate **3 produse neconforme**, ceea ce reprezintă 9 % neconforme din produsele analizate.

Natura neconformităților în probele prelevate:

Neconformitățile depistate la determinarea indicilor de naturalețe a probelor prelevate în cadrul controalelor oficiale indică la utilizarea în procesul de fabricarea a produselor vitivinicole și alcoolice a altor produse decât cele autorizate, respectiv la:

- Divinul cu denumire specială „Amber Castel” 5 ani, în care natura de proveniență a alcoolului indică prezența pe lângă alcoolul provenit din strugure, a unui alt alcool provenit din plante, contrar prevederilor pct. 5 din capitolul 3 al HG nr. 317/2012 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Cerințe privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor alcoolice”;

- Vinul licoros roșu „Pastoral” la care natura de proveniență a alcoolului indică prezența pe lângă alcoolul provenit din strugure, a unui alcool provenit din plante, contrar prevederilor pct. 54 din anexa 10 la HG 356/2015 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Organizarea pieței vitivinicole”;

- Vinul licoros roșu „Pastoral Pashalinii” la care distribuția deuteriului în molecula de etanol extras din probă nu se află în limita de valori, contrar prevederilor pct.54 din anexa 10 la HG 356/2015 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Organizarea pieței vitivinicole”;

Menționăm, că în anul în curs au fost raportate de asemenea prin note de serviciu, 5 neconformități în baza analizelor efectuate în 10 probe transportate spre analiză la finele anului 2020 (comanda nr. 208 din 25.11.2020) fiind recepționate rezultatele la 05.01.2021.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților:

După tipurile de acțiuni aplicate:

Pentru neconformitățile identificate/raportate:

La produsele vinicole neconforme după indicii fizico-chimici și organoleptici au fost emise măsuri restrictive prin interzicerea spre comercializare a loturilor de produse și emiterea prescripțiilor de înlăturare a neajunsurilor prin conformare la cerințele actelor normative în termeni prescriși. După executarea măsurilor prescriptive neconformitățile au fost înlăturate, iar loturile neconforme au fost supuse suplimentar tratamentelor tehnologice prin vărsare, cupajare și dirijare spre fabricarea altor produse vinicole, în rezultatul cărora au fost obținute certificatele de conformitate corespunzătoare.

De sancționare, pentru încălcările care cad sub incidența Codului Contravențional au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție și aprobate decizii de aplicare a amenzii.

Respectiv pentru produsele neconforme după indicii de naturalețe:

- Divinul a fost returnat producătorului, fiindu-le prescrise ambelor entități respectarea prevederilor legislației naționale, iar pentru încălcare stabilită s-a întocmit proces-verbal cu privire la contravenție și luată decizia de aplicare a amenzii, conform prevederilor CC al RM.

- La vinul licoros a fost prezentată informația, că lotul respectiv a fost declarat la MADRM conform prevederilor pct. 2 din HG 356/2015 prin adresarea 06.07.2015 ca vinul produs până la intrarea în vigoare a prevederilor HG 356/2015 (unde sunt autorizate produsele admise pentru alcoolizarea vinurilor), cu utilizarea alcoolului etilic rectificat de altă natură decât de origine vitivinicolă și cu drept de realizare până la finalizarea stocului remanent.

Conform rezultatelor analizelor de laborator obținute de la IP „LCTBANPC” Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice si Izotopice din Râmnicu-Vâlcea, România sumar au fost analizate 210 mostre prelevate și depistate 10 produse neconforme, (ceea ce reprezintă 4,7%).

Totodată, menționăm că conform ultimelor rapoarte ale analizelor (recepționate electronic) efectuate la Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice si Izotopice din Râmnicu-Vâlcea, România , s-a identificat o mostră de vin licoros neconformă, la care urmează să fie efectuat un control suplimentar și să fie luate măsurile de rigoare.

În concluzie putem constata, că în anul 2021 în cadrul controalelor planificate efectuate, prin realizarea Programului anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii se constată că gradul de conformitate al produselor analizate reprezintă 95,3 %, fiind atins indicatorul de performanță conform obiectivelor stabilite de minim 95 % produse conforme plasate pe piață.

Sistemul de control în cadrul procedurii de eliberare a licenței

Conform prevederilor art.13 al Legii nr.1100 din 30.06.2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice:

(1) Fabricarea, comercializarea, păstrarea și importul alcoolului etilic și al producției alcoolice sunt supuse licențierii în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Controlul de stat al persoanelor care practică activitate de întreprinzător se planifică, se efectuează și se înregistrează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, iar în art.13 este stabilit:

„(3) Controlul în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv și/sau licenței se efectuează doar în cazul în care acest lucru este prevăzut expres de actele legislative în calitate de condiție procedurală pentru eliberarea unui act permisiv și/sau licenței. În cadrul controlului în cauză pot fi supuse verificării doar aspectele necesare pentru a stabili întrunirea condițiilor expres și exhaustiv indicate de lege pentru eliberarea unui act permisiv și/sau licenței.

(4) Controlul în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv și/sau licenței se inițiază în urma solicitării pentru actele respective în cel mult 5 zile de la primirea solicitării de către organul emitent al actului permisiv/ licenței și nu necesită întocmirea delegației de control în acest sens.

(5) Toate cheltuielile aferente controlului în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv și/sau licenței vor fi incluse în plata pentru actul în cauză și suportate de agentul economic solicitant al actului permisiv/licenței prin achitarea plății pentru acestea. ”

Astfel, pentru:

1 Verificarea corespunderii prevederilor art.13 alin.(4) și art.18 alin.(3) din Legea nr. 1100/2000, inspectorii Agenției au participat la efectuarea controalelor comune cu organele de control din domeniul fiscal (Serviciul Fiscal de Stat) și din domeniul controlului metrologic legal (Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței) la adresarea agenților economici și solicitarea Agenției Servicii Publice (ASP).

Îndeplinirea prevederilor art.18 alin.(3) al Legii 1100/2000, Agenția pe domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii, în calitate de reprezentanți ai organului de supraveghere și control la nivel național asupra fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, a efectuat controale asupra verificării integrității sigiliilor aplicate utilajului pentru producerea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari **în comun** cu organele de control din domeniul fiscal (Serviciul Fiscal de Stat) și din domeniul controlului metrologic legal (Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței). Acest control se efectuează printr-o procedură reglementată de ordinul comun al Ministerului Finanțelor Nr. 172/245/216 din 28.12.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele la montarea, exploatarea, deservirea tehnică și metrologică a contoarelor de evidență cu memorie fiscală și efectuarea verificării operative la agenții economici producători de alcool etilic, distilate și băuturi alcoolice tari.

Conform acestei proceduri se participă la verificarea etanșeității instalațiilor folosite la fabricarea alcoolului etilic, distilatelor și a băuturilor alcoolice tari - în procesul de înregistrare, sigilare sau desigilare a utilajului precum și în procesul de supraveghere și control a agenților economici conform periodicității de efectuare a lui.

Tabelul 32

Date despre efectuarea verificărilor comune

N/o	Numărul de solicitări ASP	Numărul întreprinderilor solicitante	Numărul de notificări de corespundere eliberate	Numărul de procese verbale de necorespondere	
1.	17	13	12	5	
	Numărul de solicitări	Numărul de întreprinderi solicitante	Numărul proceselor verbale de sigilare	Numărul proceselor verbale desigilare	Proceselor verbale de stopare a activității
2	22	17	16	5	1
	Numărul de întreprinderi solicitante		Numărul certificatelor de înregistrare a utilajului (serviciu contra plată, conform HG nr. 90/2019)		
3	13		13		

Analiza datelor din tabel

- ❖ Se constată, că din numărul operatorilor economici care solicită eliberarea notificării despre corespunderea utilajului tehnologic principal cerințelor tehnologice de producere, 92 % întrunesc cerințele corespunzătoare pentru fabricarea alcoolului etilic (distilatelor de vin) și/sau a băuturilor alcoolice tari, iar la 38 % au fost întocmite procese verbale de necorespondere a cerințelor, iar ca urmare a fost necesar de a se conforma cerințelor, și în rezultat doar 1 agent economic solicitant nu a putut obține licența respectivă;
- ❖ Au fost realizate 100 % din numărul de solicitări la verificarea etanșietății instalațiilor folosite la fabricarea alcoolului etilic, distilatelor și a băuturilor alcoolice tari, din care 95 % au obținut procese-verbale de sigilare/desigilare, iar 5 % (1 solicitant) și-a stopat activitatea;
- ❖ 100% din agenții economici solicitanți și-au reconfirmat certificatul (după expirarea termenului de valabilitate al lui), ce autentifică executarea procedurii de înregistrare a utilajului respectiv.

Executarea și monitorizarea altor atribuții funcționale stabilite prin prevederi legale

Conform prevederilor art.23 al Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, Agenția ca organ de supraveghere și control la nivel național asupra fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, pregătește și înaintează spre avizare volumele de alcool etilic rectificat importat, reieșind din calculele volumelor de producere, anexate ca prognoza sortimentului de producere pentru anul în care se solicită importul, iar aceste volume pentru anul 2021 sunt redacte în tabelul de mai jos.

Tabelul 33

Executarea și monitorizarea altor atribuții funcționale stabilite prin prevederi legale

Agentul economic	Nr. de avize eliberate	Volumul solicitat dal a/a	Volumul aprobat, dal a/a
SATÎ „Бендерский пивоваренный завод”	2	12282,0	8352,56
SATÎ «Букет Молдавии»	2	38949,36	38312,72
SATÎ „ТБКЗ КВИНТ ”	2	143900,0	136060,0
SATÎ „FACTORY MOLDAVIZOLIT”	2	78850,69	78850,69
TOTAL	8	273 982,05	261 575,97

Conform prevederilor art. 4 alin. (2) al Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, precum și a Metodologiei cu privire la modul de depunere a notificării privind comercializarea alcoolului etilic, aprobată prin HG nr. 15/2020m, Agenția ca organ de supraveghere și control la nivel național asupra fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, monitorizează notificările de comercializare a alcoolului etilic de către producători către agenții economici care practică o altă activitate decât cea în domeniul fabricării producției alcoolice, dar care, în procesul de producere utilizează alcool etilic.

Agenția duce evidența notificărilor respective pentru fiecare titular de licență în domeniul fabricării alcoolului etilic rectificat.

Pentru anul 2021 au fost recepționate 175 de notificări de comercializare a alcoolului etilic în volum total de 103411,188 dal a/a, iar datele pe fiecare întreprindere sunt redate în tabelul de mai jos.

Tabelul 34

Numărul de notificări recepționate pe parcursul anului 2021

Nr. d/o	Agentul economic, producător de alcool etilic	Numărul de notificări prezentate	Volumul alcoolului comercializat, dal a/a
1.	ÎM „Zernoff” SRL	105	32170,01
2.	„Iancost-Agro” SRL	17	30802,0
3.	„Garma-Grup” SRL	32	31840,0
4.	„Distileria Bulboaca” SRL	15	5599,178
5.	„Free Fluid” SRL	6	3000,0
Total		175	103411,188

Acțiuni prioritare pentru anul 2022

Analizând realizarea și progresul în atingerea acțiunilor prioritare stabilite în Planul Național Multianual de Control pentru anii 2018-2022, au fost constatate următoarele acțiuni care atât ca volum de lucru cât și ca termen de realizare au fost stabilite pentru anul 2022. Aceasta se referă la următoarele acțiuni:

- ✓ Actualizarea și perfectarea listelor de verificare pe domeniul de activitate al Direcției, prin completarea și ajustarea la noile prevederi legale;
- ✓ Formarea profesională a inspectorilor Agenției din domeniul fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice pentru utilizarea aplicării SIA LIMS – Sistemul Informațional de Management a Laboratoarelor, pentru formarea rapoartelor lunare, trimestriale, etc;
- ✓ Instruirea inspectorilor în domeniul aplicării prevederilor Codului Contravențional la întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenții, dosare contravenționale, proceduri juridice aplicate;
- ✓ Instruiri sau participări la programe de instruire interne și externe prin formare adecvată, care să le permită inspectorilor să-și îndeplinească atribuțiile cu competență și să efectueze controale oficiale într-un mod coerent;
- ✓ Dotarea inspectorilor cu echipamente necesare pentru desfășurarea activității de control în teren (laptopuri, lupe, etc).

Indicatori de performanță

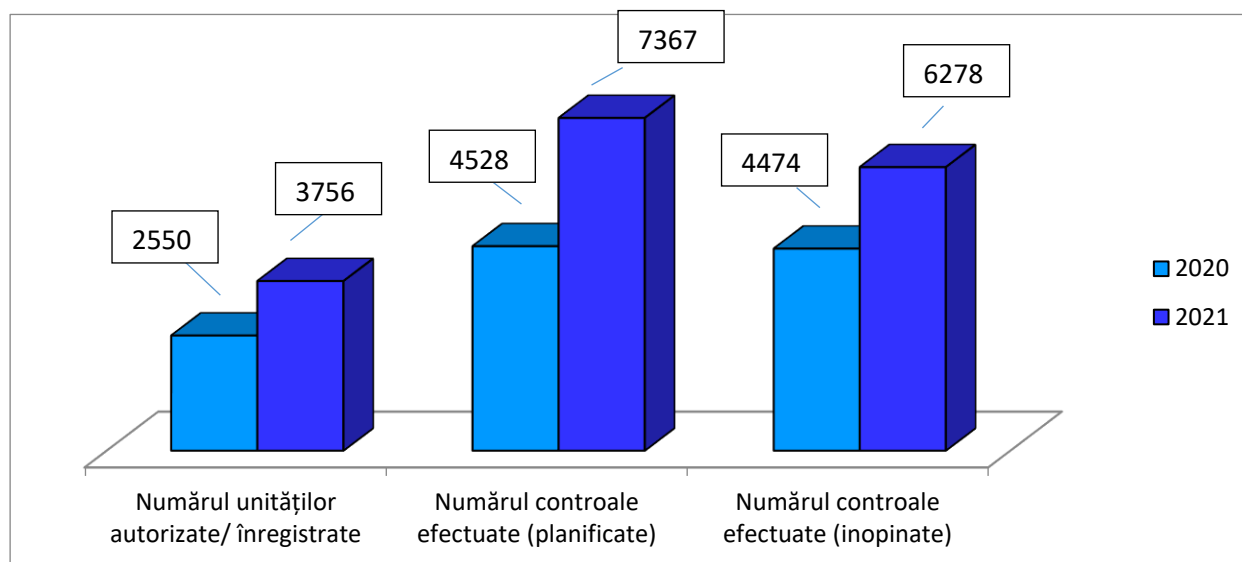
- ❖ Incidența cazurilor cu produse alcoolice neconforme în scădere cu 2 %;
- ❖ Plasarea produselor vitivinicole și alcoolice etichetate neconform în scădere cu 5 %;
- ❖ Aplicarea bunelor practici de producere în cel puțin 95% din operatorii din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice;
- ❖ Majorarea cu 5% a nr. de controale planificate cu grad de risc maxim.

2.8 Sistemul de control al unităților de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului

În baza art.15 al Legii nr. 131 din 08.06.2012 *privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, Agenția a elaborat graficul controalelor planificate, care include controale planificate pe domeniu comerț și alimentație publică, de asemenea a fost elaborat Graficul controalelor oficiale, asupra unităților care nu efectuează activitatea de întreprinzător, cum ar fi instituțiile de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, spitale, penitenciare, etc., care au fost aprobate prin Ordinul nr. 405 din 17.11.2020 și Ordinul nr. 446 din 11.12.2020, plasate pe site-ul Agenției în rubrica „Controale oficiale” pentru accesul inspectorilor și operatorilor economici.

Tabelul 35

Rezultatele controalelor oficiale		
Indicatorul	2020	2021
Numărul unităților autorizate/ înregistrate	2550	3756
Numărul controalelor efectuate (planificate)	4528	7367
Numărul controalelor efectuate (inopinate)	4474	6278

Figura 12 Rezultatele controalelor efectuate în anii 2020-2021

Din tabel și grafic putem observa creșterea numărului operatorilor din domeniul comerțului și alimentație publice pentru perioada anului 2021. Analizând această creștere putem, constata, că în urma modificărilor legislației RM prin simplificarea procedurilor de lansare a activităților de comerț, ceea ce a stimulat operatorii de a iniția activitatea de comercializare a produselor și prestarea serviciilor de comerț și alimentația publică.

Totodată, de către inspectorii Agenției pe domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului au fost efectuate și controale inopinate în baza Ordinelor, Dispozițiilor, petițiilor/sesizărilor pe domeniul de competență, după cum urmează:

➤ **inspectorii** Agenției pe domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului de la nivel central, au efectuat 21 controale de stat în baza petițiilor/sesizărilor parvenite de la consumatori sau alte autorități. În rezultatul controalelor au fost întocmite 21 procese - verbale de control, și emise 16 procese - verbale de contravenție și au fost aplicate 16 amenzi în valoare de 20750 lei, conform Codului Contravențional al RM. Consumatorilor au fost expediate răspunsuri în termeni, conform legislației în vigoare.

De asemenea, din oficiu a fost examinat un dosar contravențional, recepționat de la altă autoritate.

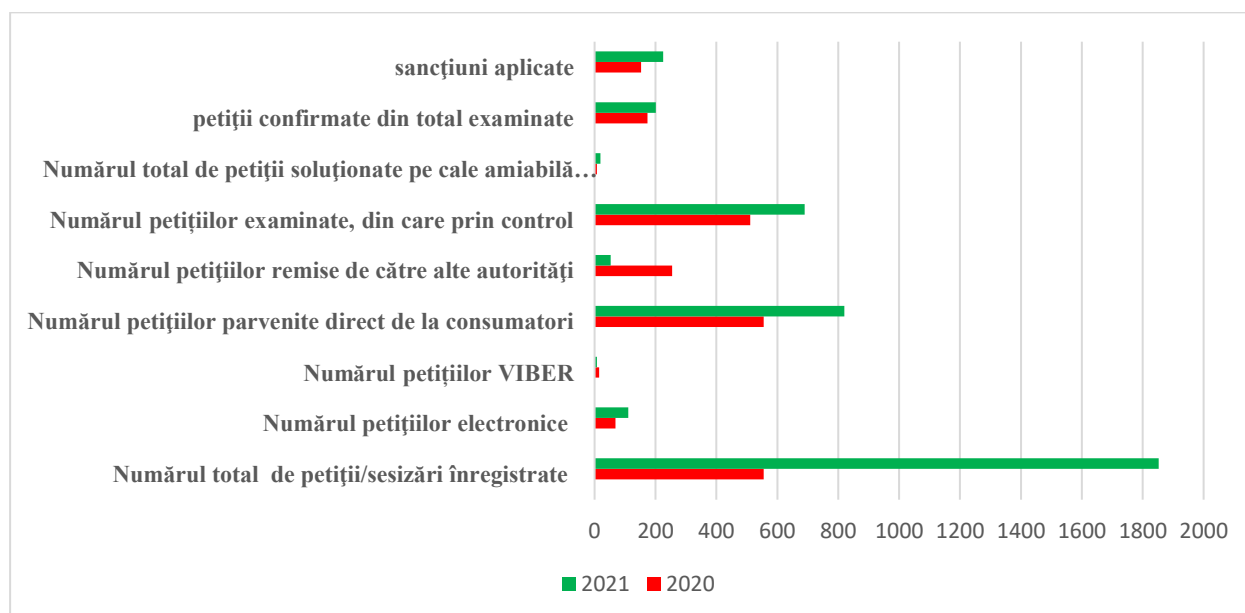
- **Inspectori** pe domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecția consumatorului la nivel de subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor (cu statut de direcție și personalitate juridică)

Ordin nr. 307 din 04.08.2021 privind pregătirea blocurilor alimentare din instituțiile de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru anul de învățământ 2021-2022.

Urmare a Ordinului respectiv, inspectorii STSA au efectuat controale inopinate 2450 în cadrul blocurilor alimentare din unitățile de învățământ privind nivelul de pregătire a acestora pentru noul an de învățământ inclusiv respectarea condițiilor de prevenire a infecției Covid-19.

Tabelul 36 Numărul petițiilor/sesizărilor examinate în anii 2020-2021

Indicatorul	2020	2021
Numărul total de petiții/sesizări înregistrate	555	1852
Numărul petițiilor electronice	69	111
Numărul petițiilor VIBER	15	8
Numărul petițiilor parvenite direct de la consumatori	555	820
Numărul petițiilor remise de către alte autorități	255	53
Numărul petițiilor examinate, din care prin control	511	690
Numărul total de petiții soluționate pe cale amiabilă sau judiciară	8	19
Petiții confirmate din nr. total examinate	174	201
Sanctiuni aplicate	153	225
Personalul împuternicit să examineze sesizări în subdiviziunile teritoriale	Inspectorii din cadrul STSA	Inspectorii din cadrul STSA

Figura 13 Numărul petițiilor/sesizărilor examinate în anii 2020-2021

O atenție deosebită se acordă plângerilor cu diferite subiecte, parvenite de la consumatori,.

Drept urmare a situației epidemiologice și a măsurilor întreprinse de autorități în vederea prevenirii epidemiei virusului COVID-19 în Republica Moldova, putem observa că, în anul 2021 în comparație cu anul 2020 numărul total de petiții/sesizări înregistrate a crescut ~ 3 ori, ceea ce este expus în tabel și în diagramă.

Din numărul total de petiții soluționate, au putut fi confirmate 201 (10, 85 %) petiții, în celelalte cazuri, la momentul examinării, careva probe confirmative nu au putut fi prezentate de consumatori sau operatori economici.

Din oficiu au fost examinate - 254 (13,7 %) petiții;

La examinarea petițiilor au primit consultații 820 (100%) consumatori.

Petițiile examinate au vizat următoarele subiecte principale ce țin de încălcarea regulilor de comerț:

- nesoluționarea reclamației, refuz de a prezenta Registrul de reclamații;
- termenul de valabilitate expirat
- marcarea neconformă;
- practici comerciale incorecte;
- lipsa informației în limba de stat;
- înșelare la măsurat, la cântar, la achitare;
- neeliberarea bonului de casă;
- refuz de a vinde, de a presta serviciu;
- lipsa indicatorului de preț;
- diferența de preț raft/casă;
- încălcarea regimului de lucru;
- bon de casă necorespunzător.

Au fost **înregistrate 828 apeluri telefonice și acordată consultanță** în domeniul protecției consumatorilor (operatori economici și consumatori).

Pentru facilitarea procesului de recepționare și soluționare a petițiilor, Agenția oferă posibilitatea depunerii petițiilor on-line prin intermediul paginii web oficiale.

De asemenea, pentru a monitoriza și supraveghea calitatea apei potabile din cadrul instituțiilor de învățământ general în 2021, Agenția a elaborat Ordinul nr. 101 din 04.03.2021 cu privire la executarea Programului de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare din cadrul unităților de comerț, alimentație publică, instituții de învățământ general, tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor, inclusiv pe domeniul protecției consumatorilor pentru anul 2021. Ca rezultat, au fost prelevate: **1482 probe de apă**, dintre care:

- ☐ *Conforme – 932 probe;*
- ☐ *Neconforme – 550 probe.*

În cazul constatării rezultatelor de laborator necorespunzătoare, au fost înaintate recomandări/prescripții privind prelucrarea/dezinfectarea apeductului. Pentru verificarea calității procedurilor prescrise au fost prelevate 251- probe de apă repetat, care au fost transportate conform procedurii la IP „Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate” sau în alte laboratoare acreditate din țară, cu prezentarea rapoartelor de încercări.

De asemenea, în baza Ordinului sus-numit, au fost prelevate 23 de probe de produse finite cu referire la calitatea acestora și 29 de probe pentru verificarea prezenței grăsimilor străine în produsele lactate livrate la instituțiile de învățământ. În rezultatul acestor investigații, 8 probe de produse culinare, nu erau conforme, ca urmare au fost prescrise recomandări de efectuarea dezinfecției blocului alimentar și inventarului utilizat la prepararea bucatelor.

Tot în baza Ordinului menționat au fost prelevate 520 de probe de sanitație din cadrul blocurilor alimentare, ca urmare în 29 probe investigate, au fost constatate *Bacterii coliforme*. La instituții cu rezultate neconforme au fost efectuate proceduri de dezinfecție și prelevate probe repetat pentru verificarea calității procedurilor de dezinfecție.

Pe parcursul anului 2021 au fost notificate 17 cazuri suspecte la toxiinfecții alimentare dintre care **11 cazuri** au fost confirmate, cu afectarea a **64 persoane: 9 maturi și 55 de copii**. În timpul efectuării anchetei epidemiologice au fost prelevate **210 probe** de produse alimentare și apă, lavaje de sanitație, în rezultatul rapoartelor de încercări – **54 probe au fost stabilite ca neconforme**. Urmare a constatărilor, au fost întocmite procese-verbale de control cu prescrierea neconformităților și termenelor de remediere a acestora. Unităților în cadrul cărora au fost înregistrate și confirmate cazuri de toxiinfecție alimentară le-a fost sistată activitatea pe durata desfășurării anchetei sau până la înlăturarea neconformităților.

Tabelul 37

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor din domeniul alimentar, inclusiv la instituțiile de învățământ general și alte instituții din domeniul respectiv

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2021</i>	<i>Nr. în 2020</i>
1.	Procese verbale de control	9879	2690
2.	Prescripții emise	3694	1924
3.	Procese-verbale de contravenție	1423	841
4.	Suspendare activității	703	291

Analiza neconformităților (indicii)

În cadrul efectuării controalelor oficiale atât planificate cât și inopinate la unitățile din domeniul comerțului și alimentație publică, inclusiv la instituțiile de învățământ general și alte instituții din domeniu respectiv, au fost depistate un șir de neconformități după cum urmează:

I. Cele mai frecvente neconformități depistate la unitățile de comerț:

- Lipsa marcării produselor alimentare;
- Lipsește programul și procedura de igienizare a unității;
- Lipsa contractului cu personal specializat în lupta cu dăunătorii;
- Nu se monitorizează temperatura în spațiile frigorifice în care se păstrează produse alimentare perisabile.
- Angajarea în întreprinderile din domeniul alimentar a personalului fără examen medical și/sau fără instruire igienică;
- Încălcarea regulamentelor sanitare de către angajații unității de comerț;
- Comercializarea produselor alimentare în lipsa certificatelor de inofensivitate;
- Comercializarea produselor alimentare în lipsa documentelor ce confirmă proveniența, siguranța și calitatea acestora;
- Comercializarea produselor alimentare cu termen de valabilitate expirat;
- Comercializarea produselor alimentare perisabile fără indicarea datei limită de consum.
- Încălcarea regulilor de comerț;
- Comercializarea băuturii alcoolice nemarcate cu timbru de acciz.
- Neasigurarea respectării condițiilor de păstrare a produselor alimentare;
- Utilizarea materiei prime cu termen de valabilitate expirat la producerea produselor alimentare;
- Neasigurarea trasabilității produselor alimentare;

- Distribuirea produselor alimentare nerecomandate copiilor.
- Lipsa programului de lucru;
- Lipsa numărului autorității abilitate cu funcții de protecția consumatorilor;
- Neafișarea la loc vizibil a registrului de reclamații.

În total în unități de comerț au fost depistate **389565,26 (kg) / 509960 (buc)** de produse alimentare neconforme care au fost retrase din circuitul alimentar.

Neconformitățile menționate au fost depistate în rezultatul efectuării controalelor planificate și inopinate și întocmite **4932 - procese verbale de control** din care **1994 cu prescripții** privind înlăturarea neconformităților depistate și **2010 procese-verbale de contravenție examinate**, cu aplicarea **sanctiunii în sumă de 3074906 lei**.

II. Cele mai frecvente neconformități depistate la unitățile de alimentație publică:

- Lipsa rapoartelor de încercări privind controlul produselor culinare/ apei /teste de salubritate;
- Lipsa evidenței și a marcajelor pe alimente, inclusiv cu grad sporit de perisabilitate;
- Lipsa marcajului de pe ustensilele sanitare/spații/suprafețe de lucru;
- Lipsa corpurilor de protecție la sursele de iluminare;
- Nerespectarea condițiilor de păstrare a produselor alimentare (vecinătate, regim de temperatură, formă de ambalare);
- Implicarea în procesul de preparare a bucatelor a personalului în lipsa controlului medical și instruirii igienice corespunzătoare;
- Utilajul / mobilierul tehnologic, ustensilele utilizate în spațiile de manipulare a produselor culinare sunt învechite/deteriorate;
- Lipsa documentației tehnologice necesare pentru pregătirea bucatelor.

În total în unități de alimentație publică au fost depistate **2299,69 (kg) / 222 (buc)** de produse alimentare neconforme care au fost retrase din circuitul alimentar.

Neconformitățile menționate au fost depistate ca urmare a efectuării controalelor planificate și inopinate, întocmite **987 - procese verbale de control** din care **406 cu prescripții** privind înlăturarea neconformităților depistate și **145 procese-verbale de contravenție**, cu aplicarea **sanctiunii în sumă de 439985 lei**.

III. Cele mai frecvente neconformități depistate la unitățile de învățământ școlar/preșcolar

- meniul model de 10 zile nu este coordonat cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică;
- lipsa contractului cu instituțiile abilitate privind măsurile de Deratizare, Dezinsecție, Dezinfecție;
- flux tehnologic încrucișat;
- utilajele, ustensilele utilizate în procesele tehnologice sunt uzate, învechite;
- blocurile alimentare nu dispune de secțiile specifice de activitate
- nu este număr suficient de chiuvete și dotarea lor corespunzătoare;
- marcarea utilajului, inventarului, ustensilelor utilizate în procesul tehnologic
- lipsește contractul cu un laborator acreditat privind autocontrolul produselor gata preparate;
- nerespectarea condițiilor de păstrare la depozitare a produselor alimentare;
- lipsa blocului sanitar sau nefuncționarea acestuia.

În total în unități de învățământ școlar/preșcolar au fost depistate **321,69 kg / 46 buc de produse alimentare neconforme** care au fost retrase din alimentația copiilor.

Neconformitățile menționate au fost depistate ca urmare a efectuării controalelor planificate și inopinate, întocmite **3826 - procese verbale de control** din care **1219 cu prescripții** privind înlăturarea neconformităților depistate și **61 procese-verbale de contravenție**, cu aplicarea **sanctiunii în sumă de 94600 lei**.

IV. Cele mai frecvente neconformități depistate în cadrul spitalelor, azilurilor, sanatoriilor, etc.

- Necesitatea reparației capitale a blocurilor alimentare și a depozitelor;
- Nu se utilizează utilajul conform marcatului;
- Nu se înregistrează temperaturile în registre.

În total în cadrul spitalelor, azilurilor, sanatoriilor, etc au fost depistate **4452,2 kg de produse alimentare neconforme**.

Neconformitățile enumerate au fost depistate în rezultatul efectuării controalelor planificate și inopinate și întocmite **160 - procese verbale de control** din care **59 cu prescripții** privind înlăturarea neconformităților depistate și **4 procese-verbale de contravenție**, cu aplicarea sancțiunii în sumă de 10200 lei.

Acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control.

Au fost realizate:

- **1 instruire** on-line cu lucrătorii din blocurile alimentare;
- **12 instruirii on-line** cu genericul: „Implementarea legislației în domeniul comerț, alimentație publică și protecției consumatorilor” pentru inspectorii din domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecția consumatorilor din cadrul Subdiviziunilor Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor;
- **1 instruire** pentru operatorii din domeniul alimentar (HoReCa) cu tematica: „Respectarea legislației în domeniul de achiziționare, depozitare, păstrare a produselor alimentare, prepararea și prezentarea bucatelor. Pregătirea unităților de alimentație publică pentru activitate pe perioada estivală a anului 2021. Măsurile de profilaxie a toxiinfecțiilor alimentare. Măsurile de profilaxie a infecției COVID – 19”;
- **1 ședință de lucru on-line:** „Privind pregătirea inspectorilor pentru verificarea blocurilor alimentare din cadrul instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și instituțiilor de educație timpurie pentru anul de învățământ 2021-2022” pentru inspectorii din domeniul unități de comerț, alimentație publică și protecția consumatorilor din cadrul Subdiviziunilor Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

- S-a revizuit Ghidul pentru agenții economice din domeniul comerțului și alimentației publice și Autorităților Publice Locale „Notificarea activității de comerț și activității de alimentație publică”
- Recomandări –cadru pentru definirea calității produselor alimentare admise în scopul organizării alimentației în instituțiile educaționale;
- Recomandări pentru operatorii din domeniul comerțului și alimentației publice privind gestionarea produselor neconforme identificate, inclusiv nimicirea.

Acțiunile pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor și consumatorilor.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor și consumatorilor, pe site-ul Agenției au fost publicate **8 comunicate** privind informarea consumatorului și publicului, inclusiv s-a participat la **12 emisiuni televizate și radio sau interviuri telefonice**.

Reprezentanții Agenției pe segmentul protecția consumatorilor au acordat consultații la apeluri telefonice înregistrate la linia verde, 100 % consultații acordate în oficiu, din total solicitate.

În concluzie, se constata, că în pofida situației pandemice, 100 % din obiective și prioritățile stabilite pentru anul 2021 au fost realizate.

2.9 Sistemul de control al protecției plantelor

Domeniul supravegherea plantelor și produselor vegetale privind starea fitosanitară

Baza legală a controlului oficial al plantelor, al produselor de origine vegetală și al bunurilor conexe supuse regimului de carantină este prevăzut de cadrul legal național aferent controlului oficial și de Legea nr.228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și carantina fitosanitară.

Tabelul 38

Realizarea controlului oficial în domeniul carantina plantelor

Înregistrarea operatorilor în SIA „Registrul de stat fitosanitar”		Numărul controalelor efectuate							Numărul actelor fitosanitare eliberate
		Planificate						Inopinate	
Numărul total de operatori înregistrați	Număr operatori înregistrați în 2021	depozite, încăperi pentru păstrare	teren agricol viticol	teren agricol pomicol	teren agricol culturi anuale	pepeniere	TOTAL		
14072	948	378	83	171	269	37	620	478	38361

Tabelul 39

Realizarea programelor naționale de monitorizare și supraveghere

Denumirea programului	Numărul de probe				Numărul probelor cu organisme identificate	
	Planificat		Realizat			
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Programului național de supraveghere și control în domeniul sănătății plantelor în anul 2021, aprobat prin Ordin Agenției nr. 91 din 23.02.2021	660	620	654	620	71	49

Tabelul 40

Informația privind Programului național de supraveghere și control în domeniul sănătății plantelor, pentru anii 2020-2021

Nr d/o	Organism monitorizat	Număr probe pentru laborator				Numărul probelor cu organisme identificate	
		Planificat		Realizat			
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
1	<i>Xiphinema spp.</i>	-	45	-	45	-	4
2	<i>Globodera pallida</i>	45	45	45	45	0	0
3	<i>Globodera rostochiensis</i>	45	45	45	45	0	0
4	<i>Erwinia amylovora</i>	100	100	100	100	5	4
5	<i>Clavibacter michiganensis</i> <i>subsp. sepedonicus</i>	60	60	55	60	3	6

Nr d/o	Organism monitorizat	Număr probe pentru laborator				Numărul probelor cu organisme identificate	
		Planificat		Realizat			
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
6	<i>Pseudomonas solanacearum</i>	20	10	19	10	8	0
7	<i>Grapvine flavescence doree/Bois noir</i>	60	60	60	60	14	11
8	<i>Plum Pox Virus</i>	80	20	80	20	39	7
9	<i>Xylophilus ampelina</i>	-	20	-	20	-	0
10	<i>Xylella fastidiosa</i>	60	60	60	60	0	0
11	<i>Monilinia fructicola</i>	80	80	80	80	2	17
12	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	60	40	60	40	0	0
13	<i>Xanthomonas arboricola</i>	50	35	50	35	0	0
Total		660	620	654	620	71	49

Tabelul 41

**Utilizarea capcanelor feromonale pentru identificarea și monitorizarea organismelor
dăunătoare și de carantină la plante**

	Denumirea speciilor de insecte	Numărul capcanelor, unit.
1	Molia cartofului (<i>Phthorimaea operculella</i>)	40
2	Viermele vestic al rădăcinilor de porumb (<i>Diabrotica virgifera</i> , <i>D. undecimpunctata</i> , <i>D. barberi</i> .)	150
3	Molia tomatelor (<i>Tuta absoluta</i>)	60
4	Molia vărgată a piersicului (<i>Anarsia lineatella</i>)	360
5	Musca de fructe (<i>Drosophila suzukii</i>)	30
6	Păduchele din San Jose (<i>Quadraspidiotus perniciosus</i>)	360
7	Viermele merelor (<i>Cydia pomonella</i>)	360
8	Molia orientală a fructelor (<i>Grapholita molesta</i>)	360
9	Viermele prunelor (<i>Grapholita funebrana</i>)	360
10	Molia fructelor (<i>Adoxophyes orana</i>)	360
11	Molia strugurilor (<i>Lobesia botrana</i>)	230
12	Molia strugurilor (<i>Eupoecilla ambiguella</i>)	230
13	Buha fructificațiilor (<i>Helicoverpa armigera</i>)	360
14	Buha semănăturilor (<i>Agrotis segetum</i>)	360
15	Buha verzii (<i>Mamestra brassicae</i>)	180
16	Musca cireșelor (<i>Rhagoletis cerasi</i>)	180
TOTAL		3980

❖ Lista organismelor monitorizate și numărul de probe variază în dependență de importanța organismului monitorizat. Pentru anul 2021 s-au identificat în cadrul Programului și s-a executat monitorizarea a 13 organisme dăunătoare pentru Republica Moldova. Programul de monitorizare a fost executat în proporție de 100% cu confirmarea prezenței a 6 organisme dăunătoare.

❖ Monitorizarea a 16 dăunători cu utilizarea capcanelor feromonale este reprezentată în cifre în tabelul de mai sus, acesta este numărul capcanelor utilizate pe teren deschis pentru stabilirea ariei de răspândire a organismelor monitorizate, determinarea dezvoltării generațiilor dăunătorilor, densitatea dăunătorilor în perioada de dezvoltare cu informarea fermierilor despre necesitatea efectuării tratamentelor și excluderea pierderii nejustificate a roadei la culturile cultivate.

Tabelul 42

Inspecțiile realizate în scopul supravegherii organismelor dăunătoare plantelor și stabilirea stării fitosanitare pe teritoriului Republicii Moldova

Nr. d/o	Indicatorii	Unit. de măsură	2020	2021
1	Avertizările privind starea fitosanitară a terenului lansat	Unit.	1002	879
2	Avertizările transmise la: agenți economici primăriei	Unit.	811	172
			515	78
3	Cercetările de traseu	Mii ha	953,4	951,8
4	Observările fenologice efectuate	Unit.	10388	9140
5	Identificarea organismelor și acordarea consultărilor	Unit.	4497	2225
6	Consultații la solicitarea cu deplasarea în teren	Unit.	1579	1892

❖ În cadrul supravegherii teritoriului Republicii Moldova în anul 2021 au fost monitorizate 278 organisme dăunătoare culturilor agricole din care 180 dăunători și 98 agenți patogeni. Numărul inspecțiilor realizate în scopul monitorizării dăunătorilor cu răspândire în masă, au rămas la nivelul anului 2020.

❖ Carantina fitosanitară a fost evaluată și prin prisma controalelor de stat planificate care au fost în număr de 456 și acoperite în proporție de 96,7%, efectuate de către inspectorii fitosanitari din Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor.

Inspecțiile realizate în scopul eliberării certificatelor fitosanitare la exportul produselor de origine vegetală

În anul 2021 s-a modernizat Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat fitosanitar” (SIA RSF) prin modificarea interfeței sistemului și prin aprobarea conceptului tehnic și regulamentul acestui sistem. Prin intermediul SIA RSF au fost certificate 84940 de loturi de produse de origine vegetală și produse conexe, adiacent acestei proceduri de certificare a fost confirmată starea fitosanitară conformă prin intermediul a 38361 de acte fitosanitare întocmite. Produsele au fost exportate către 82 state ale lumii pentru aproximativ 148 de poziții tarifare. Numărul certificatelor eliberate în anul 2021 s-a majorat cu 13,7% comparativ cu anul 2020.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control au fost organizate instruirii, cu genericul:

- Metodologia de prelevare și acceptabilitate a probelor de plante și produse vegetale pentru investigațiile de laborator;
- Familiarizarea inspectorilor în scopul utilizării modulului SIA LIMS;
- Acțiunile inspectorului în cazul depistării neconformităților și notificărilor în cadrul controlului fitosanitar și a notificărilor recepționate din țara de import;
- Aplicarea procedurilor specifice în domeniul fitosanitar;
- Metodologia monitorizării fitosanitare. Reguli de instalare și citire a capcanelor feromonale în cadrul Programului național de monitorizare.

Pe pagina web a Agenției au fost plasate un șir de comunicate, informații didactice, informații de atenționare pentru producătorii agricoli în vederea preîntâmpinării apariției și combaterii dăunătorilor în agrocenozele existente precum și pentru buna desfășurare a activității și îmbunătățirea cunoștințelor operatorilor din lanțul agroalimentar. Aici putem menționa 16 articole privind apariția pericolului de dăunare în masă cu boli și dăunători la culturile agricole din care 9 informații lunare privind starea fitosanitară a culturilor agricole, 4 comunicate cu informație utilă pentru deținătorii de

teren și producători, precum și 3 articole privind analiza exporturilor și analiza neconformităților admise în cadrul exportului din Republica Moldova a producției vegetale.

Reprezentanții Agenției au participat la 3 emisiuni televizate și au oferit câteva interviuri în cadrul emisiunilor la diverse posturi de radio.

Inspectorii fitosanitari, în cadrul Subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor, tradițional, au organizat instruirii cu fermieri și exportatori cu tematica „Protecția plantelor”.

Priorități pentru anul 2022

- Elaborarea procedurilor specifice;
- Cooperarea cu asociațiile producătorilor și exportatorilor de produse de origine vegetală privind cerințele fitosanitare de producere și export ale acestor produse, cu informarea lor în timp util a modificărilor parvenite din alte state;
- Elaborarea și aplicarea Planurilor de contingență în cazul apariției unor focare ale organismelor de carantină și situațiilor de criză;
- Organizarea măsurilor de creștere a gradului de conștientizare a producătorilor în care protejarea sănătății plantelor are un rol principal în obținerea unor produse de origine vegetală sănătoase și compatibile cu cerințele fitosanitare de pe piața externă.

2.9.1 Sistemul de controlul al materialului semincer

Baza legală privind controlul oficial al materialului semincer o constituie Legea nr 68 din 05.04.2013 despre semințe, art.2, alin.(1): „Noțiunea *control semincer* – totalitate a măsurilor și acțiunilor legate de monitorizarea și supravegherea procesului de producere a semințelor, precum și de prelucrarea, certificarea și comercializarea acestora”.

Tabelul 43

Rezultatele controalelor oficiale

Tipul unității	Numărul de unități înregistrate 2020	Număr unități înregistrate 2021	Controale planificate efectuate 2020	Controale planificate efectuate 2021	Controale inopinate efectuate 2020	Controale inopinate efectuate 2021
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor	533	563	329	440	431	211

Tabelul 44

Inspecțiile în câmp și certificarea semințelor

Tipul unității	Număr unități				Suprafețe, sectoare semințe inspectate, ha				Cantitatea de semințe controlate, tone			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor	411	370	362	563	49912	57027	59200	60000	112327	111000	100000	99000

Analiza datelor prezentate în tabel

- Se observă fluctuație de creștere/ descreștere a numărului de producători de semințe;
- Se atestă o tendință lentă de creștere a suprafețelor sectoarelor semincere inspectate;
- Cantitățile de semințe produse și controlate în ultimii 3 ani ușor sunt în descreștere.

Tabelul 45

Realizarea programelor naționale de monitorizare și supraveghere

Denumirea programului național					
Planul național de monitorizare în domeniul siguranței alimentelor de origine vegetală, aprobat prin Ordinul Agenției nr. 351 din 09.09.2021					
	Nr. de probe/măsurile planificate în 2021	Nr. de probe/măsurile realizate în 2021	Nr. de probe/măsurile realizate în 2020	Numărul de probe neconforme în 2021	Numărul de probe neconforme în 2020
Calitatea semințelor	60	60	60	9	10
Aprecierea gradului de hibridare al semințelor de porumb/floarea-soarelui	10/5	10/5	5/5	0/0	2/0

Analiza datelor prezentate în tabel

- Nivelul de îndeplinire al programelor naționale planificate pentru anul 2021 este de 100 %;
- Au fost depistate neconformități;
- Loturile de semințe neconforme au fost scoase din comerț și nimicite.

Analiza neconformităților

Cele mai frecvent constatate neconformități sunt:

- Nerespectarea tehnologiei la producere a semințelor;
- Nerespectarea cerințelor privind izolarea în spațiu;
- Numărul mic de plante la unitatea de suprafață sau nu a fost formată recolta minimă de semințe.

Tabelul 46

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

Acțiuni/ Măsurile întreprinse	Nr. în 2020	Nr. în 2021
Prescripții emise	352	384
Procese-verbale de sancționare	38	44
Sectoarele semincere rebutate, ha	2300	1108,6

Tipurile de acțiuni

De sancționare:

- Au fost întocmite acte de rebut, care au fost aduse la cunoștința producătorilor de semințe sub semnătură;
- Semințele necondiționate au fost scoase din comerț și nimicite;
- Au fost emise prescripții la producătorii și/sau comercianții de material semincer și săditor, precum și aplicate sancțiuni în conformitate cu prevederile Codului contravențional.

Pentru îmbunătățirea performanțelor agenților economici:

- Reprezentații Agenției au participat la 12 emisiuni radio și TV;
- Au fost aduse la cunoștința agenților economici producători de semințe și material săditor procedurile și operațiile obligatorii de îndeplinit pentru a primi materialul semincer și săditor calitativ;
- Au fost publicate cca 24 articole în presa scrisă (centrală și locală) cu referire la tema semințe și material săditor.

În conformitate cu decizia Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene (UE) 2018/1674 din 23 octombrie 2018, unde este stipulat că sistemul de producere a semințelor, dar și a controalelor oficiale sunt echivalente cu cele din UE la culturile producătoare de semințe de cereale, legume, la culturile de plante oleaginoase și fibre echivalente produselor din Republica Moldova. Astfel producătorii de semințe care se conformează standardelor europene exportă semințe în țările Uniunii Europene.

Propuneri pentru anul 2022:

- Completarea și actualizarea procedurilor de exercitare a controalelor (inspecțiilor) pentru diminuarea și înlăturarea neconformităților pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control;
- Implementarea prevederilor instrucțiunilor și procedurilor elaborate și revizuite în anul 2021.

2.9.2 Sistemul de control al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

Baza legală pentru controlul oficial al produselor de uz fitosanitar și fertilizanți o constituie Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și fertilizanți.

Tabelul 47

Rezultatele controalelor oficiale

N/o	Tipul de unități	Număr de unități 2020	Număr de unități 2021	Controalele planificate efectuate 2020	Controalele planificate efectuate 2021	Controalele inopinate efectuate 2020	Controalele inopinate efectuate 2021
1	Comercianți de produse de uz fitosanitar și fertilizanți	189	288	138	179	51	109
2	Utilizatori de produse de uz fitosanitar și fertilizanți	418	642	308	511	110	131
Total		607	930	446	690	161	240

- În funcție de analiza criteriilor de risc, constatăm o tendință de majorare a numărului de controale planificate efectuate în anul 2021 comparativ cu anul precedent.

- Controalele inopinate au fost efectuate în temeiul solicitării directe din partea persoanei care urmează să fie supusă controlului în cadrul procedurii de eliberare a actului permisiv și a plângerilor, petițiilor și solicitărilor parvenite de la organele de drept și alte organe de stat.

- Controalele inopinate în raport cu controalele planificate au constituit 37% în anul 2020 și 25,8% în anul 2021.

Tabelul 48

Îndeplinirea programelor naționale

N/o	Denumirea programului național	Nr.de probe/măsurile planificate 2021	Nr.de probe/măsurile realizate 2021	Nr.de probe/măsurile realizate 2020	Nr. de probe neconforme 2021	Nr. de probe neconforme 2020
1.	Programul de monitorizare a calității produselor de uz fitosanitar	155	144	-	0	-

Pentru anul 2021 Programul a fost îndeplinit în volum de 93 %, deoarece nu s-au depistat la operatorii economici, preparate cu toate substanțele active incluse în program.

În rezultatul efectuării analizelor de laborator în anul 2021 n-au fost depistate produse de uz fitosanitar neconforme.

În anul 2020 din cauza suspendării acreditării laboratorului de încercări „Atestarea și controlul calității pesticidelor”, nu a fost planificat Programul de monitorizare a calității produselor de uz fitosanitar.

Tabelul 49

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/ Măsurile întreprinse	Nr. în anul 2020	Nr. în anul 2021
1.	Prescripții emise	156	190
2.	Procese-verbale de sancționare	37	59
3.	Suspendarea activității	-	1

- În procesul efectuării controalelor și completării Listelor de verificare pentru tipul de activitate, au fost evidențiate încălcări ale prevederilor legislației în domeniu. Ca urmare, pentru înlăturarea neconformităților și încălcărilor depistate pe parcursul anului 2021 au fost prescrise 190 de indicații de redresare cu indicarea termenilor de înlăturare.

- În anul 2021 constatăm o creștere a sancțiunilor contravenționale stabilite de către inspectorii din domeniul controlul produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, comparativ cu anul 2020.

- În urma unui control inopinat la un agent economic din r-l Soroca, care desfășoară activitatea de import, depozitare și comercializare a fertilizanților într-un depozit arendat, s-a constatat că în urma efectuării unor construcții, în preajma acestui depozit specializat, proprietarul depozitului a încălcat zona de protecție, drept urmare s-a întocmit proces-verbal de suspendare a activității agentului economic și radierea din Registrul depozitelor specializate.

2.10 Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente

Baza legală a controlului oficial la importul plantelor este prevăzută de Legea nr. 228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară și Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Realizarea obiectivelor stabilite pentru anul 2021 s-a efectuat prin controale efectuate la mărfurile de import, prelevarea probelor, instruirea inspectorilor și a operatorilor economici privind înregistrarea în sistemul TRACES NT (Trade Control and Expert System) și alte activități expuse în prezentul raport.

Tabelul 50

Informația privind importul mărfurilor supuse controlului fitosanitar

Nr.ord	Denumirea mărfii	Cantitatea (tone, buc., m ³)
1.	Material semincer	3953,75 tone
2.	Material săditor pomicol/viticol, flori în ghiveci, răsad	11802844 buc.
3.	Legume în stare proaspătă	66596,49 tone
4.	Fructe în stare proaspătă	12089,11tone
5.	Cherestea	192924,1 m ³
6.	Cereale	23102,7tone
7.	Orez	8366,4 tone
8.	Citrice, fructe exotice	55006,53 tone
9.	Secțiuni flori	3877663 buc.
10.	Articole din lemn	8417 tone
11.	Malț	15682 tone
12.	Turbă	11342,29 tone
13.	Semințe dovleac, floarea- soarelui, fasole, linte, susan, muștar	5678,65tone
14.	Semințe de in	261,04 tone
15.	Alte produse alimentare	4216,99tone
16.	Fructe uscate	1408,5 tone

Tabelul 51

Informația privind importul mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar

Nr.ord	Denumirea mărfii	Cantitatea (tone, buc., capete, doze)
1.	Animale vii	3831912 cap.
2.	Hrană animale, aditivi furajeri, furaje combinate	64680,2 tone
3.	Produse alimentare, aditivi alimentari	18900,7 tone
4	Ouă de consum	51449440 buc.
5.	Carne, produse carne, subproduse, conserve din carne	49716,6 tone

Nr.ord	Denumirea mărfii	Cantitatea (tone, buc., capete, doze)
6.	Pește, produse pește, conserve pește	32630,6 tone
7.	Lapte, produse lactate	52843,1 tone
8.	Alte produse nedestinate consumului uman	810,3 tone
9	Ouă pentru incubație	21826730 buc.
10.	Medicamente, produse de uz veterinar	142,9 tone
11.	Vaccinuri	83668095 doze

Tabelul 52

Informația privind importul mărfurilor supuse controlului pe domeniul siguranța alimentelor

Poziția tarifară a produselor alimentare de origine nonanimală controlate la import	Capitolul	Cantitatea importată, tone
0701 – 0714	Legume, plante, rădăcini și tuberculi, alimentare	50017,05
0801 – 0814	Fructe comestibile; coji de citrice sau de pepeni	73283,5
0901 – 0910	Cafea, ceai, mate și mirodenii	4071,6
1001 – 1008	Cereale	6750,6
1101 – 1109	Produse ale industriei morăritului; malț, amidon și fecule; inulină; glutende grâu	47144,6
1201 – 1208, 1210, 1212	Semințe și fructe oleaginoase; semințe și fructe diverse; plante industriale sau medicinale	22055,05
1301 – 1302	Gume, rășini și alte seve și extracte vegetale	75,07
1507 – 1518	Grăsimi și uleiuri de origine vegetală; produse ale disocierii acestora; grăsimi alimentare prelucrate	15123,1
1701 – 1704	Zaharuri și produse zaharoase	17163,4
1801 – 1806	Cacao și preparate din cacao	10582,3
1901 – 1905	Preparate pe bază de cereale, de făină, de amidon, de fecule; produse de patiserie	31065,8
2001 – 2009	Preparate din legume, din fructe sau din alte părți de plante	12810,3
2101 – 2106	Preparate alimentare diverse	23399,7
2201 – 2209	Băuturi, lichide alcoolice și oțet	140625,9
2302 – 2308	Reziduuri și deșeuri ale industriei alimentare	11658,2
2501	Sare (inclusiv sare de masă și sare denaturată) și clorură de sodiu pură, chiar sub formă de soluție apoasă sau cu adaos de agenți antiaglomeranți ori agenți care asigură o bună fluiditate; apă de mare	2586,1

Realizarea programelor naționale de monitorizare

N/o	Denumirea programului național	Nr. de probe/ măsurile planificate 2021	Nr. de probe/ măsurile realizate 2021	Nr. de probe neconforme 2021
1.	Program Național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală, aprobat prin Ordin nr.29 din 25.01 .2021	243	176	23
2.	Program de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, aprobat prin Ordin nr. 30 din 25.01.2021	630	570	9
3.	Program de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import, aprobat prin Ordin nr. 28 din 25.01.2021	941	644	8
4.	Program de monitorizare și supraveghere a furajelor importate, aprobat prin Ordin nr. 27 din 25.01.2021	100	79	-

Analiza datelor prezentate în tabel

- ❖ Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală la import pentru anul 2021 a fost realizat în proporție de 72,42%;
- ❖ Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor la import pentru anul 2021 a fost realizat în proporție de 90,47%;
- ❖ Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței produselor de origine animală din import a fost realizat în proporție de 68,43 %;
- ❖ Programul de monitorizare și supraveghere a furajelor importate a fost realizat în proporție de 79%.

Motivul nerealizării a 100% a programelor este:

- Nu a fost importat numărul de loturi necesar îndeplinirii planului;
- Suprapunerea multor indicatori din programele de monitorizare cu indicatorii controalelor întărite;

Natura neconformităților:

Reziduuri de nitrați – cartofi, varză, dovlecei, pepeni galbeni, pepeni verzi.

Reziduuri de pesticide – struguri, rodie, grapefruit, lămâi, portocale, nectarine, orez, caise (sulfiți).

Cartofi alimentari - bacteria *Clavibacter michiganensis subsp. Sepedonicus* (4 cazuri)

Material lemnos (cherestea) – dăunătorul *Anoplophora spp.* (1 caz)

Material săditor pomicol și viticol – *Agrobacterium tumefaciens* (2 cazuri)

Citrice – dăunătorul *Ceratitis capitata* (2 cazuri)

Carne, carne tocată și ficat de pasăre – detecția bacteriei *Salmonella*;

Drept rezultat al fiecărei neconformități în parte, au fost elaborate ordine privind intensificarea controlului asupra loturilor parvenite de la același producător.

Tabelul 54

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurî întreprinse	Nr. în 2021
1.	Nr. actelor de reținere	323
2.	Nr. de loturi neconforme	40
3.	Nr. de loturi returnate	8

Din totalul loturilor neconforme, 8 au fost returnate în țara de origine.

Tabelul 55

Informație privind returul mărfurilor în anul 2021

Țara care a efectuat returul	Denumirea mărfii	Țara de origine	Cantitatea
Moldova	Miez de nuci	Ucraina	20 tone
Moldova	Miez de nuci	Ucraina	20 tone
Moldova	Bere	Romania	14,4 tone
Moldova	Caise uscate	Turcia	3 tone
Moldova	Miez de nuci	Ucraina	20 tone
Moldova	Arahide	India	26 tone
Moldova	Concentrat de cvas	Federația Rusă	19,17 tone
Moldova	Puier de pește	Ucraina	84 kg

Tipurile de acțiuni:

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control:

Au fost instruiți colaboratorii posturilor de inspecție la frontieră pe următoarele subiecte:

- „Metodologia prelevării probelor și determinarea organismelor dăunătoare după simptome”;
- „Metodologia prelevării probelor pentru produsele de origine animală”;
- „Utilizarea SI LIMS (Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor), pentru inspectorii noi angajați”;
- „Inspecția la frontieră bazată pe risc”;
- „Utilizarea Sistemului Informațional TRACES NT” .

CAPITOLUL 3 Concluzii privind performanța Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor

3.1 Declarația privind performanța generală

Anul 2021 s-a remarcat printr-un progres în atingerea acțiunilor prioritare stabilite în Planul Național Multianual de Control pentru anii 2018-2022 prin sporirea nivelului de profesionalism al inspectorilor implicați în controlul oficial.

Au fost instruiți 675 specialiști, inclusiv 600 inspectori din Subdiviziunile Teritoriale pentru Siguranța Alimentelor.

Implementarea și dezvoltarea Sistemelor Informaționale Automatizate ale Agenției (în baza recomandării Curții de Conturi HKK nr. 63 din 14.12.2020) inclusiv cu *dezvoltarea unui Sistem integrat de management al informațiilor privind siguranța alimentară (SMISA)*, acțiune implementată prin asigurarea funcționalității sistemelor informaționale automatizate ale Agenției, iar dezvoltarea sistemului integrat este în proces de implementare și urmează a fi finalizat până la finele anului 2022.

Până la crearea SIA SMISA, sistemele LIMS și MMSV necesită a fi deservite tehnic, astfel Agenția a încheiat contract de prestare servicii pentru mentenanța și soluționarea erorilor tehnice ale sistemelor până la finele anului 2021, inclusiv 4 luni după expirarea contractului.

Printre progresele înregistrate în anul 2021, se regăsește și **aprobarea pentru export în Uniunea Europeană a primei unități producătoare de înghețată din Republica Moldova, în baza garanțiilor** prezentate și asumate de către Agenție și extinderea listei de unități aprobate pentru exportul în UE a produselor de origine animală (produse de acvacultura).

3.2 Rezultatele auditului intern

În cadrul Agenției a fost creată o unitate responsabilă pentru activitatea de audit intern, care activează în temeiul Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern, Hotărârea Guvernului nr. 600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Hotărârea Guvernului nr. 557/2019 cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern și a Cartei de audit intern, Standardele Naționale de Audit Intern, precum și cadrul legislativ și normativ relevant.

În conformitate cu Legea nr. 229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern, noțiunea de *audit intern* presupune „*activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să adauge valoare și să îmbunătățească activitatea unei entități publice. Auditul intern ajută entitatea publică în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică, evaluând și îmbunătățind eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernare*”.

Misiunea constă în acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial și a sistemului de control oficial din domeniile de activitate ale Agenției, oferind recomandări pentru perfecționarea acestora și contribuind la îmbunătățirea activității Agenției.

În vederea realizării misiunii, în obiectul activității sunt incluse toate sistemele, procesele și activitățile Agenției, evaluând eficiența și eficacitatea sistemului de control intern managerial și sistemul de control oficial, precum și dacă acestea sunt adecvate și funcționează într-un mod care asigură:

- 1) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor;
- 2) conformitatea cu cadrul normativ și cu reglementările interne;
- 3) siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor;
- 4) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale;
- 5) garantarea siguranței alimentelor, supravegherii sanitar-veterinare și fitosanitare;

Un element cheie în asigurarea acoperirii adecvate a domeniilor auditabile este utilizarea eficientă a resurselor. Alocarea resurselor este în mare parte dependentă de:

- natura și dimensiunea universului de audit;
- numărul disponibil de auditori interni;
- nivelul de pregătire și de competență a personalului.

Gradul de acoperire a statului de personal din cadrul unității de audit intern, la finele anului a constituit 80%, iar până la 30 septembrie 2021 gradul de acoperire era de 60%. Un factor important îl reprezintă și costul de înlocuire a personalului (recrutare, angajare, pregătire, acomodare). Un personal înalt calificat, cum este cazul auditorilor interni, implică costuri semnificative pentru entitatea publică, fapt care solicită o abordare adecvată în gestionarea resurselor umane existente, pe aspecte de motivare atât financiară, cât și non-financiară.

Conform Planului anual de activitate, în decursul anului 2021 au fost planificate 5 misiuni de audit. Ținând cont de Planul anual de activitate și de solicitările managementului Agenției, au fost efectuate 4 misiuni de audit planificate și 8 misiuni ad-hoc, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 56

Misiunile de audit realizate pe parcursul anului 2021

Nr.	Misiunile de audit realizate pe parcursul anului 2021
1	01P/2021 „Evaluarea prin prisma controlului intern managerial, a procesului de achiziții publice efectuate de Agenție, în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei Covid-19, inclusiv conformitatea utilizării mijloacelor financiare în acest sens”.
2	02P/2021 „Evaluarea sistemului de control oficial în domeniul laptelui, pe perioada 2019-2020”.
3	03P/2021 „Evaluarea sistemului de control oficial asupra respectării cerințelor legale privind siguranța și calitatea produselor cerealiere, de panificație, patiserie și cofetărie”.
4	04P/2021 „Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora”.
5	01A/2021 „Verificarea activității STSA Chișinău, pe domeniul siguranța alimentelor”.
6	02A/2021 „Evaluarea activității Direcției juridice din cadrul Agenției, prin prisma controlului intern managerial”.
7	03A/2021 „Verificarea activității STSA Soroca”.
8	04A/2021 „Examinarea sesizării nr. G-195/21 din 08.06.2021.
9	05A/2021 „Desfășurarea anchetei de serviciu în legătură cu depistarea reziduurilor de pesticide în rodii”.
10	06A/2021 „Verificarea activității STSA Hîncești (cu raza de acoperire și a raionului Ialoveni)”
11	07A/2021 „Desfășurarea anchetei de serviciu pe marginea depistării indicilor microbiologici (<i>Salmonella Enteritidis</i>), probe de carne de pasăre congelată”.
12	08A/2021 „Verificarea activității STSA Hîncești (cu raza de acoperire și a raionului Ialoveni)”, în urma solicitării deputatului în Parlamentul R.M.

În urma misiunilor efectuate au fost întocmite rapoarte de audit care au reflectat constatările ale situației existente, cauzele și efectele acestora, precum și recomandările înaintate în scopul eficientizării proceselor auditate.

Recomandările înaintate au fost bazate pe constatările auditului intern în timpul misiunilor de audit. Cele mai problematice constatări sunt în domeniul organizării și gestionării activității.

La mai multe misiuni de audit intern efectuate în 2021 și în anii precedenți au fost înaintate recomandări ce țin de elaborarea Planurilor de intervenție/contingență pentru siguranța alimentelor, care este impusă de către legislația RM, și anume:

În conformitate cu p. 61, din Hotărârea Guvernului nr. 680 din 11.07.2018 pentru aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în sectorul alimentar și furajelor, Agenția are următoarele atribuții specifice în situațiile de criză/criză potențială,

4) "elaborează și actualizează planurile de intervenție/contingență în domeniul siguranța alimentelor"

În conformitate cu art. 14, Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor,

(1) "Planurile de contingență elaborate de direcțiile de resort ale autorității competente stabilesc măsuri ce urmează să fie aplicate fără întârziere în cazul în care hrana pentru animale sau produsele alimentare prezintă un risc major pentru oameni sau animale, fie direct fie prin intermediul mediului."

(2) "Planurile de contingență prevăd:

a) autoritățile administrative care urmează să fie implicate;

b) împuternicirile și responsabilitățile acestora;

c) căile și procedurile pentru schimbul de informații dintre autoritățile administrative".

(3) "Autoritatea competentă revizuieste aceste planuri de contingență după caz, în special având în vedere modificările din organizarea autorității competente și experiența, inclusiv experiența dobândită din exercițiile de simulare".

Au fost remarcate constatări comune referitoare la necesitatea instruirii inspectorilor pentru anumite domenii de activitate ale Agenției și evaluarea cunoștințelor acumulate în rezultatul materialului însușit.

Reieșind din misiunea sa, unitatea internă de audit are menirea de a furniza în continuare evaluări independente și obiective ale sistemului de management și control intern din cadrul Agenției și subdiviziunilor din subordinea sa, cu scopul de a oferi asigurare și consiliere, asistând un management corespunzător în atingerea obiectivelor.

Pentru a atinge scopurile menite să asigure o consecutivitate în activitatea Agenției, este necesar ca recomandările de audit să fie implementate în totalitate și să se țină cont de ele în continuare.

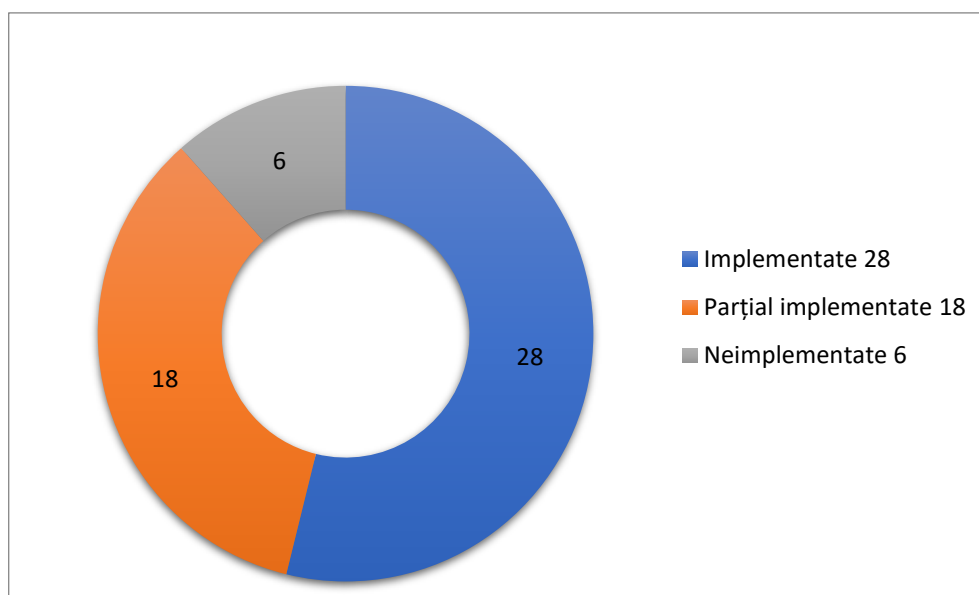
Urmărirea implementării recomandărilor de audit reprezintă etapa finală în cadrul unei misiuni de audit public intern, care se finalizează cu întocmirea Planului de acțiuni de către subdiviziunile auditate.

Urmărirea implementării recomandărilor de audit pe parcursul anului 2021 s-a efectuat în conformitate cu normele în vigoare, aceasta fiind realizată prin:

- solicitarea de la unitățile auditate a informației privind acțiunile realizate în vederea implementării recomandărilor înaintate, precum și a soluționării deficiențelor identificate în timpul misiunii de audit intern;
- examinarea documentelor justificative prezentate de către unitățile auditate în vederea confirmării faptului implementării recomandărilor auditului intern;
- verificarea ulterioară a nivelului de implementare a recomandărilor, însă ieșirea la fața locului, nu a fost posibil de realizat din cauza pandemiei, de aceea a fost solicitat de la unitățile auditate formularul pentru urmărirea recomandărilor de audit.

În total, în rezultatul misiunilor de audit efectuate pe domeniul evaluării sistemului de control oficial din cadrul Agenției și controlul intern managerial în anul 2021 au fost formulate și oferite **52 recomandări**.

Numărul de recomandări înaintate, implementate, parțial implementate și neimplementate pe parcursul anului 2021 sunt prezentate în figura de mai jos.

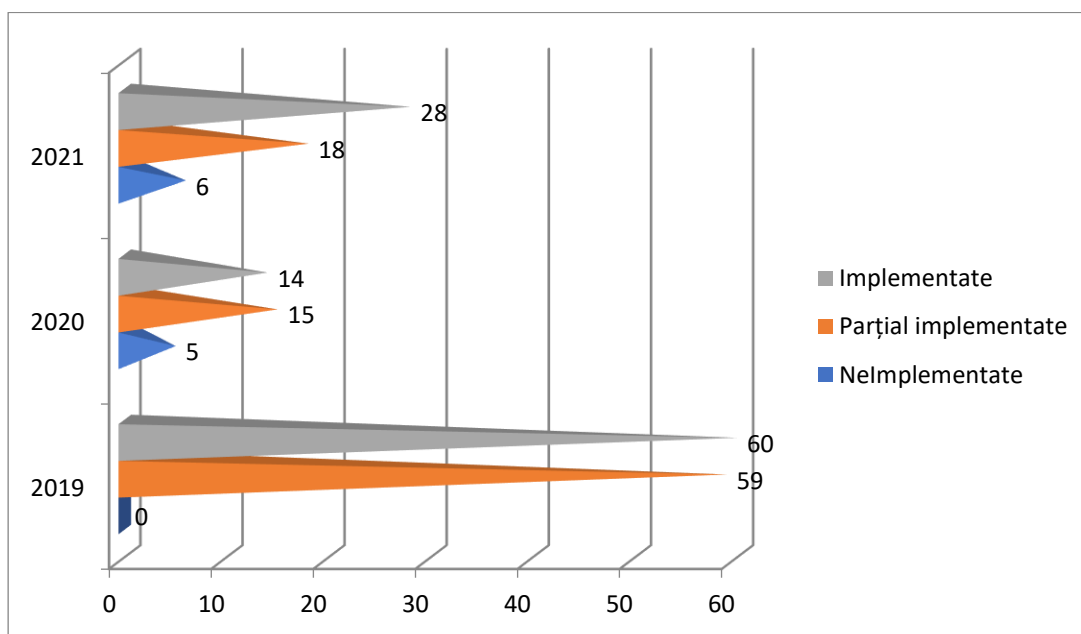

Figura 14 Statutul recomandărilor în urma misiunilor de audit intern

Comparativ:

În anul 2019 au fost efectuate 11 misiuni de audit intern (2 planificate și 9 ad-hoc), iar în urma constatărilor analizate au fost înaintate 119 recomandări, care până la finele anului de raportare au fost implementate 60 recomandări, parțial implementate 59 recomandări.

În anul 2020 au fost efectuate 6 misiuni de audit (3 planificate și 3 ad-hoc), ca rezultat au fost înaintate 34 recomandări, dintre care la finele anului de raportare au fost implementate 14 recomandări, parțial implementate 15 recomandări și neimplementate 5 recomandări.

Figura 15 Rezultatul implementării recomandărilor în urma misiunilor de audit

Recomandările de audit înaintate au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile și să-și îmbunătățească sistemul de control intern managerial, astfel încât de la un audit la altul să fie remarcate anumite progrese, atât la nivel de preocupare, cât și la nivel de acțiuni concrete.

3.3 Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020

Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern/managerial recomandă pentru implementare cerințele, care se conțin în standardele cu privire la sistemele de management ISO 9001 și ISO 17020 acceptate pe plan internațional și în Uniunea Europeană.

Implementarea în cadrul Agenției a Sistemului de Management al Calității (SMC) conform cerințelor Standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 „*Evaluarea conformității. Criterii generale pentru funcționarea diferitelor organisme care efectuează inspecții*” va contribui la transparența activității de inspecție și garantarea siguranței alimentelor, precum și recunoașterea internațională și credibilitatea prin acreditare europeană pe domeniile sale de activitate.

Pentru atingerea obiectivului menționat, pe parcursul anului 2021 au fost examinate 25 proiecte de proceduri și aprobate 20 proceduri după cum urmează:

1. Auditul intern, PG-03/02
2. Modul de înregistrare și examinare a petițiilor, PG-16/2
3. Utilizarea registrului de stat al controalelor de către inspectorii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, PG-18/01
4. Pregătirea și efectuarea controlului oficial pe domeniile de competență ale Agenției PG-19/1
5. Acțiuni întreprinse în cazul hranei neconforme pentru animale, PS/SV-FV-03/01
6. Supravegherea și monitorizarea cazurilor de toxinfecții alimentare, PS/SA-MSD-07/01
7. Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non - animală și hrana pentru animale, PS/SA-MSD-08/01
8. Prelevarea probelor de lapte materie primă PS/SA-PA-06/01
9. Procedura de implementare și monitorizare a planului național de reziduuri la animale vii și produse de origine animală, PS/SA-PA-07/01
10. Înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor de origine non-animală, PS/SA-PV-01/01
11. Pregătirea și efectuarea controlului oficial de stat la unitățile din domeniul fabricării și circulației produselor vitivinicole și a producției alcoolice, PS/SA-PV-03/01
12. Înregistrarea oficială a utilajului tehnologic principal folosit pentru fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari cu eliberarea certificatului de înregistrare, PS/SA-PV-04/01
13. Eliberarea certificatului de inofensivitate privind respectarea limitelor maxime admise (LMA) de reziduuri de pesticide și ale conținutului de nitrați în materia primă și/sau în produsele alimentare de origine vegetală, PS/SA-PV-05/01
14. Metode de prelevare a probelor pentru controlul conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală, PS/SA-PP-04/01
15. Prelevarea probelor de produse alimentare de origine non-animală pentru controlul oficial al nivelurilor de plumb, cadmiu, mercur, staniu anorganic, 3-MCPD și hidrocarburi policiclice aromatice, PS/SA-PP-05/01
16. Prelevarea probelor de produse vitivinicole și de producție alcoolică în cadrul controalelor oficiale de stat, PS/SA-PP-06/01
17. Metode de prelevare a probelor pentru controlul reziduurilor de pesticide din sau de pe plante și produse de origine vegetală PS/SA-PP-07/01
18. Supravegherea și prevenirea răspândirii organismului de importanță fitosanitară *Diabrotica virgifera* le conte (*viermele vestic al rădăcinilor de porumb*), PS/FS-MSD-07/01
19. Controlul privind respectarea cerințelor fitosanitare a ambalajelor din lemn utilizat în comerțul internațional, PS/FS-AL-01/01
20. Ocuparea și numirea în funcție în cadrul Agenției a personalului cu categoria postului: «ps» – post de specialitate și «pdtafap» - post de deservire tehnică ce asigură funcționarea autorităților publice, PS-RU-01/02

Totodată, s-a actualizat Lista centralizatoare a documentației sistemului de management (144 proceduri, dintre care 19 - proceduri generale și 125 - proceduri specifice).

Testările de laborator pentru îndeplinirea programelor de supraveghere și monitorizare aprobate anual prin Ordinul Agenției, sunt asigurate de către laboratoarele la care Agenția exercită calitatea de fondator, conform HG nr. 600 din 27.06.2018 „cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor”:

1. I.P. „Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”, a cărui statut a fost aprobat prin HG nr.1211 din 05.12.2018;
2. I.P. „Laboratorul Central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”, statut aprobat prin HG nr.1210 din 05.12.2018;
3. I.P. „Laboratorul Central Fitosanitar”, statut aprobat prin HG nr.1209 din 05.12.2018.

În anul 2021, în scopul realizării programelor de supraveghere și monitorizare pentru îndeplinirea atribuțiilor Agenției, a fost asigurată contractarea serviciilor de laborator în 15 laboratoare naționale/internaționale, pentru investigarea indicatorilor care nu sunt acreditați în laboratoarele de referință:

- ÎS „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”;
- SC „Imunotehnomed” S.R.L.;
- IP „Institutul de Chimie”;
- Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor Timișoara, România;
- Direcția sanitar - veterinară și pentru siguranța alimentelor Bacău, România;
- Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor Constanța, România;
- Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor Cluj, România;
- Institutul de igienă și Sănătate publică Veterinară din București, România;
- Synlab Analytics and Services Austria GmbH;
- Eurofins Food Testing București, România;
- Agro Bio Laboratory, S.R.L., Bari, Italia;
- Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice, Râmnicu Vâlcea, România;
- Institutul pentru Controlul produselor biologice și medicamentelor de uz veterinar, România;
- Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor Iași, România.
- IP „Institutul de Chimie”, mun. Chișinău, str. Academiei 3;

Pentru un management complet al laboratoarelor, începând cu anul 2016, a fost lansate Sistemele Informaționale Automatizate (SIA): LIMS - Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor și MMSV – Managementul Măsurilor Sanitar-Veterinare, care reprezintă elementul esențial în calitatea actului analitic și prelucrarea informațiilor de laborator, atât în domeniul sanitar-veterinar, cât și cel al siguranței alimentelor, iar pe parcursul anului 2021 a urmat menținerea dezvoltării sistemelor și conectarea Laboratoarelor desemnate pentru îndeplinirea investigațiilor de laborator la nivel național la sistemul LIMS și emiterea rezultatelor investigațiilor de laborator prin sistemul automatizat LIMS.

3.4 Comunicarea cu mass-media

Transparența activității Agenției este asigurată prin comunicarea cu mass-media, prin diferite forme de comunicare: pagina web, materiale publicate, participarea reprezentanților Agenției la emisiuni radio și TV, conferințe de presă etc. În anul 2021 au fost publicate 138 de comunicate ce țin de domeniile de activitate ale Agenției care pot fi accesate pe pagina la următorul link <http://ansa.gov.md/ro/serviciul-de-presa>.

De asemenea, prin materialele publicate s-a adus la cunoștința publicului despre activitatea Agenției, încălcările comise de diferite părți (agenți economici, consumatori, inspectori), consecințele și pericolele la care se supun.

Materialele publicate au drept scop informarea populației în diverse domenii, cum ar fi:

- depistarea neconformităților în sectorul alimentar;
- acțiunile întreprinse în cazul neconformităților depistate;
- rezultatele examenelor de laborator în domeniul siguranței alimentelor;
- situația epizootică în țară și la nivel mondial;
- activitățile de control și eradicare a focarelor de boală;
- avertizări și măsuri de combatere a dăunătorilor sezonieri;
- recomandări în adresa producătorilor;
- recomandări în adresa consumatorilor;
- actualizări/ modificări ale actelor normative.

La fel au fost organizate 8 întrevederi cu reprezentanții Asociațiilor mediului de afaceri cu participarea conducerii Agenției. Agenția participă activ la acordarea interviurilor pentru elucidarea circumstanțelor pentru posturile mass-media astfel au fost acordate 17 interviuri de la diferite posturi de televiziune de către reprezentanții Agenției.

Pe parcursul anului 2021, s-au desfășurat 14 evenimente și întrevederi de lucru și de nivel înalt, atât în format fizic, cât și on-line.

În cadrul exercitării statutului de parte la unele acorduri reprezentanții Agenției au participat la 5 întruniri de lucru și de nivel înalt.

3.5 Cooperarea internațională

În procesul implementării obiectivelor de dezvoltare a sectorului în vederea atingerii unui nivel înalt al siguranței alimentelor și al intereselor consumatorilor privind siguranța alimentelor prin diversitatea aprovizionării cu produse alimentare și accesarea la piețe de desfacere externe, în special la cele din Uniunea Europeană (Hotărârea Guvernului nr. 1150 din 20 decembrie 2017 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022”), precum și în contextul angajamentelor de integrare europeană stabilite în Acordul de Asociere Republica Moldova și Uniunea Europeană, pe parcursul anului 2021, cooperarea internațională în domeniile gestionate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor s-a bazat pe următoarele obiective de dezvoltare ale politicii naționale:

- **Consolidarea cadrului legislativ și normativ și al standardelor naționale** pentru ajustarea acestora la modificările operate în actele Uniunii Europene de referință;
- **Consolidarea capacităților instituțiilor implicate în controlul produselor alimentare**, precum dezvoltarea unei colaborări coordonate și armonizate între acestea, în vederea asigurării unei gestionări integrate a alimentelor pe întreg lanțul alimentar;
- **Elaborarea și implementarea procedurilor bazate pe analiza riscului** atât pentru piețele interne, cât și pentru import/export, în vederea asigurării valorificării efective a resurselor și a gestionării mai bune a riscurilor;

- **Fortificarea procesului decizional în baza analizei riscurilor**, inclusiv a capacităților de evaluare a riscurilor;
- **Consolidarea rolurilor și responsabilităților părților interesate de managementul controlului produselor alimentare** pentru asigurarea înțelegerii adecvate și a competențelor în gestionarea siguranței alimentelor pe întreg lanțul alimentar ș.a.

I. PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ

În anul 2021, valorificarea asistenței externe de către Agenție a continuat, în mare parte, prin intermediul diverselor platforme on-line datorită pandemiei COVID-19. În aceste condiții, partenerii principali cu care Agenția a dezvoltat relații de cooperare au fost: Uniunea Europeană, Grupul Băncii Mondiale, inclusiv Corporația Financiară Internațională (IFC), Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO), Guvernul Statelor Unite ale Americii, Guvernele Suediei, Cehiei, ș.a.

Următoarele proiecte și programe de asistență externă au fost implementate pe parcursul 2021, cu suportul partenerilor de dezvoltare:

1. Proiectul TWINNING: „Sprijin continuu pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentelor în Republica Moldova”

Proiectul TWINNING susține consolidarea capacităților instituționale ale 3 instituții publice naționale (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură), având drept scop general programarea și implementarea politicilor în domeniul agriculturii, dezvoltării rurale și siguranței alimentelor și a standardelor de siguranță și calitate a produselor alimentare.

Perioada de implementare: 24 de luni, de la 1 septembrie 2020 până la 1 august 2022

Buget total: 2 000 000 EUR

Implementatori:

- Agrarmarkt Austria (AMA), Austria
- Serviciul de Stat Alimentar și Veterinar al Republicii Lituania
- Agenția pentru Restructurarea și Modernizarea Agriculturii, Polonia

Beneficiari:

- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
- Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Activitățile desfășurate:

Pe parcursul anului 2021, în cadrul componentelor I și V ale proiectului destinate Agenției, experții Serviciul de Stat Alimentar și Veterinar din Lituania au implementat diverse activități întru susținerea capacităților Agenției, precum și ale operatorilor din business-ul alimentar, în vederea conformării la cerințele și standardele Uniunii Europene și susținerii misiunilor de audit ale DG SANTE, Comisia Europeană. În total, au avut loc **20 misiuni ale experților TWINNING**, fiind desfășurate următoarele activități:

1. evaluarea legislației referitoare la animale vii și produse de origine animală;
2. evaluarea Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor pentru anul 2020 pentru carnea de pasăre, ouă, lapte, precum și elaborarea și aprobarea unei Proceduri pentru implementarea Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor pentru produsele de origine animală;
3. aplicarea măsurilor pentru facilitarea tranzitului/exportului de produse de origine animală (carne și ouă de pasăre și produse compuse cu conținut de lapte, produse lactate) prin/către statele-membre ale Uniunii Europene;
4. analiza procesului de evaluare, monitorizare și supraveghere a riscurilor pentru produsele alimentare;

5. misiuni de evaluare la 6 unități producătoare de produse lactate, carne, ouă de pasăre, în scopul pregătirii pentru corespunderea la cerințele Uniunii Europene privind tranzitul/exportul acestor produse prin/către statele-membre UE.

Au fost organizate misiuni de evaluare similare auditurilor DG SANTE ale Comisiei Europene, în rezultatul cărora au fost oferite recomandări pentru îmbunătățirea controlului oficial și recomandări pentru operatori economici.

În cadrul proiectului, pe parcursul anului de referință, au fost organizate instruirii pentru inspectorii Agenției la nivel central și teritorial, operatori din domeniul alimentar și reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, după cum urmează:

1. Atelierul de lucru „Implementarea standardelor de calitate a cărnii de pasăre și controlul oficial”, la care au participat 14 reprezentanți ai companiilor din sectorul avicol, 18 reprezentanți ai Agenției și MADRM (20 mai 2021, on-line);

2. Seminarul de instruire „Controlul oficial al produselor compuse destinate exportului în UE”, în cadrul căruia au participat 34 reprezentanți ai Agenției, 19 operatori economici producători de produse compuse (30 iunie 2021, on-line);

3. Instruirea „Cerințe de sănătate, protecție și bunăstare a găinilor ouătoare și a puilor destinați producției de carne”, în cadrul căreia 72 de specialiști din cadrul Agenției au fost instruiți referitor la desfășurarea controalelor oficiale în exploatațiile de păsări (15 iulie 2021, on-line);

4. Seminarul de instruire „Implementarea Planului Național de Monitorizare a Reziduurilor” și „Procedura privind prelevarea probelor pentru reziduuri în produse de origine animală”, cu participarea a 108 reprezentanți ai Agenției (8-9 iulie 2021, on-line);

5. În perioada 06-11 septembrie 2021, a avut loc **Vizita de studiu în Lituania**, la care au participat 5 reprezentanți ai Agenției și 1 reprezentant al I.P. CRDV. În cadrul vizitei de studiu, aceștia au făcut cunoștință cu activitatea a patru unități (fabrica de creștere a puilor broileri, abator, unitate de producere a semifabricatelor din carne de pasăre, unitatea de producere a peștelui, de producere a produselor din ouă, și de producere a produselor de panificație), au vizitat un post de inspecție la frontieră, Serviciul Alimentar și Veterinar de Stat și Institutul Național pentru Evaluarea Riscurilor Alimentare și Veterinare. În urma vizitelor la unitățile de producere, a fost evaluat nivelul de implementare a programelor de autocontrol ale operatorilor economici mari din domeniul alimentar. Vizita reprezentantului I.P. CRDV a avut impact pozitiv în instruirea pentru utilizarea echipamentului LC-MS-MS pentru determinarea reziduurilor prin metoda multireziduală în produse de origine animală.

De la începutul implementării proiectului Twinning, au avut loc **25 de misiuni** de asistență pentru Agenție.

2. Acordul de grant „Sprijin pentru măsurile de protecție luate împotriva Pestei Porcine Africane (PPA) în Moldova”.

Scopul programului constă în eradicarea focarelor actuale de Peste Porcină Africană, obținerea unui statut epizootic favorabil, precum și combaterea posibilităților de introducere a virusului PPA în țară și asigurarea detectării timpurii a prezenței virusului dat în stocurile domestice de porci și mistreți.

Perioada de implementare: 1 ianuarie 2021 – 31 decembrie 2021

Buget eligibil: 41 850, 00 mii EUR

Donator: Uniunea Europeană

Implementator: Comisia Europeană

Activitățile desfășurate:

Acordul dat se referă la rambursarea costurilor eligibile pentru eșantionare, testare ELISA și PCR, campanii de informare și alte activități relevante combaterii unui statut epizootic favorabil pentru PPA și combaterea posibilităților de introducere a acestui virus în țară.

Programul de sprijin din partea Comisiei Europene a fost implementat pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind aplicat porcilor din ferme și gospodării (supraveghere pasivă), porci cu

caracteristici ale clinicii PPA, tuturor mistreții găsiți morți în pădure sau ca urmare a accidentelor rutiere (supraveghere pasivă), precum și mistreților vânați (supraveghere activă).

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a aplicat pentru o nouă finanțare a programului dat, în anul 2022.

3. Contractul „Furnizarea de truse de diagnostic de laborator către Laboratorul Național de Referință al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor”/Programul “Dezvoltarea zonelor rurale din Republica Moldova”

Obiectivul general al acestui proiect este de a ajuta personalul laboratorului în validarea metodelor și efectuarea competenței/testarea inelelor și livrarea kiturilor de diagnostic la laboratorul național de referință al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în sprijinul implementării monitorizării și supravegherii anuale program pentru boli de animale.

Perioada de implementare: 2018-2020, extins până în martie 2022

Bugetul total al proiectului: 196 496,13 EUR

Donator: Uniunea Europeană

Implementator: Comisia Europeană

Activitățile desfășurate:

Supportul dat sprijină capacitățile de monitorizare și supraveghere a bolilor la animale (Gripa Aviară, Boala Newcastle, Salmonella și Peste Porcină Africană), în scopul consolidării controalelor oficiale asupra unităților agroalimentare.

Sub auspiciul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, în perioada iunie 2018-mai 2019, a fost organizată licitația pentru procurarea consumabilelor pentru Centrul Republican de Diagnostică Veterinară (I.P. CRDV). Începând cu luna iulie 2020, I.P. CRDV recepționează seturi de diagnostic pentru investigații de laborator pentru supravegherea mai multor boli la animale. Livrarile constau din 2 loturi de produse: Lotul 1 care se refera la medii și kituri pentru bacteriologie în suma de 14705.13 EUR și Lotul 5 care se refera la seturi de diagnostic pentru determinarea Gripei Aviare, Bolii de Newcastle și Pestei Porcine Africane în suma de 181,791,00 EUR. Bugetul total al proiectului este de 196 496,13 EUR.

Din motiv că, costurile planificate inițial în 2018 nu mai erau actuale în anul 2021, Agenția a solicitat Delegației Uniunii Europene replanificarea bugetului și valorificarea surselor disponibile din proiect, prin extinderea spectrului de utilizare a seturilor pentru alte boli incluse în programul acțiunilor strategice pentru supravegherea sănătății animalelor.

Pe parcursul anului 2021, au fost coordonate acțiuni ce au permis ca bugetul pentru finanțare să poată acoperi alte tipuri de seturi de diagnostic decât cele planificate inițial. Astfel, după cum a fost evaluat inițial că 70 % din bugetul planificat pentru implementarea proiectului nu putea fi valorificat, după operarea modificărilor 85% din bugetul acestui proiect va putea fi utilizat și vor acoperi livrarea de seturi de diagnostic pentru supravegherea bolilor la animale prin utilizarea metodelor PCR pentru Febra Aftoasă, Pesta Porcină Clasică, Boala limbii albastre, Dermatoza nodulară.

Prin urmare, au fost planificate 3 livrări de seturi de diagnostic în anul de referință. Ultima livrare a seturilor de diagnostic va fi efectuată până la finele lunii februarie 2022.

4. Acordul între Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova și ANSVSA a României privind acordarea de asistență financiară nerambursabilă pentru realizarea supravegherii, controlului și eradicării rabiei la vulpe în zona – tampon stabilită pe teritoriul Republicii Moldova.

Obiectivul general al programului dat constă în acordarea unei alocări financiare pentru achiziționarea și distribuția momelilor cu vaccin antirabic pentru imunizarea vulpilor, precum și pentru testele de laborator efectuate pentru diagnosticarea rabiei, monitorizarea ingestiei vaccinului, determinarea eficienței vaccinării antirabice și determinarea titrului viral. Aceste activități se încadrează în asistența Uniunii Europene pentru implementarea Programului de vaccinare anti-rabie, pentru o suprafață de 50 km la granița cu România pe teritoriul Republicii Moldova (pe o lungime de 12.700 km2).

Perioada de implementare: 2020-2021

Bugetul total: 670 mii EUR

Donator: Uniunea Europeană

Implementator: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova și Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor din România (A.N.S.V.S.A)

Activitățile desfășurate:

Programul de vaccinare antirabică orală a vulpilor din mediul silvatic a fost implementat în zona tampon de 50 km pe interiorul Republicii Moldova, la granița cu România, în 25 raioane: Brinceni, Ocnîța, Edineț, Dondușeni, Rîșcani, Drochia, Glodeni, Bălți, Fălești, Sîngerei, Ungheni, Telenești, Călărași, Strășeni, Hîncești, Ialoveni, Leova, Cimișlia, Cantemir, Basarabeasca, Cahul, UTA Găgăuzia, Taraclia, Chișinău, Nisporeni.

Agenția a desfășurat o campanie de vaccinare antirabică la vulpi prin distribuție aeriană a momelilor vaccinale (3 - 8 octombrie 2021) și activitățile conexe acestea pe o suprafață eligibilă de 13039 km² (așa numita zona „tampon” de 50 km în interiorul Republicii Moldova de la granița cu România). ANSVSA a virat rambursarea cheltuielilor către Republica Moldova pentru campaniile desfășurate în anul 2020.

Ca urmare a 2 ani de implementare a Programului, numărul cazurilor de rabie în această zonă tampon a scăzut cu 67%. În anul de referință, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a purtat discuții cu Partea Română și Comisiei Europene despre posibilitatea de a extinde aria de implementare a acestui program pe întreg teritoriul Republicii Moldova, decizia finală urmând a fi comunicată de către Comisia Europeană în perioada imediat următoare.

5. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P).

În suportul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Proiectul MAC-P a desfășurat activități de consolidare a managementului siguranței alimentelor, prin componenta I a proiectului. **Obiectivul principal** al acestui sprijin a constat în consolidarea capacității Republicii Moldova de a gestiona agenda privind siguranța alimentelor.

Perioada de implementare: 2012 - extins până la 30 iunie 2021

Buget pentru Componenta I: 12 milioane USD.

Donator: Banca Mondială, Fondul Global de Mediu, Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (SIDA)

Implementator: Unitatea Consolidată de Implementare și Monitorizare a Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA)

Activitățile desfășurate:

- Sediul Agenției a fost reconstruit, reprezentând o concentrare a tuturor autorităților implicate în controlul sanitar veterinar, fitosanitar și al siguranței alimentelor într-o singură locație. Clădirea a fost pusă în funcțiune în decembrie 2015, iar până în ianuarie 2017 au fost achiziționate mobilierul, echipamentele IT și altele;

- construcția, dotarea cu echipament și darea în exploatare a patru puncte de control sanitar-veterinar și fitosanitar (PIF-ri) la frontieră: PIF Criva, PIF Tudora, PIF Giurgiulești și PIF Leușeni. Acestea permit efectuarea inspecțiilor și eșantionărilor produselor supuse supravegherii sanitare și fitosanitare, în conformitate cu legislația națională în vigoare și standardele UE și internaționale. Suplimentar, grație realocărilor din cadrul MAC-P și extinderii termenului de implementare până la 30 iunie 2021, alte două PIF-ri trebuiau să fie construite. La momentul de față, la PCF Sculeni au început lucrările de construcție, cât privește PCF Otaci din motivul că nu a fost identificat terenul pentru construcții, s-a decis renunțarea la acest obiectiv și din sursele planificate va fi procurat echipament de laborator;

- elaborarea și punerea în funcțiune a 3 sisteme de management informațional în domeniul siguranței alimentelor (SIA “Managementul Măsurilor Sanitar - Veterinare Strategice” (MMSV), Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor (LIMS)) ș.a.;

- acordarea suportului pentru acreditarea a 5 metode la Laboratorul „Sănătate Animală” și 7 metode la Laboratorul „Siguranța Alimentelor” din cadrul CRDV. Ambele laboratoare au fost dotate cu echipament necesar și reagenți, fiind asigurată și instruirea specialiștilor implicați în activitatea acestora;

- reconstrucția Laboratorului de încercări calitatea și sănătatea plantelor, furajelor și produselor alimentare Bălți. Reconstrucția a fost finalizată și dată în exploatare în 2018. Echipamentul și mobilierul specializat de laborator au fost procurate;

- construcția Laboratorului de încercări calitatea și sănătatea plantelor, furajelor și produselor alimentare Cahul a fost finalizată. Echipamentul și mobilierul specializat de laborator au fost procurate;

- procurarea echipamentului suplimentar pentru Centrul Republican de Diagnostică Veterinară (CRDV) (domeniul Sănătate Animală și Siguranță Alimentelor) este în proces (specificările elaborate și aprobate, licitația lansată).

Pe parcursul anului 2021, cu suportul proiectului au fost dotate cu utilaj, echipament necesar și mobilier, laboratoarele din Bălți și Cahul, a cărui fondator este Agenția.

De asemenea, de echipamentul necesar pentru determinarea parametrilor în lapte, a beneficiat și Laboratorul din cadrul I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar.

La începutul anului 2022, urmează să fie dat în exploatare un nou Post de inspecție la frontieră, construit și dotat cu suportul asistenței oferite de proiect.

6. Proiectul “Climatul Investițional al Moldovei”.

Obiectivul principal al componentei agricole a proiectului dat este îmbunătățirea accesului produselor autohtone la piețele Uniunii Europene, prin conformarea la cerințele acestor piețe.

Perioada de implementare: 2016-2019 (faza I), octombrie 2019-iunie 2023 (faza II)

Buget: 2,8 mln dolari SUA (buget pentru faza a II-a)

Donator: Guvernul Suediei.

Implementator: Corporația Financiară Internațională (IFC)/Grupul Băncii Mondiale.

Activitățile desfășurate:

În perioada 2016-2019, activitățile de sprijin pentru Agenție s-au axat pe următoarele două domenii: (I) fortificarea capacităților instituționale ale Agenției privind evaluarea riscurilor, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și (II) susținerea conformării cu cerințele UE a sectoarelor de produse de origine animală, inclusiv ouă, carne de pasăre și produse lactate.

- a fost acordat suport la elaborarea Strategiei Naționale de Siguranță a Alimentelor pentru perioada 2019-2023;

- **în domeniul introducerii sistemului nou de inspecții la frontieră bazat pe evaluarea riscurilor**, a fost elaborat Planul de prelevare a probelor pentru produsele de origine animală în baza evaluării riscurilor pentru anul 2017; au fost revizuite procedurile noi pentru inspectorii de frontieră, și ulterior desfășurate instruirii pentru aceștia în baza noului plan și a procedurilor aprobate. Din 2017, serviciul de frontieră al Agenției activează în baza noului plan de prelevare a probelor și noilor proceduri de prelevare.

- asistența tehnică în vederea **conformării la cerințele UE pentru exportul ouălor și cărnii de pasăre** a inclus următoarele: (i) în domeniul asigurării biosecurității fermelor de păsări au fost revizuite procedurile de control și elaborate propuneri de îmbunătățire; a fost elaborat manualul pe biosecuritate pentru producătorii de carne de pasăre; au fost desfășurate instruirii pentru inspectorii și producătorii. (ii) în domeniul asigurării trasabilității la fermele de păsări a fost elaborat manualul privind trasabilitatea la fermele de păsări și efectuate instruirii pentru producători.

- **pentru sectorul de lapte/produse lactate**, au fost analizate constrângerile și elaborat Planul de Acțiuni pentru accesarea piețelor UE cu produse lactate moldovenești. Planul a fost consultat cu toți actorii publici și privați și în mai 2020 a fost aprobat de instituțiile de stat, conform competențelor. Ulterior, a fost elaborat proiectul Programului de Monitorizare a Laptelui Crud aliniat

la cerințele UE, de asemenea consultat cu mediul privat și autoritățile, care urmează să adopte varianta optimă a acestuia.

- în scopul **fortificării capacităților Agenției de evaluare a riscurilor**, a fost elaborată o prezentare video privind practicile internaționale în domeniul evaluării riscurilor. A fost elaborat, de asemenea, conceptul de funcționare a unității de evaluare a riscurilor în cadrul Agenției și Regulamentului de funcționare a acesteia, ambele adoptate de Agenției în urma consultărilor. Au fost instruiți 20 colaboratori ai Agenției în domeniul evaluării riscurilor. A fost elaborată Metodologia controlului de stat în bază de riscuri pentru domeniile de competență ale Agenției, adoptată în urma consultărilor.

- A fost elaborat un întreg set de liste de verificare pentru toate domeniile de competență ale Agenției, pentru controlul de stat al activității de antreprenor, aprobate conform procedurii.

Odată cu inițierea fazei II a proiectului (noiembrie 2019), activitățile în suportul Agenției au continuat în următoarele domenii:

- A fost elaborat un **Studiu de evaluare a capacităților laboratorului național de referință (CRDV)** în vederea racordării cu cerințele de accesare a piețelor UE cu produse de origine animală, identificarea lacunelor existente, și elaborarea unui plan de acțiuni pentru asigurarea implementării și aplicării metodelor de laborator cerute de UE. În prezent, sunt contractați prestatori de servicii pentru organizarea instruirilor prevăzute în vederea implementării metodelor de laborator necesare.

- În baza conceptului de monitorizare a laptelui crud elaborat anterior (faza I a proiectului), în 2020 a fost inițiată elaborarea unui document legislativ de punere în aplicare a **mecanismului de implementare a Programului național de monitorizare a calității laptelui crud**. În prezent documentul este finalizat și în proces de discuție cu instituțiile responsabile.

- Au fost demarate activitățile de inițiere a unui **Studiu de fezabilitate pentru crearea unei unități de procesare a deșeurilor animaliere** în Republica Moldova în susținerea eforturilor Guvernului de a investi într-un sistem de management a deșeurilor animaliere conform cerințelor UE. La moment, a fost selectată compania de consultanță care va efectua studiul de fezabilitate, demararea căruia este prevăzută în februarie 2021.

- În scopul îmbunătățirii nivelului de pregătire a întreprinderilor de producere a ouălor și cărnii de pasăre pentru export în UE, proiectul a inițiat discuții cu asociațiile și întreprinderile din aceste sectoare în vederea implementării unui program de asistență în atingerea conformității cu cerințele UE pentru exportul acestor produse. Au fost selectate întreprinderile participante, iar programul va fi implementat pe parcursul anului 2021.

- Au fost elaborate conceptele tehnice și regulamentele **sistemelor informaționale actuale deținute de Agenție – MMSV, LIMS și Registrul Fitosanitar**, în scopul aprobării acestora prin Hotărâre de Guvern și punerea în legalitate a sistemelor respective, ca etapa pregătitoare pentru modernizarea lor. Proiectul Hotărârii de Guvern cu toate anexele a trecut toate etapele de consultare și avizare și urmează a fi aprobat.

- A fost elaborat și validat cu Agenția, STISC și eGov **Conceptul modernizării și integrării sistemelor SITA, MMSV și LIMS**, precum și elaborate specificațiile tehnice, cerințele funcționale și non-funcționale pentru contractarea lucrărilor de dezvoltare IT. Concursul de selectare a companiei IT este în desfășurare, acordarea contractului fiind posibilă imediat după semnarea de către Guvern a Acordului de Cooperare cu IFC (semnarea a fost aprobată prin HG).

În anul 2021, s-au desfășurat mai multe întâlniri de lucru, consultări tehnice cu experții Băcii Mondiale și ai IFC, atât cu prezență fizică, cât și în format online.

Astfel, a fost elaborat și prezentat factorilor de decizie (MAIA, ANSA, ME ș.a.) **Studiul de fezabilitate pentru unitatea de prelucrare a subproduselor de origine animală**, inclusiv mai multe modele operaționale și tehnice pentru viitoarea fabrică de prelucrare a deșeurilor de origine animală.

A fost, de asemenea, revizuit și prezentat pentru definitivare și promovare **proiectul normativ elaborat anterior referitor la reglementarea implementării unui mecanism național de monitorizare a calitatii laptelui crud**.

Continuă activitățile privind modernizarea și integrarea sistemelor informaționale ale Agenției, precum și suportul agenților economici pentru obținerea către aceștia a dreptului de export în Uniunea Europeană a produselor de origine animală.

7. Proiectul regional „Strategii privind reducerea risipei și deșeurilor alimentare”.

Obiectiv: Combaterea risipei de alimente și deșeurilor alimentare în ariile de implementare a programului, reducerii contribuției naționale la schimbările climatice și atenuarea presiunii asupra sistemelor alimentare naționale.

Perioada de implementare: august 2018 – 31 iulie 2021

Buget: 320.000 dolari SUA (buget pentru 4 țări)

Donator: Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO)

Activitățile desfășurate:

Specialiștii Agenției au participat la prima sesiune (în format online) din cadrul Cursului de instruire “Contribuții la durabilitatea sistemelor alimentare prin sisteme de management a calității și siguranță și diminuarea risipei alimentare”, unde s-au familiarizat cu conceptul și principiile de bază. Cea de-a doua sesiune de instruire s-a axat pe aplicarea cunoștințelor teoretice obținute (studii de caz).

8. Proiectul regional „Suport pentru consolidarea supravegherii naționale a pesticidelor la plante și sistemul de certificare fitosanitară”.

Proiectul își propune să contribuie la crearea unui mediu favorabil ca să asigure activitatea eficientă a Organizației Naționale pentru Protecția Plantelor (NPPO), necesară sistemelor durabile și rezistente la climă, pentru a face față amenințărilor provocate de dăunătorii plantelor din lanțul alimentar și pentru a facilita piața și comerțul produselor agricole.

Perioada de implementare: februarie 2019 – 31 decembrie 2021

Buget: 388 000 dolari SUA (buget pentru 7 țări)

Donator: Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO)

Activitățile desfășurate:

- Petrecerea unui set de instruiți la care au participat reprezentanți din aparatul central al Agenției și membrii laboratoarelor de referință;
- Atelierul de instruire pentru specialiștii I.P. Laboratorul Fitosanitar Central în scopul dezvoltării capacităților de diagnostic a *Synchytrium endobioticum* și identificarea moleculară a *Xylella fastidiosa* (Chișinău, 25-27 februarie 2020);

În anul 2021, Agenția a primit un lot de Manuale ale inspectorului privind supravegherea organismelor dăunătoare specifice, inclusiv: 150 - exemplare în limba rusă, 150 - limba română și 10 exemplare în limba engleză.

9. Proiectul „Suport instituțional în agricultura ecologică din Republica Moldova”.

Proiectul se bazează pe rezultatele obținute din proiectul anterior focusat pe dezvoltarea agriculturii ecologice în Republica Moldova și pe necesitatea de consolidare a administrației de stat responsabile de acest sector.

Perioada de implementare: iunie 2017-iunie 2021

Buget: aprox. 630 000 EURO (15 900 000 CZK)

Donator: Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CzDA)

Implementator: Institutul Central pentru Supraveghere și Control din Agricultură (UKZUZ)

Activitățile desfășurate pe parcursul anilor 2017-2019:

- organizarea a 8 vizite de studiu la instituții din străinătate, specializate în domeniul agriculturii ecologice;
- acordarea suportului pentru participarea la evenimente internaționale (Simposium internațional privind progresele recente în domeniul analizei alimentare (RAFA) în 2017 și 2019, Congresul Organic Internațional BIOFACH (Germania) în 2018 și 2019);

- organizarea a 17 misiuni de experți (întâlniri tehnice cu partenerii privind implementarea proiectului, workshop-uri pentru parteneri, seminare, zile în teritoriu);
- organizarea, în perioada 18-22 martie 2019, în Republica Cehă, a unei vizite de studiu privind efectuarea controalelor;
- organizarea, în perioada 20-24 mai 2019, în incinta Agenției, a instruirii privind „Efectuarea controalelor în sectorul agriculturii ecologice” (56 participanți);
- organizarea, la 6 iunie 2019, în cadrul Zilelor Câmpului, a seminarului „Agricultura ecologică”, la care au participat 110 persoane;
- organizarea seminarului „Semințele bio”, la 5 mai 2019, la care au luat parte reprezentanții Agenției, producătorii de semințe ș.a.;
- organizarea vizitei de studiu privind controlul oficial al reziduurilor de pesticide (17-20 iunie 2019, Republica Cehă);
- organizarea Zilelor Câmpului în domeniul agriculturii ecologice (5-7 iunie 2019).
- proiectul a contribuit de asemenea la publicarea broșurii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova, în limbile română și engleză, care a fost elaborată de către Agenție în 2019.
- achiziționarea echipamentelor de laborator pentru Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului, în valoare de 19162,58 EUR;
- achiziționarea **Manualului online privind pesticidele** pentru Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului (540,63 EUR);
- acordarea Centrului Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului materiale pentru instruire (video), cum sunt: i) „Testări agro-chimice ale solurilor agricole”, ii) „Testarea varietății de grâu”, iii) „Determinarea metalelor grele în furaje”, iv) „Determinarea reziduurilor de pesticide”;
- susținerea participării la 1 eveniment internațional - Congresul și Târgul Internațional privind Agricultura Ecologică BIOFACH în NUREMBERG (12-15 februarie 2020);
- elaborarea a celei de-a doua publicații, care prezintă rezultatele testărilor efectuate în Moldova pentru a verifica pretabilitatea soiurilor selectate de grâu de toamnă cultivate în sistemul de agricultură ecologică (AE).
- elaborarea **Publicației ”Produsele de uz fitosanitar și fertilizanți permise pentru utilizare în agricultura ecologică”** (Chișinău, 2020);
- Cu suportul proiectului” Suportul instituțional în agricultura ecologică din Republica Moldova”, mănăstirea de la Zăbriceni a primit suport pentru înființarea loturilor demonstrative, atât cu plante medicinale cât și cu culturi minoritare. Scopul acestor loturi este de a promova cultura practicării agriculturii ecologice și consumul de produse ecologice.

În anul 2021, cu suportul proiectului au fost elaborate broșuri și distribuite subdiviziunilor de profil din cadrul Agenției, după cum urmează:

- Produse de uz fitosanitar și fertilizanți permise pentru utilizarea în agricultura ecologică;
- Grâu de toamnă. Rezultatele privind testările pilot în 2019;
- Publicație privind recomandările în domeniul varietăților potrivite în agricultura organică (engl.);
- Buletin privind Agricultura Ecologică din RM (ro și engl.).

La 26 mai 2021, reprezentanții Agenției au luat parte la instruirea on-line ”Inspecția și supravegherea în agricultura ecologică”.

Proiectul a elaborat „Anuarul privind Agricultura Organică din Republica Moldova pentru anul 2020. Ediția2”, care a fost prezentat instituțiilor beneficiare ale acestuia.

10. Proiectul regional FAO „Îmbunătățirea sistemelor naționale de siguranță a alimentelor și dezvoltarea cooperării regionale” GCP/REP/062/TUR

Scopul general al proiectului FAO constă în dezvoltarea capacităților țărilor participante la proiect de a concepe și implementa politici, norme de reglementare și aranjamente instituționale care sprijină dezvoltarea sistemelor agroalimentare incluzive și eficiente în 5 țări din regiune.

Perioada de implementare: 1 septembrie 2020 – 31 august 2023

Beneficiari: Republica Azerbaidjan, Republica Kârgâz, Republica Moldova, Republica Tadjikistan, Republica Turcă

Bugetul total al proiectului: 650 000 USD (5 țări)

Activitățile implementate:

În anul de referință, au avut loc 5 întreveneri în regim on-line. La 9 martie 2021, a avut loc ședința de inițiere a proiectului între reprezentanții FAO și Agenție, în vederea prezentării scopului, obiectivelor și a activităților planificate pentru realizarea proiectului. Ședința preparatorie a proiectului a avut loc la 22 martie 2021, în cadrul căreia au fost abordate activitățile la nivel național, inclusiv detaliile tehnice organizatorice. Ulterior, la 31 martie 2021, în cadrul ședinței de lansare a proiectului la nivel național, au participat 9 reprezentanți ai Agenției și reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și altor instituții din Republica Moldova. A fost prezentată situația actuală în domeniul siguranței alimentelor și domeniile prioritare pentru suportul proiectului în vederea sporirii capacităților instituționale.

La 12 iulie 2021, a fost organizată întrevederea reprezentanților Agenției cu expertul desemnat de către FAO pentru evaluarea situației actuale în toate cele 5 țări beneficiare. Expertul a prezentat un chestionar, care a fost ulterior completat de experții Agenției și prezentat proiectului.

În perioada 24-26 noiembrie 2021, a avut loc lansarea proiectului la nivel regional pentru toate cele 5 țări participante, prin organizarea unui Atelier tehnic regional privind „Pregătirea pentru situații de urgență: managementul crizelor pentru siguranța alimentelor, răspuns și comunicare”. La Atelier au participat 8 reprezentanți ai Agenției din diferite Direcții din aparatul central, care au venit cu prezentări privind situația actuală în Republica Moldova în domeniul managementul situațiilor de urgență și au participat activ în grup de lucru la activitățile practice organizate în timpul Atelierului de lucru.

II. IMPLEMENTAREA ACORDULUI DE ASOCIERE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (semnat la 27 iunie 2014 la Bruxelles și intrat în vigoare la 1 iulie 2016) prevede creșterea potențialului comercial și de export în sectorul agroalimentar al Republicii Moldova, prin respectarea standardelor Uniunii Europene și a cerințelor tehnice, în scopul creării treptate a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător între Republica Moldova și UE (DCFTA).

Agenția este responsabilă de realizarea angajamentelor ce țin de Aspectele Sanitare și Fitosanitare (SPS) din Acord, care se conțin în **capitolul 4. Măsuri Sanitare și Fitosanitare (SPS)** al titlului V. Aspecte legate de Comerț și Comerțul. Obiectivul acestui capitol ține de facilitarea comerțului între părți cu mărfuri acoperite de măsurile sanitare și fitosanitare, ocrotind în același timp viața sau sănătatea umană, animală sau vegetală.

În anul 2021, Agenția a continuat activitățile în direcția implementării angajamentelor SPS din Acordul de Asociere, în special, în contextul solicitărilor Republicii Moldova către Uniunea Europeană de a extinde aria produselor de origine animală exportate pe piața UE.

Cele mai importante realizări în direcțiile date au constituit:

- menținerea eficientă a dialogului cu structurile specializate ale Comisiei Europene întru realizarea măsurilor necesare pentru extinderea listei de produse autohtone de origine animală exportate din Republica Moldova în Uniunea Europeană (lapte și produse lactate, produse compuse cu conținut de lapte, carne și ouă de pasăre);

- organizarea Video-conferinței cu experții DG SANTE referitoare la cererea Republicii Moldova pentru listarea pentru produsele lactate (8-10 februarie 2021);

- susținerea a **3 misiuni de audit ale DG SANTE**, petrecute în regim on-line, după cum urmează:

- evaluarea controalelor oficiale în domeniu sănătății animalelor pentru carnea de pasăre, produse din carne de pasăre și ouă destinate exportului în Uniunea Europeană **(19 - 29 aprilie 2021)**;
- evaluarea implementării controalelor oficiale privind reziduurile și contaminanții la animalele vii și produsele de origine animală, inclusiv controalele privind produsele și medicamentele de uz veterinar **(27 septembrie – 08 octombrie 2021)**;
- prima parte a misiunii de audit privind evaluarea sistemului de control în vigoare al Republicii Moldova care reglementează producția de carne de pasăre și produse derivate și ouă, destinate exportului în Uniunea Europeană **(08 – 19 noiembrie 2021)**.

- continuarea dialogului cu DG SANTE pe marginea dosarelor tehnice ale Republicii Moldova depuse pentru autorizarea importului în Uniunea Europeană a materialului de plantare pentru anumite categorii de plante;

- asigurarea, de comun cu Direcțiile de profil, a implementării acțiunilor ce țin de competența Agenției, din Planul de Acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru perioada 2017-2019 (extins și pentru 2020-2021);

- coordonarea implementării obiectivelor prevăzute în Foaia de Parcurs pentru obținerea pentru RM a dreptului de export a cărnii de pasăre și ouă în UE.

Printre progresele înregistrate în anul de referință, constituie **aprobarea pentru export în Uniunea Europeană a primei unități producătoare de înghețată din Republica Moldova, în baza garanțiilor** prezentate și asumate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Unul din mecanismele de monitorizare și asigurare a implementării eficiente a angajamentelor reciproce în domeniul Măsurilor Sanitare și Fitosanitare constituie formatul **Sub-Comitetului pe problemele Sanitare și Fitosanitare Uniunea Europeană - Republica Moldova** (în continuare Sub-Comitetul SPS). În conformitate cu prevederile art.-lui 191 din Acordul de Asociere, Sub-Comitetul SPS se întrunește cel puțin o dată pe an, pentru a aborda orice problemă care rezultă din aplicarea capitolului IV sau a altor aspecte SPS prevăzute de Acordul de Asociere. În anul 2021, cea de-**a VIII-a reuniune a Sub-Comitetului SPS** s-a desfășurat, în regim on-line, la 13 decembrie. La aceasta au participat reprezentanții Agenției, ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Economiei, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și reprezentanții Părții Europene.

În cadrul reuniunii, membrii Sub-Comitetului au evaluat progresele privind armonizarea legislației naționale a Republicii Moldova în domeniul SPS cu standardele Uniunii Europene, precum și etapele la care suntem în negocierile vis-a-vis de cererile Republicii Moldova pentru obținerea dreptului de a exporta în Uniunea Europeană a mai multor categorii de produse de origine animală (carne și ouă de pasăre, lapte și produse lactate), inclusiv și rezultatele misiunilor de audit efectuate de DG SANTE pe parcursul anului de referință.

La 16 decembrie 2021, în cadrul reuniunii Comitetului de Asociere în configurația Comert Republica Moldova-Uniunea Europeană (ACTC), reprezentanții Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor au prezentat raportul privind desfășurarea reuniunii Sub-Comitetului SPS.

III. COLABORAREA CU AUTORITĂȚILE COMPETENTE DIN ALTE ȚĂRI ȘI ORGANISMELE INTERNAȚIONALE

În vederea dezvoltării cooperării cu Autoritățile Competente din alte state, la diverse etape de negociere sunt următoarele acorduri:

- Memorandumul de Înțelegere între Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova și Administrația Generală Vamală a Republicii Populare Chineze privind cooperarea în domeniul importurilor și exporturilor de produse alimentare și siguranței alimentelor, semnat prin corespondență la 27 ianuarie 2021, urmare a negocierilor pe parcursul anului 2020;

- Acordul de Comerț Liber dintre Republica Moldova și statele-membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (EFTA), negocierile în format de videoconferință pe marginea textului fiind desfășurate în două etape: la 25 martie 2021 (I rundă de negocieri) și în perioada 30 iunie–2 iulie 2021 (II rundă de negocieri). Reprezentanții Agenției, care au participat în componența delegației Republicii Moldova, au negociat capitolul privind Măsurile Sanitare și Fitosanitare din Acoordul dat;

- proiectul Protocolului celei de-a XVII-a reuniuni a Comisiei interguvernamentale privind cooperarea economică între Federația Rusă și Republica Moldova a fost pregătit pe parcursul ultimilor luni ale anului, ședința Comisiei interguvernamentale fiind planificată pentru I trimestru al anului 2022.

Agența Națională pentru Siguranța Alimentelor a fost reprezentată în cadrul delegației Republicii Moldova, ce a participat la cea de-a V-a Sesiune a Comitetului Mixt pentru Comerț între Republica Moldova și Statele Unite ale Americii, din 9 decembrie 2021, desfășurată în regim de videoconferință.

Pe parcursul anului 2021, s-au desfășurat diverse evenimente și întreveneri de lucru și de nivel înalt, atât în format fizic, cât și on-line, din cele mai importante fiind următoarele:

1. **Întrevedere cu Programul de Dezvoltare a Legii Comerțului, CLDP** (21 ianuarie 2021, on-line);
2. **Întreveneri cu reprezentanții Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova;**
3. **Ședințe ale Comitetului de Supraveghere a Proiectului Twinning ;**
4. **Întreveneri și seminare naționale și regional în cadrul proiectului FAO „Îmbunătățirea sistemelor naționale de siguranță alimentară și a cooperării regionale”,** finanțat de Guvernul Turciei (9 martie 2021);
5. **Videoconferința cu reprezentanții Autorității Europene pentru Siguranța Alimentelor a Comisiei Europene (EFSA)** (10 martie 2021);
6. **Întrevedere cu Martin McDOWELL, sef adjunct al Misiunii, Ambasada SUA în Republica Moldova** (10 martie 2021);
7. **Întreveneri cu Stanislav PUGHINSCHI, Director General al Uniunii pentru Comerț și Finanțe a Federației Ruse** (24 martie 2021 și 1 decembrie 2021);
8. **Întreveneri comune ale reprezentanților MEI, Ambasadei SUA și Agenției** (25 martie 2021 și 19 mai 2021);
9. **Întrevedere cu Tarik SAHOVIC, lider de echipa și alți reprezentanți ai Băncii Mondiale** privind lansarea unui proiect nou (15 octombrie 2021, format on-line);
10. **Întrevedere cu reprezentanții FAO și OMS** (19 octombrie 2021);
11. **Ședința Consiliului interguvernamental al CSI pentru cooperare în domeniul medicinei veterinare,** în format online (28 octombrie 2021);
12. **Ședințe de lucru cu reprezentanții Corporației Financiare Internațională (IFC);**
13. **Întrevedere a Directorului General al Agenției cu E.S. Dl Sándor SZABÓ, Ambasadorul Ungariei** (26 noiembrie 2021) ;
14. **Întrevedere a Directorului General al Agenției cu E.S. Dl Uldis MIKUTS, Ambasadorul Republicii Letone în RM** (8 decembrie 2021).

În cadrul exercitării statutului de parte la *Acordul Central European al Comerțului Liber (CEFTA)*, reprezentanții Agenției au participat la mai multe întruniri de lucru și de nivel înalt, după cum urmează:

1. Întrunirea Sub-Comitetului pentru Agricultură al CEFTA, la care au participat 6 reprezentanți ai Agenției (23-24 martie 2021, on-line);
2. Reuniunea regională CEFTA privind Decizia de facilitare a comerțului cu fructe și legume (4-6 august 2021, or. Budva, Muntenegru);
3. Întrunirea regională a statelor-părți CEFTA pe marginea Deciziei privind facilitarea comerțului cu fructe și legume (2-3 octombrie 2021, on-line);
4. Cea de-a 16-a reuniune a Sub-Comitetului CEFTA pentru agricultură, inclusiv SPS (10 noiembrie 2021, on-line).
5. Întrunirea Autorităților Competente în domeniile fitosanitar, veterinar și vamal din statele-părți ale Acordului de Liber Schimb Central-European (CEFTA), la care a participat Directorul General și alți reprezentanți ai Agenției (30 noiembrie - 2 decembrie 2021, în Muntenegru). Scopul principal al acesteia a constat în consolidarea cooperării regionale în domeniile sănătății plantelor și animalelor și a siguranței alimentelor, identificarea domeniilor pentru îmbunătățirea cooperării și a soluțiilor comune în vederea reducerii semnificative a formalităților și controalelor la frontieră, menținând totodată un nivel înalt de siguranță alimentară și a sănătății plantelor și animalelor între părțile semnatare ale acordului regional.

3.6 Acțiuni prioritare pentru anul 2022

În anul 2022, Agenția de comun cu alte instituții ale statului, va continua dialogul cu Uniunea Europeană, în vederea **susținerii cu succes a misiunilor de audit ale DG SANTE**, care vor avea drept scop principal evaluarea de către Uniunea Europeană a sistemelor de control naționale și conformării acestora cu cerințele Uniunii Europene atât la nivel de țară, cât și la nivelul unităților producătoare de produse de origine animală (carnea și ouă de pasăre, produsele lactate).

Agenția va continua de asemenea consolidarea capacităților întregului sistem, prin:

- i) continuarea dezvoltării și modernizării capacităților administrative ale Agenției, în special în Subdiviziunile Teritoriale;
- ii) dezvoltarea continuă și consolidarea sistemului național de laboratoare pe toate domeniile de competență;
- iii) obținerea dreptului de a exporta pe piața Uniunii Europene carne și ouă de pasăre;
- iv) obținerea derogării de la interdicția din Regulamentul UE privind sănătatea plantelor de a importa material de plantare originar din Republica Moldova;
- v) eficientizarea controalelor oficiale în domeniile de competență ale Agenției;
- vi) digitalizarea proceselor și serviciilor prestate de Agenție;
- vii) consolidarea dialogului cu operatorii din sectorul alimentar.